

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko – správní

Využití a monitoring strukturálních fondů v ČR

Bc. Iveta Moravcová

Diplomová práce

2008

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Ivěta MORAVCOVÁ**

Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**

Studijní obor: **Ekonomika veřejného sektoru**

Název tématu: **Využití a monitoring strukturálních fondů v ČR**

Z á s a d y   p r o   v y p r a c o v á n í :

OSNOVA:

- I. Úvod**
- II. Důsledky integrace**
- III. Finanční perspektiva EU**
- IV. Regionální politika**
- V. Finanční bilance za jednotlivé roky**
- VI. Monitoring**
- VII. Antidefraudační politika**
- VIII. Závěr**

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: cca 50

Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

1. PETR MACH Úskalí evropské integrace, Praha: CEP, ISBN: 80-86547-16-7
2. ROBERT HOLMAN, DAVID MAREK, LUDĚK URBAN, EVA ZAMRAZILOVÁ, MARTIN JAHN, KAMIL JANÁČEK, VLADIMÍR TOMŠÍK, VLADIMÍR MŮŮER, HYNEK FAJMON, PETR MACH, FILIP DRAPÁK, JOSEF JÍLEK, MIROSLAV ŠEVČÍK, DUŠAN TRÍSKA Proč skomírá evropská politika Sborník textů č. 36/2005, PRAHA: CEP, ISBN: 1213-3299
3. PETR ZAHRADNÍK Vstup do Evropské unie Brno: C.H.BECK, ISBN: 80-7179-472-
4. P.KÖNIG, L. LACINA A KOL. Rozpočet a politiky Evropské unie, Brno: C.H.BECK, ISBN: 80-7179-846-0
5. JOLANA VOLEJNÍKOVÁ Korupce v ekonomické teorii a praxi, Profess Consulting s.r.o. Praha 2007

Vedoucí diplomové práce:

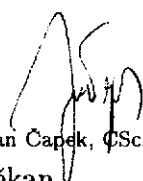
Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
Ústav ekonomie

Datum zadání diplomové práce:

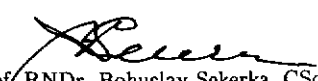
23. října 2007

Termín odevzdání diplomové práce:

26. května 2008

prof. Ing. Jan Čapek, CSc.
děkan

L.S.

prof. RNDr. Bohuslav Sekerka, CSc.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 15. listopadu 2007

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji vedoucí mé diplomové práce doc. Ing. Jolaně Volejníkové, Ph.D. za odbornou pomoc, cenné rady a podnětné návrhy, které mi ochotně poskytla v průběhu celého období zpracovávání této práce a také Ing. Pavle Stránské, která mi ochotně pomohla se zpracováním shlukové analýzy.

SOUHRN

Diplomová práce obsahuje analýzu využívání strukturálních fondů EU Českou republikou a porovnání, jak využívají tyto fondy ostatní země. Porovnávání čerpání peněz ze strukturálních fondů je v této práci sledováno jak mezi zeměmi, tak v čase. Práce zahrnuje v propočtech skryté výdaje, které jsou spojené se členstvím v Evropské unii, jako například zaplacená cla a platby do Evropské investiční banky. Tato práce se dotýká tématu korupce a jejích dopadů nejen na ekonomiku mezinárodní, ale také na ekonomiku jednotlivých států. Dále je zde uvedeno mínění veřejnosti o míře korupce jak v jednotlivých státech, tak v Evropské unii jako celku. Závěr je věnován antidefundační politice.

KLÍČOVÁ SLOVA

Evropská unie; strukturální fondy; monitoring; korupce

TITLE

European Union Structural Funds Use in The Czech Republic

ABSTRACT

The Thesis deals with the European Union Structural Funds Use and Exploitation Analyses with a comparison to other countries. Comparison European Union Structural Funds Use is observed among countries and from time scale prospective. The Thesis observed in costing paid duties and payments to European Investment Bank. This Theses also touches on the subject of corruption and its impact on both national and international policy. Further there is a mentioning of public survey on corruption levels both in the European Union and individual countries. The final part of the Theses concerns defraud policy.

KEY WORDS

European Union; Structural Funds; monitoring; corruption

OBSAH

SEZNAM TABULEK	4
SEZNAM GRAFŮ	4
SEZNAM OBRÁZKŮ	4
SEZNAM ZKRATEK	5
ÚVOD	6
1 DŮSLEDKY INTEGRACE	8
1.1 Spolupráce zemí EU	9
1.1.1 Zaručení základních práv	10
1.1.2 Spolupráce mezi soudními orgány	10
1.1.3 Azyl a přistěhovalectví.....	10
1.1.4 Boj proti trestné činnosti	11
1.2 Možnost rozšíření EU	11
1.3 Zavedení jednotné měny EU	12
2 FINANČNÍ PERSPEKTIVA EU	17
2.1 Rozpočet EU	17
2.1.1 Porovnání rozpočtu EU s rozpočty jednotlivých členských zemí.....	19
2.1.2 Příjmy rozpočtu EU.....	20
2.1.3 Příspěvky členských zemí do společného rozpočtu	21
2.1.4 Příjmy členských zemí z EU	23
2.2 Finanční podmínky vstupu ČR do EU	28
2.3 Plánované finance z EU pro ČR v období 2007 – 2013	29
3 REGIONÁLNÍ POLITIKA EU	31
3.1 Cíle regionální politiky	32
3.2 Strukturální fondy a Fond soudržnosti	33
3.2.1 Strukturální fondy	34
3.2.2 Fond soudržnosti	35
3.2.3 Možnosti čerpání finančních prostředků	35
3.2.4 Principy financování ze strukturálních fondů	35
3.3 Příprava a hodnocení projektu	36
3.3.1 Příprava projektu	37
3.3.2 Hodnocení projektu	38
3.4 Finanční bilance pro ČR za jednotlivé roky	40
3.4.1 Výdaje a příjmy ČR vzhledem k EU v letech 2004 - 2007	42
4 MONITORING	44
4.1 Systém monitorování v ČR	45
4.1.1 Monitorování a jeho role v procesu implementace	45

4.1.2	Systém monitorování.....	46
4.2	Národní orgán pro koordinaci	47
4.2.1	Partner Evropské komise v ČR	48
4.2.2	Správce monitorovacího systému.....	48
4.2.3	Publicita a absorpční kapacita	49
4.3	Monitorovací zprávy	49
4.3.1	Věcná část monitorovací zprávy	50
4.3.2	Sankce při nesplnění ukazatelů výstupů a výsledků	51
5	ANTIDEFRAUDAČNÍ POLITIKA.....	53
5.1	Korupce	53
5.1.1	Korupce v mezinárodním styku	54
5.1.2	Korupce v EU.....	56
5.1.2.1	Globální barometr korupce.....	57
5.1.2.2	Metoda shlukové analýzy	58
5.1.2.3	Konvergenční model a interpretace výsledků	58
5.1.2.4	Kvalita správy a regulace	62
5.1.2.5	Index vnímání korupce.....	64
5.1.2.6	Metoda shlukové analýzy	64
5.1.2.7	Konvergenční model a interpretace výsledků	65
5.1.3	Korupce v ČR.....	67
5.1.4	Negativní dopady korupce.....	73
5.2	Antidefraudační politika v EU	74
5.2.1	OLAF	74
5.2.2	GRECO	75
5.3	Antidefraudační politika v ČR.....	76
6	ZÁVĚR.....	82
	POUŽITÁ LITERATURA	85
	Odborná periodika	85
	Internetové zdroje.....	85

SEZNAM TABULEK

Tabulka 2.1 Plánované výdaje EU na období 2007 - 2013	19
Tabulka 2.2 Redistribuce bohatství v rámci Evropského systému centrálních bank	22
Tabulka 2.3 Stav čerpání alokace OP na období 2004 - 2006 (k 30.4.2008 v mil. EUR)	27
Tabulka 2.4 Plánované fin. prostředky z EU do ČR na obd.2004 – 2006 v mil. EUR	28
Tabulka 2.5 Finance z EU do ČR v období 2007-2013	30
Tabulka 3.1 Srovnání Cílů a nástrojů politiky soudržnosti v souč. a bud. období.....	33
Tabulka 3.2 Přehled operačních programů pro období 2007 - 2013.....	36
Tabulka 3.3 Čistá pozice ČR od vstupu do EU po současnost.....	40
Tabulka 3.4 Cla placená českými spotřebiteli ve prospěch EU (mil. EUR)	43
Tabulka 3.5 Příspěvky do parafiskálních institucí (mil. EUR)	43
Tabulka 4.1 Orientační přehled sankcí při nesplnění hodnot výstupů	51
Tabulka 4.2 Orientační přehled sankcí při nesplnění hodnot výsledků	52
Tabulka 5.1 Firmy spadající do jednotlivých sektorů, které odstoupily od atraktivní investice v důsledku špatné korupční pověsti země	55
Tabulka 5.2 Firmy spadající do jednotlivých sektorů, které ztratily podnikatelskou příležitost v důsledku odmítnutí zaplacení úplatku	55
Tabulka 5.3 Dopad korupce na vybrané druhy sektorů ve vybraných zemích EU	58
Tabulka 5.4 Principy regulace a jejich ukazatele	62

SEZNAM GRAFŮ

Graf 2.1 Výdaje EU na období 2007 – 2013	18
Graf 2.2 Příjmy rozpočtu EU za rok 2007 – 2013.....	21
Graf 2.3 Roční čistý příjem v EUR na obyvatele z rozpočtu EU v roce 2001	24
Graf 2.4 Roční čistý příjem z rozpočtu EU na obyvatele v roce 2004 v EUR.....	24
Graf 2.5 Roční příjem z rozpočtu EU na obyvatele v roce 2005 v EUR	25
Graf 2.6 Čistá pozice ČR za období 2004 – 2007 v mld. Kč	26
Graf 3.1 Vývoj čisté pozice ČR s EU 2004 - 2007 podle výpočtů ministerstva financí.....	41
Graf 3.2 Vývoj čisté pozice ČR s EU 2004 – 2007.....	42
Graf 5.1 Vývoj indexu v ČR 1997 - 2007	69
Graf 5.2 Názory českých politiků na opatření ke snížení korupce v ČR	71
Graf 5.3 Sektory s největší korupcí v ČR podle názorů českých politiků	72

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1.1 Průběh recese při kursovém vyrovnání platební bilance.....	13-
Obrázek 1.2 Průběh recese při důchodovém vyrovnání platební bilance.....	14-
Obrázek 3.1 Příprava projektu	38
Obrázek 3.2 Hodnocení projektu na národní úrovni	39
Obrázek 5.1 Index CPI 2007 (Corruption Perceptions Index)	68

SEZNAM ZKRATEK

ČR: Česká republika

EU: Evropská unie

ECB: Evropská centrální banka

EIB: Evropská investiční banka

EFUO: Evropský fond uhlí a oceli

HDP: Hrubý domácí produkt

HND: Hrubý národní důchod

ES: Evropské společenství

OP: Operační program

NSSR: Národní strategický referenční rámec

NOK: Národní orgán pro koordinaci

OPTP: Operační program Technická pomoc

OLAF: Evropský úřad boje proti podvodům

GRECO: Skupina států proti korupci

TI: Transparency International

CPI: (Corruption Perception Index), Index vnímání korupce

ÚVOD

Cílem této práce je zjistit, kam směřuje Evropská unie (dále jen „EU“) ve svém rozšiřování, ve své politice, ve svém financování, a jaké její směřování bude mít v těchto směrech důsledky. Cílem vzniku EU je zahraniční bezpečnostní politika, volný pohyb osob, zboží a služeb a trvalý hospodářský růst. Snaha o sjednocení jednotlivých evropských orgánů a jasné vymezení pravomocí EU Evropskou ústavou však vyvolalo vnitřní nesouhlas některých států a ústava nebyla ratifikována. V práci budou zmíněny důsledky integrace, společné měny pro jednotlivou zemi, která má odlišný ekonomický výkon, než ostatní země, k jejichž měně je kurz měny srovnán.

Hlavním cílem diplomové práce je zjistit, jak se rozdělují peníze ze strukturálních fondů do ČR a porovnat se zisky či ztrátami ostatních členských států EU. Porovnání bude provedeno nejen z hlediska jednotlivých zemí, ale také v čase. Vývoj čisté pozice ČR bude sledován od vstupu do EU až po současnost, a naznačí také budoucnost finanční pozice ČR v EU.

Financování z EU je uskutečňováno z rozpočtu EU, proto budou v práci rozebrány také náklady a příjmy EU, které budou popsány dle jednotlivých zdrojů a přehledně zobrazeny v grafech. Čisté příjmy zemí z EU budou propočítány na hlavu a porovnány mezi jednotlivými zeměmi.

V rámci čerpání peněz ze strukturálních fondů musí subjekty, které žádají o dotace, připravovat projekty. Příprava projektů bude popsána na konkrétním případě. Bodové ohodnocení částí projektů a jejich monitorování uzavírá jejich životní cyklus.

Administrativní náročnost monitorování projektů je v určitém případě na místě kvůli hrozící korupci. Důsledné sledování, kam směřují dotace ze strukturálních fondů, předejde jejich zneužívání. Proces monitoringu by však měl být uskutečňován do té míry, aby svojí náročností příliš neodrazoval podniky od přípravy projektů. Pak by nabízené peníze z EU nebyly cíleně investované a záměry financování, jako např. odstranění regionálních rozdílů, či snížení nezaměstnanosti by nebyly naplněny.

Korupce nehrozí jen mezi příjemci dotací a EU, ale i přímo v rámci EU. Pro ucelení celkového přehledu o čerpání peněz ze strukturálních fondů EU bude v práci odhaleno, jak se snaží EU bojovat proti korupci, jakými prostředky, mechanismy a nástroji se zaměřuje na funkcionalitu odkrývání podvodného jednání. Práce se bude snažit odhalit země, kde je v EU korupce největší a kde je naopak zanedbatelná. Na základě indexu vnímání korupce a několika indexů spojených s korupcí bude v práci vytvořena shluková analýza, která pomůže odhalit a kvantifikovat trendy v EU. Současně se práce zaměří v rámci korupce na ČR zejména z pohledu boje proti korupci jak na úrovni interní, tak v rámci mezinárodní spolupráce.

1 DŮSLEDKY INTEGRACE

EU je mezinárodní společenství, které vzniklo v roce 1992 na základě Smlouvy o EU, která navazovala na předchozí integrační aktivity:

1. Na základě Schumanova plánu byla podepsána 18. dubna 1951 **Smlouva o založení Evropského společenství uhlí a oceli**. Smlouvu podepsalo šest zemí: Belgie, Francie, Itálie, Lucembursko, Německo a Nizozemí. Původně se jednalo o organizaci svého těžkého průmyslu – uhlí a oceli. Díky této smlouvě již nikdo nemůže vyrobit válečné zbraně, aby je obrátil proti ostatním, jako tomu bylo v minulosti.
2. Představitelé šesti zemí podepisují 25. března 1957 **Římskou smlouvu** a založí tak **Evropské hospodářské společenství (EHS)**, neboli „společný trh“, jehož hlavní myšlenkou je zajistit volný pohyb osob, zboží a služeb přes hranice.

Podepsáním **Maastrichtské smlouvy** v roce 1992 uzavřeli vrcholní evropští představitelé „šestky“ výraznou reformu zakládajících smluv. Nově se na evropské úrovni začalo spolupracovat v oblasti společné zahraniční bezpečnostní politiky a justičních záležitostí. Smlouva oficiálně přejmenovala Evropské hospodářské společenství na Evropské společenství a dala základ EU, která měla zastřešovat všechny existující integrační aktivity .

Proces evropské integrace nyní ovlivňuje celý kontinent, který se rychle a radikálně mění a hledá novou stabilitu. Evropu ovlivňují změny na jiných kontinentech, ať už jsou to vztahy s islámským světem, nemoci a hladomory v Africe, snahy Spojených států k jednostrannému jednání, dynamický růst hospodářství v Asii nebo celosvětová relokace průmyslu a pracovních míst. EU by se neměla soustředit jen na svůj vlastní rozvoj, ale plně se zapojit do globalizace.

„Pod pojmem evropská integrace rozumíme prohlubující a rozšiřující se proces intenzivní spolupráce a prorůstání evropských států, který v roce 1950 začíná Schumanovým plánem na vytvoření Evropského společenství uhlí a oceli a jehož současnou podobou je

*Evropská unie.*¹ Pojem integrace můžeme také chápat podle Wima Koka jako „*historickou příležitost odstranit uměle vytvořené rozdělení mezi západní a východní Evropou a znovu sjednotit náš světadíl*“². Integrace umožňuje lépe bojovat proti organizovanému zločinu, ilegálnímu přistěhovalectví a terorismu, ale také zdůrazňuje základní ideály, hodnoty a cíle, které bychom měli dodržovat. Hlavním účelem existence EU je šíření míru, stability, demokracie a prosperity po celé Evropě prostřednictvím integrace států a národů.

Smyslem integrace je využití příležitostí a výhod, které pro státy, firmy, společnosti, spotřebitele a občany plynou z rovnoprávných ekonomických vztahů v rámci evropského trhu bez překážek a bariér. Volný pohyb zboží, služeb a osob přináší spoustu výhod jak pro firmy, protože mohou rozšířit svůj trh s odběrateli, tak i pro spotřebitele, protože se zvětšuje konkurence a tím se zvyšuje tlak na zlepšování kvality výrobků a služeb a snižování cen.

1.1 Spolupráce zemí EU

Prostřednictvím EU se členské země sjednotily ve svazek demokratických evropských zemí, který se zavázal ke společnému úsilí o mír a blahobyt. Právo občanů EU svobodně cestovat, pracovat a žít kdekoli v EU však předpokládá žít a pracovat v bezpečí. Musí být chráněni před mezinárodním zločinem a terorismem a zároveň mít rovný přístup ke spravedlnosti. Jejich základní práva musí být dodržována v rámci celé EU. Za tímto účelem vytvořila EU prostor svobody, bezpečnosti a práva. Představitelé vlád zemí EU znovu potvrdili tyto priority v listopadu 2004, kdy přijali tzv. **Haagský program**, který stanoví, že **svoboda, spravedlnost, kontroly na vnějších hranicích EU, vnitřní bezpečnost a předcházení terorismu by se měly považovat za nedělitelné v rámci EU jako celku**. Haagský program, realizovaný v období 2005-2009, je zaměřen na spolupráci zemí EU v řadě oblastí, zejména pokud jde o azyl a přistěhovalectví (legální i nelegální), efektivní správu vnějších hranic, vzájemné uznávání práv jednotlivců v občanských a trestních věcech a přístup k informacím za účelem boje proti terorismu a organizované trestné činnosti.

---

¹ Cit. podle Drulák Petr, *Evropská integrace*. Portál knihy a časopisy pro každého, [on line] [cit.2008-06-18] dostupné z <<http://www.portal.cz/scripts/detail.php?id=2231>>

² Cit podle Kok Wim, *Rozšiřování Evropské unie*, s.22. Europa. Portál Evropské unie, [on line] [cit.2008-06-18], dostupné z <<http://ec.europa.eu/geninfo/query/resultaction.jsp?page=1>>

1.1.1 Zaručení základních práv

EU je od svého počátku založena na zásadách dodržování lidských práv, demokratických institucí a právního státu. Tyto hodnoty jsou zakotveny v Listině základních práv, která v jednom dokumentu spojuje všechna osobní, občanská, politická, hospodářská a sociální práva občanů EU. Listina, která byla přijata v roce 2000, aktualizuje stávající práva a řeší nové otázky, které vyvstaly v důsledku technického pokroku. V březnu 2007 zřídila EU **Agenturu pro základní práva**. Agentura nahrazuje Evropské středisko pro sledování rasismu a xenofobie a přebírá jeho úkoly. Její úlohou je poskytovat EU a členským státům podporu při přípravě příslušných právních předpisů a při zvyšování informovanosti o základních právech. Nejzákladnější svobodou občanů EU je **právo volně cestovat** z jedné země do druhé a **zvolit si zemi bydliště**. Ačkoli je toto právo zakotveno v zakládajících smlouvách EU, uvedla jej do praxe teprve Schengenská dohoda, která se uplatňuje od roku 1996.

1.1.2 Spolupráce mezi soudními orgány

Jelikož občané volně cestují v rámci EU, je důležité, aby neztratili přístup k soudnímu systému a zároveň aby se nemohli soudům vyhýbat. Proto věnuje EU zvláštní pozornost úzké spolupráci mezi vnitrostátními soudními systémy a zajištění toho, aby jak občanskoprávní, tak trestněprávní rozhodnutí přijatá v jednom členském státě byla v jiných státech uznávána a vykonávána. Schválením evropského zatýkacího rozkazu získaly vnitrostátní orgány novou zbraň v boji proti trestné činnosti. Zatýkací rozkaz nahradí zdlouhavé postupy a zajistí, že obvinění nebo odsouzení pachatelé, kteří uprchli do zahraničí, budou rychle navráceni do země, kde byli nebo budou souzeni.

1.1.3 Azyl a přistěhovalectví

Jelikož se stále více osob snaží o přistěhování do EU, ať již z důvodu útěku před válkou, pronásledováním či přírodní pohromou, nebo s cílem zajistit si lepší budoucnost, vlády EU se snaží řešit tento problém společně. Pro žadatele o azyl se vypracovávají minimální normy, opatření a postupy. Zároveň je EU odhodlána podnikat opatření proti nelegálnímu přistěhovalectví, bránit zneužívání systému, který je určen pro přistěhovalce s poctivými úmysly, a zaručit bezpečnost vlastních občanů. EU aktivně spolupracuje

se zeměmi, z nichž pochází nejvíce přistěhovalců, aby zlepšila jejich vyhlídky v domovských zemích. Prostřednictvím zvláštních programů podporuje dodržování lidských práv, demokracii a hospodářský rozvoj.

1.1.4 Boj proti trestné činnosti

Jednou z hlavních priorit EU je zaručení bezpečnosti občanů. Praktickými a legislativními prostředky se proto snaží bránit pachatelům organizované trestné činnosti ve zneužívání svobod, které poskytuje. V praktické rovině se prohlubuje spolupráce vnitrostátních policejních orgánů, zejména v rámci Europolu. Toto koordinační středisko se sídlem v Haagu za pomoci výkonných počítačových databází shromažďuje, analyzuje a sdílí údaje o trestné činnosti. Při navrhování politik a provádění opatření k posilování prostoru svobody, bezpečnosti a práva spolupracuje EU též s partnerskými zeměmi, zejména se Spojenými státy, Ruskem a zeměmi Středomoří, jakož i s mezinárodními organizacemi, jako je například úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky.

1.2 Možnost rozšíření EU

K datu svého vzniku v roce 1992 měla EU pouze šest členských zemí. Dnes EU zahrnuje 27 zemí s 494 miliony obyvatel. Evropská rada se rozhodla na svém zasedání v Kodani v prosinci 2002, že 1. května 2004 se k EU může připojit dalších deset zemí. Jednalo se o následující země: Česká republika, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko a Slovinsko. Tyto země nyní patří do Evropy nejen ze zeměpisného hlediska, ale i z hlediska kultury, historie a cílů, a rozšíření jim umožnilo připojit se ke skupině demokratických evropských států. Další jednání o rozšíření následovalo v roce 1995, kdy přistoupily k EU v roce 2007 Bulharsko a Rumunsko, a počet členských zemí se tak zvýšil na 27.

Současná pravidla členství, která jsou vymezena Smlouvou z Nice z roku 2003 určují institucionální základ pro EU s maximálním počtem 27 členů. Pokud počet členů překročí toto číslo, bude třeba nové mezivládní dohody o vztazích mezi členskými státy v rámci institucí EU. Pokud počet členů EU přesáhne 30, její chod v souladu se základními principy

Smluv bude obtížnější. Existují rovněž citlivé otázky jako používání úředních jazyků. Po přistoupení Bulharska a Rumunska se počet úředních jazyků zvýší na 23.

Další rozšíření EU na sebe jistě nenechá dlouho čekat. Zatím však není určeno datum, kdy vstoupí v platnost smlouva s Tureckem, které požádalo o členství již v roce 1987 a vzhledem k jeho geografické poloze a politické minulosti trvalo Evropské komisi 18 let, než s ním zahájila v roce 2005 společně s Chorvatskem přístupová jednání. Také západoalbánské země, jako je bývalá jugoslávská Makedonie, Albánie, Bosna a Hercegovina, Černá Hora a Srbsko žádají EU, aby urychlila jejich hospodářskou obnovu a zlepšila jejich vzájemné vztahy.

Ve většině členských států proběhly debaty o ratifikaci Evropské ústavy, které ukázaly, že mnoho Evropanů má obavy z konečných hranic EU a dokonce i o její identitu. Na tyto otázky neexistují jednoduché odpovědi. Každá země vidí své geopolitické a hospodářské zájmy odlišně. Pobaltské státy a Polsko podporují členství Ukrajiny v EU. Možnost vstupu Turecka vyvolává otázky o statutu některých kavkazských zemí jako Gruzie a Arménie. Politická situace v Bělorusku a strategická pozice Moldávie jsou stále problematické. Je jasné, že členství Ruska by v EU způsobilo nepřijatelnou politickou a geografickou nerovnováhu.

1.3 Zavedení jednotné měny EU

Evropská komise v roce 1962 předložila ve svém Akčním programu návrhy na měnovou integraci. Program předpokládal do konce přechodného období zavedení pevných devizových kurzů mezi měnami členských zemí a vytvoření evropské rezervní měny. Mezitím měly být uskutečněny kroky, jako konzultace o měnové politice a vzájemná pomoc při problémech s platební bilancí. Existenci na první pohled neviditelných aspektů zavedení jednotné měny odhalil nositel Nobelovy ceny za ekonomii Robert Mundell ve svých pracích o „optimálních měnových oblastech“. Pokud dvě části společné měnové oblasti nejsou dostatečně homogenní, aby mezi nimi mohlo docházet ke snadnému přesouvání kapitálu a pracovních sil, povede existence jednotné měny dříve či později k růstu nezaměstnanosti a zpomalení růstu v oblastech postižených poklesem exportu či poklesem přílivu investic.

Úspěšnější regiony budou nakonec nuceny na méně úspěšné doplácet. Příčinou tohoto jevu je jednotný měnový kurz pro obě části měnové oblasti, který narušuje komparativní výhody mezinárodního obchodu.

Představme si měnovou oblast, která je tvořena jednou částí bohatší a rozvinutější, a druhou částí chudší a zaostalejší. Kurz bude pro obě části stejný bez ohledu na to, z které části směřují investoři. To má vážné důsledky pro obě části měnové oblasti. Pokud investice směřují převážně do bohatší části, a rovněž exporty pocházejí převážně z bohatší části, přispívá k „tvrdosti“ měny převážně bohatší část měnové oblasti. Chudší část tento kurz sdílí, což jí umožňuje levněji dovážet. Bohatší část bude mít přebytek platební bilance a chudší část deficit, i když bilance měnové oblasti jako celku bude v rovnováze.

Pokud by obě takové části měnové oblasti vytvořily své vlastní měny, nové kurzy obou by se ihned odchýlily. Vzhledem k vyšší poptávce po měně bohatší části by se měna bohatší části zhodnotila a měna chudší části by depreciovala. Obyvatelům bohatší části by se zlevnily dovozy. Chudší části by se dovozy zdražily, export by se začal více vyplácet a investování v ní by bylo výhodnější. Země by mohla plně těžit ze svých komparativních výhod, které by nebyly narušeny pokřiveným kurzem.

„Při existenci společné měny bohatší část dováží ze zahraničí méně, než vyváží, což sice přispívá k udržování vysoké poptávky po práci – a nízké nezaměstnanosti – na druhé straně však spotřebovaná hodnota je nižší než hodnota vytvořená. Chudší část si díky „tvrdé“ měně užívá nezaslouženě laciných dovozů, na straně druhé poptávka po pracovní síle je nižší a nezaměstnanost vyšší. Společný kurz vytváří přerozdělování bohatství tím, že bohatší část spotřebovává méně než vytváří a chudší část spotřebovává více než vytváří. Výhoda, kterou chudší část má v podobě levného dovozu, na který si sama nevydělala, je draze vykoupena trvajícím zaostáváním a vysokou nezaměstnaností.“³

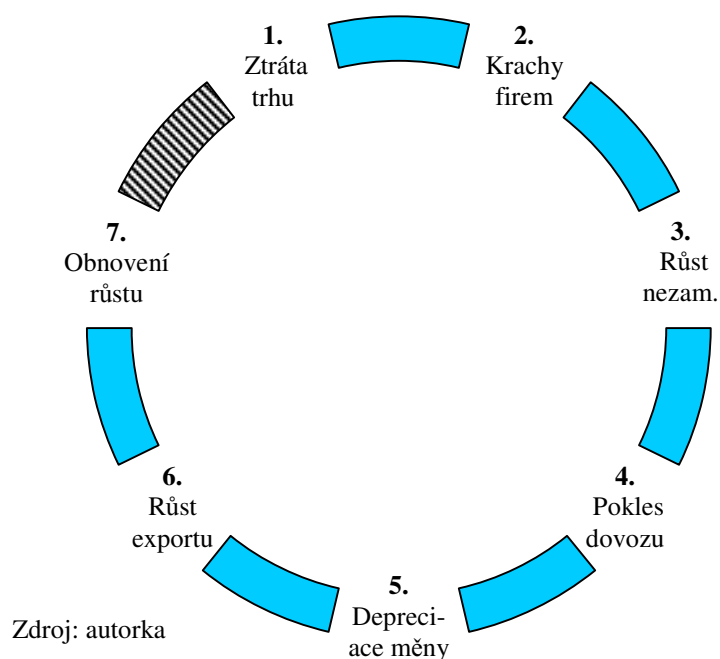
Navíc, pokud má společná měnová oblast i společnou fiskální politiku, bohatší část přispívá chudší části formou transferů na zvýšené podpory v nezaměstnanosti a případné další

---

³ Cit. podle Mach Petr, *Úskalí evropské integrace* Praha, únor 2003, CEP, s. 25

federální projekty politiky nezaměstnanosti, jako jsou např. veřejné stavební projekty, dotace postiženým podnikům apod.

Obrázek 1.1 Průběh recese při kursovém vyrovnání platební bilance

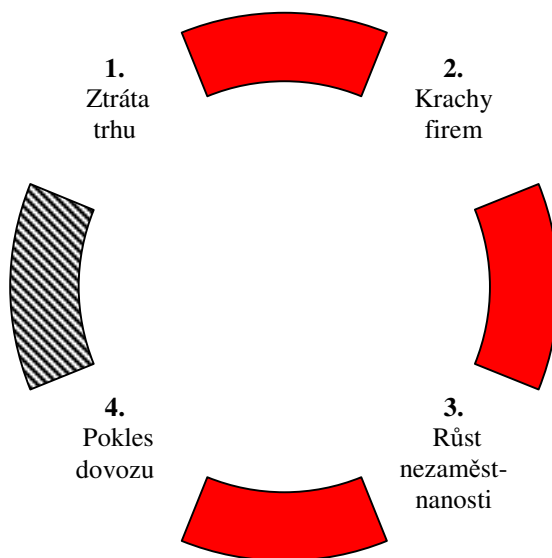

Platební bilance je obraz dynamického a proměnlivého trhu, kde se neustále vyrovnává nabídka měn a poptávka po měně při různých úrovních exportu, importu a toků kapitálu. Důležitý závěr je, že pokud nemůže dojít ke kursovému vyrovnání platební bilance, dojde k jinému, tzv. cenovému vyrovnání nebo důchodovému vyrovnání.

Jak vidíme na obrázku 1.1, pokud má země samostatný měnový kurz, působí tento jako „vyrovnávač“ ekonomiky. Pokud je měna moc „tvrdá“, investoři přestanou investovat a odběratelé si najdou levnější dodavatele, pokud firmy ceny nesníží, což by vedlo ke ztrátě jejich zisku. Poté následuje ztráta trhu, krachy firem, růst nezaměstnanosti, pokles dovozu, a toto vše zapříčiní depreciaci měny, což vyvolá reakci investorů a odběratelů, vzroste export a obnoví se růst. Jinak se chová společná měna ekonomik, které jsou odlišné, což vidíme na obrázku 1.2. Po ztrátě trhu a krachů firem vzroste nezaměstnanost a poklesne dovoz. Kurz ale neklesne, protože ho drží vyspělejší ekonomika se kterou daná země kurz sdílí. Tím nedojde k nárůstu exportu a obnově ekonomiky, a recese se prohlubuje. Nepomohou ani dotace

a příspěvky, které bohatší země té chudší poskytne, neboť se nezvýší produkce, zaměstnanost, ani HDP. Daná země přišla o svůj export a nemá čím nahradit tento ztracený trh.

Obrázek 1.2 Průběh recese při důchodovém vyrovnání platební bilance

Zdroj: autorka

Výše zmíněné důvody brání některým členským státům EU přijmout poslední část integračního procesu – jednotnou měnu, EURO. ČR by měla přijetí EURA odsunout dále za rok 2010, kdy plánuje zavedení společné měny současná vláda. ČR se současná hospodářská krize EU vyhýbá, protože není členem eurozóny. Pokud se ČR připojí příliš brzy k eurozóně, hospodářsky jí to poškodí.

1.4 Pokles hospodářského růstu členských zemí EU

Pro bližší vysvětlení příčin poklesu hospodářského růstu v EU si můžeme vzít na pomoc pojmy populární matematické teorie – teorie her.

V teorii her se rozlišují dva základní druhy her:

Hry s nulovým součtem – Ve hře s nulovým součtem je vždy zisk jednoho hráče kompenzován ztrátou druhého hráče. Součet zisků a ztrát dává nulu.

Hry s nenulovým součtem – Ve hře s kladným součtem vzniká dodatečná hodnota. Zisky a ztráty jednotlivých hráčů dávají v součtu kladný výsledek.

Rozlišení mezi hrami s nulovým či se záporným součtem a hrami s kladným součtem má význam nejen pro národní legislativu, ale i pro mezinárodní vztahy. Dohody o odstraňování cel a jiných obchodních překážek jsou hrami s kladným součtem, protože při volné směně obě země těží z plodů mezinárodní dělby práce a využití komparativních výhod. Na druhé straně systémy mezinárodních daní a dotací jsou hry s nulovým nebo záporným součtem. EU je hrou s kladným součtem co se týče bezcelního obchodu v rámci členských zemí, ale je hrou s nulovým nebo záporným součtem co se týče přerozdělování prostředků odváděných do rozpočtu EU a uplatňování jednotných norem.

Zastavme se u daňové problematiky. Státy EU mají problém s plněním Maastrichtských kritérií, např. udržet veřejný dluh pod hranicí 3% HDP. Také při srovnání růstu HDP v EU a v USA víme, že EU zaostává. Průměrný růst HDP států EU je 2% a v USA je to 3%. Po 2. světové válce, až do 70.let, rostla evropská ekonomika rychleji, než americká. To však ještě západoevropské země nebyly tak striktně řízeny právními směnicemi, jako dnes a soukromý sektor nebyl zatížen tak vysokými daněmi. Daňová zátěž je v EU zřetelně vyšší, než v USA. Zatímco v bohatších zemích EU se podíl daní na HDP pohybuje mezi 35 – 40%, kdežto v USA je to jen 25%. Vysoká míra zdanění oslabuje motivaci lidí k práci, k podnikání, k investování a tím oslabuje hospodářský růst. V ČR je růst HDP 6,1% a míra zdanění 40% HDP. Je však otázkou času, jak hospodářský růst ovlivní právě probíhající daňová reforma a v budoucnu také přijetí EURA za svojí měnu.

2 FINANČNÍ PERSPEKTIVA EU

Pokud chce EU dosáhnout svých cílů, tzn. stát se nejkonkurenceschopnější ekonomikou, zajistit bezpečnost svých občanů a stát se vůdčím aktérem v celosvětovém měřítku, a zároveň zajistit úspěch dalšího rozšiřování, je zapotřebí k tomu mít dostatečné zdroje. K tomu je třeba přesně určit rámce rozpočtů, včetně posilování rozpočtové kázně. Finanční rámce musí odpovídat politickým prioritám. V současném období je **hlavní prioritou využití rozpočtu. První prioritou** finančního rámce **spočívá ve snaze o transformaci EU do dynamické ekonomiky. Druhou prioritou je posilování hospodářské a sociální soudržnosti. Třetí prioritou je řízení přírodních zdrojů**, což zahrnuje i zemědělství. **Čtvrtá prioritou** se týká oblastí **svobody, bezpečnosti a spravedlnosti** a **pátá prioritou** pak **úlohy EU na celosvětové scéně**. První dvě priority představují největší podíl v rozpočtu.⁴

2.1 Rozpočet EU

Rozpočet EU je tvořen veškerými příjmy a výdaji Společenství a je zpracováván každoročně. Operační výdaje v oblasti soutěžní politiky a hospodářské a měnové unie mohou být započteny k tíži členských států.

Rozpočet EU je zpracováván na základě následujících principů:

- 1. Princip jednoty** – veškeré příjmy a výdaje jsou součástí jediného dokumentu
- 2. Princip každoročního zpracování**
- 3. Princip vyrovnanosti** – výdaje nesmí převyšovat příjmy

Rozpočet EU navrhuje Evropská komise a na jeho schválení se podílí Evropský parlament a rada EU. Protože EU nevybírání od občanů, nebo firem daně, příjmy plynou do rozpočtu z tzv. vlastních zdrojů.

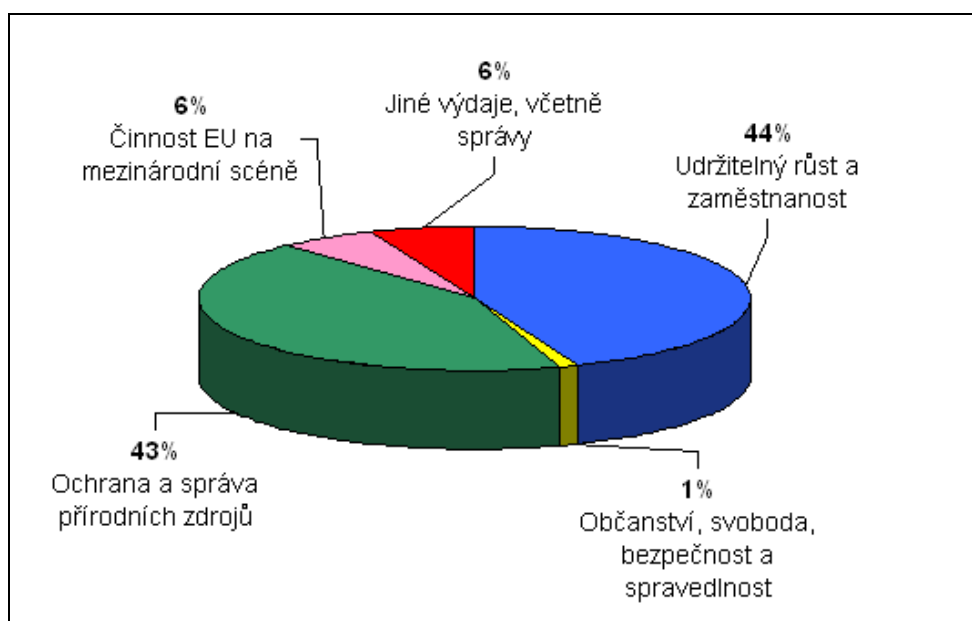
⁴ Euroskop, [on line] [cit.2008-02-16] dostupné z <<http://www.euroskop.cz/73/sekce/financni-perspektiva-2007-2013>>

Rozpočtové zdroje EU jsou využívány s cílem dosáhnout změn, zejména pokud jde o:

- růst a zaměstnanost, a to tím, že se peníze vynakládají na zvýšení konkurenceschopnosti EU a na snížení hospodářských a sociálních nerovností
- lepší ochranu a správu přírodních zdrojů
- zvyšování kvality života všech občanů EU
- posílení pozice EU na mezinárodní scéně a její globální odpovědnost

Realizace cíle ekonomického růstu a zaměstnanosti, na něž připadá největší část výdajů není snadná. Dnešní úspěšné ekonomiky EU jsou charakterizovány tím, že inovují a využívají technické a ekonomické znalosti. Mnohé ekonomiky v EU jsou však v těchto oblastech pozadu. EU potřebuje být konkurenceschopnější, aby mohla dosahovat růstu a vytvářet pracovní místa. Současně je pro EU základním principem solidarita se všemi občany. Jinými slovy, přínosy většího růstu a vyšší zaměstnanosti, stejně jako vysoké úrovně ochrany životního prostředí a veřejného zdraví, musejí být rozděleny co možná nejrovnoměrněji. V posledních letech byly výdaje z rozpočtu EU zaměřeny převážně na zemědělství, v roce 2008 ale budou výdaje zaměřeny spíše na zaměstnanost. Podle analytiků jde o první rozpočet EU v historii, jehož největší část, a to 44%, má jít na růst a zaměstnanost. Na zemědělství má jít 40% z celkového rozpočtu EU.

Graf 2.1 Výdaje EU na období 2007 – 2013

Zdroj: Europa Rozpočet EU, kam směřují vaše peníze?
Dostupné z <http://europa.eu/abc/budget/future/index_cs.htm>

Finanční perspektiva v letech 2007 – 2013 je členěna do šesti okruhů, z nichž dva jsou členěny dále. Celková výše finančního rámce na příštích sedm let činí 864,3 mld. EUR. Graf 2.1, který znázorňuje rozložení výdajů EU na příští fiskální období doplňuje následující tabulka 2.1 s celkovými částkami výdajů na jednotlivé okruhy v letech 2007 - 2013. Největší část plánuje EU vydat na udržitelný růst, a to v částce 382 mld. EUR. Značnou část rozpočtu zaujímají také výdaje na společnou zemědělskou politiku, a to 371 ml. EUR. Kompenzaci Rumunsku a Bulharsku plánuje EU poskytnout jen v prvních třech letech, a to v celkové částce 800 mil. EUR. Plánovaná složka výdajů na administrativu činí v tomto období 50 mld. EUR. Částka na tuto položku výdajů EU bude stále stoupat a v plánu na období 2007 – 2013 je dokonce větší, než výdaje na činnost mezinárodní scéně.

Tabulka 2.1 Plánované výdaje EU na období 2007 - 2013

Položky závazků v mil. EUR	Celkem
1. Udržitelný růst	382 139
Konkurenceschopnost pro růst a zaměstnanost	74 098
Koheze pro růst a zaměstnanost	308 041
2. Ochrana přír. zdrojů a hospodaření s nimi	371 344
3. Občanství, svoboda, bezpečnost a právo	10 770
Svoboda, bezpečnost a právo	6 630
Občanství	4 140
4. EU jako globální hráč	49 463
5. Administrativa	49 800
6. Kompenzace (Bulharsko, Rumunsko)	800
Položky závazků celkem	864 316

Zdroj: Evropská unie v České republice, Rozpočet EU, dostupné z http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/budget/index_cs.htm#4

2.1.1 Porovnání rozpočtu EU s rozpočty jednotlivých členských zemí

Rozpočet EU se liší od rozpočtů jednotlivých zemí následujícími aspekty:

- rozpočet EU financuje: zemědělskou, regionální a administrativní politiku.
- národní rozpočty plní stabilizační funkci, získávají své příjmy hlavně z daní.

Rozpočet EU má příjmy, které jsou nezávislé na veřejných financích jednotlivých členských zemí, nejsou daně, které by se odváděly do rozpočtu, zdrojem příjmů rozpočtu EU jsou vlastní zdroje, které jsou natrvalo přiděleny EU na financování jejich aktivit.

2.1.2 Příjmy rozpočtu EU

Vlastní zdroje ke krytí svých výdajů má Evropské společenství (dále jen ES) od roku 1970. Rozpočet musí být vždy sestaven jako vyrovnaný, příjmy se tedy musí rovnat výdajům. Roční výdaje nesmí přesáhnout stropy dané víceletým finančním rámcem pro jednotlivé roky a nesmí překročit limit vlastních zdrojů stanovený na 1,24 % HND EU. Převažující část příjmů rozpočtu EU tvoří vlastní zdroje ES, které jsou doplněny zdroji dalšími.

Vlastní zdroje:

- Tradiční vlastní zdroje (cca 14,9 % celkových příjmů v roce 2007)
  - cla z obchodu se třetími zeměmi vybraná podle společného celního tarifu
  - dávky (cla) uvalené na dovoz zemědělských produktů,
  - dávky uvalené na cukr a izoglukózu
- zdroj z daně z přidané hodnoty podle jednotné sazby aplikované na sjednocený základ (cca 15,3% celkových příjmů v roce 2007)
- zdroj založený na HDP členských států (cca 68,7% celkových příjmů v roce 2007).

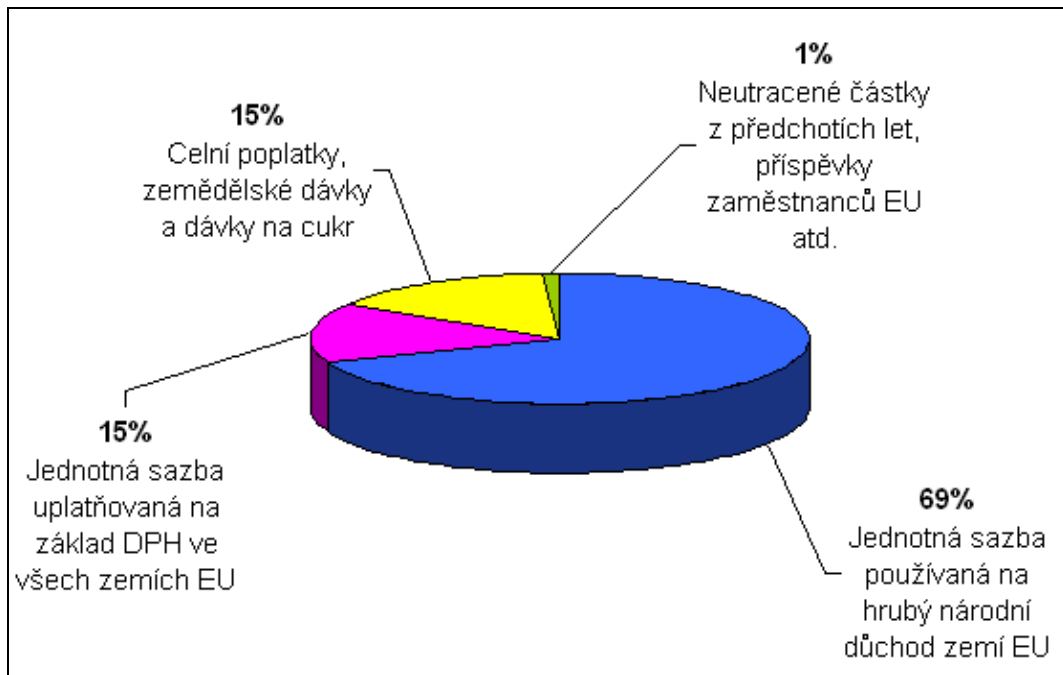
Další zdroje:

- přebytky z předcházejícího roku
- příjmy z administrativních operací institucí
- úroky z opožděných splátek
- sankce, apod.

V plánovaném období 2007 - 2013 tvoří příspěvky členských států 69% z celkových příjmů rozpočtu, které jsou vypočítané dle vzorce podle HDP jednotlivých zemí (viz graf 2.2).

Graf 2.2 Příjmy rozpočtu EU za rok 2007 – 2013

Zdroj: Evropa Rozpočet EU, kam směřují vaše peníze? Dostupné z <http://europa.eu/abc/budget/future/index_cs.htm>

2.1.3 Příspěvky členských zemí do společného rozpočtu

Podíl každého národního státu na monetárním příjmu Evropského systému centrálních bank jako celku je definován následovně: „Suma monetárních příjmů národních centrálních bank bude do národních centrálních bank přerozdělována v proporcii k jejich podílům na kapitálu Evropské centrální banky“⁵ Pojem „podíl na kapitálu“ však neodráží hodnotu majetku, kterou do Evropské centrální banky (dále jen ECB), každá národní centrální banka vloží, jak by bylo přirozené, nýbrž je stanoven uměle pomocí přerozdělovacího vzorce: „Každé národní centrální bance bude pro určení úpisu kapitálu ECB stanovena váha vypočtená jako součet 50% podílu příslušného členského státu na populaci Společenství ... a 50% podílu příslušného členského státu na hrubém domácím produktu ... Společenství.“⁶

Kvůli této formuli se podíl každého národního státu na monetárním příjmu ECB liší od podílu jeho měnového vkladu do ECB. Je to jako by lidé vložili peníze do podílového fondu

⁵ Cit podle Článek 32,5 Protokolu č. 18 o postavení Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky Maastrichtské smlouvy [on line] [cit.2008-02-6], dostupné z <http://www.ecb.int/ecb/legal/pdf/en_protocol_18.pdf>

⁶ Cit. podle Článek 29,1 Protokolu č. 18 o postavení Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky Maastrichtské smlouvy [on line] [cit.2008-02-6], dostupné z <http://www.ecb.int/ecb/legal/pdf/en_protocol_18.pdf>

a výnosy fondu se rozdělovaly nikoliv úměrně výši vkladu podílníka, ale podle velikosti podílníků. Německo takto přesunuje do ECB aktiva v hodnotě 163 mld. EUR a získává podíl v hodnotě 121 mld. EUR, čímž se vzdává majetku, který se rovná ročnímu HDP Irska. Podíl Německa na společných výnosech ECB je o polovinu vyšší než podíl Francie, přitom německá centrální banka posílá do ECB 3,5krát více aktiv než francouzská centrální banka.

Tabulka 2.2 Redistribuce bohatství v rámci Evropského systému centrálních bank

Země eurozóny	Objem aktiv převedených na ECB		Populace		HDP		Vypočtený „podíl na kapitálu“		Zisky/ztráty mld. EUR
	mld. EUR	podíl	mil. osob	podíl	mld. EUR	podíl	mld. EUR	podíl	
Rakousko	15,6	3,91%	8,0	2,68%	161,1	3,23%	11,8	2,96%	-3,8
Belgie	11,9	2,98%	10,1	3,38%	188,0	3,77%	14,3	3,58%	2,4
Finsko	10,2	2,56%	5,1	1,71%	82,9	1,66%	6,7	1,69%	-3,5
Francie	47,6	11,94%	57,9	19,40%	1097,3	23,02%	82,6	20,71%	35,0
Německo	163,1	40,90%	81,4	27,27%	1680,6	33,73%	121,6	30,50%	-41,5
Řecko	8,2	2,06%	10,4	3,48%	81,6	1,64%	10,2	2,56%	2,0
Irsko	3,8	0,95%	3,6	1,21%	42,8	0,86%	4,12	1,03%	0,3
Itálie	54,4	13,64%	57,2	19,16%	869,6	17,45%	73,0	18,31%	18,6
Lucembursko	0,1	0,03%	0,4	0,13%	10,7	0,21%	0,7	0,17%	0,6
Nizozemí	22,8	5,72%	15,4	5,16%	275,9	5,54%	21,3	5,35%	-1,5
Portugalsko	6,3	1,58%	9,9	3,32%	69,9	1,40%	9,4	2,36%	3,1
Španělsko	54,8	13,74%	39,1	13,10%	421,6	8,46%	43,0	10,78%	-11,8
Celkem	398,8	100%	298,5	100%	4982,0	100%	398,8	100%	0,0

Zdroj: Mach Petr, *Úskalí evropské integrace*, Praha: CEP, ISBN: 80-86547-16-7, str.34

V tabulce 2.2 vidíme, že z přerozdělování ECB má největší ztrátu Německo s částkou 41,5 mld. EUR. Lidnatější státy, jako je např. Francie a Itálie na přerozdělovacím procesu vydělávají, a to Francie 35 mld. EUR a Itálie 18,6 mld. EUR. Nejvíce vyrovnaný podíl lidnatosti a HDP v EU má Irsko a Lucembursko, neboť přerozdělovacím procesem získají tyto země 0,3 – 0,6 mld. EUR.

Z důvodů vážnosti těchto přerozdělovacích efektů bylo stanoveno přechodné období, v němž Výkonný výbor ECB může rozhodnout, že „*Jestliže toto přerozdělení bude znamenat výrazné změny v relativní ziskové pozici jednotlivých národních centrálních bank, lze objem příjmu přerozdělovaného podle Článku 32 Protokolu č. 18 o postavení Evropského systému centrálních bank a ECB Maastrichtské smlouvy omezit,“* ovšem „*nanejvýš během prvních pěti let po spuštění třetí fáze zavedení eura.*“⁷ Po tomto období se „výrazné změny“ stanou realitou a opuštění tohoto systému bude bez mezinárodních sporů fakticky nemožné, jestliže aktiva byla již jednou převedena na ECB.

2.1.4 Příjmy členských zemí z EU

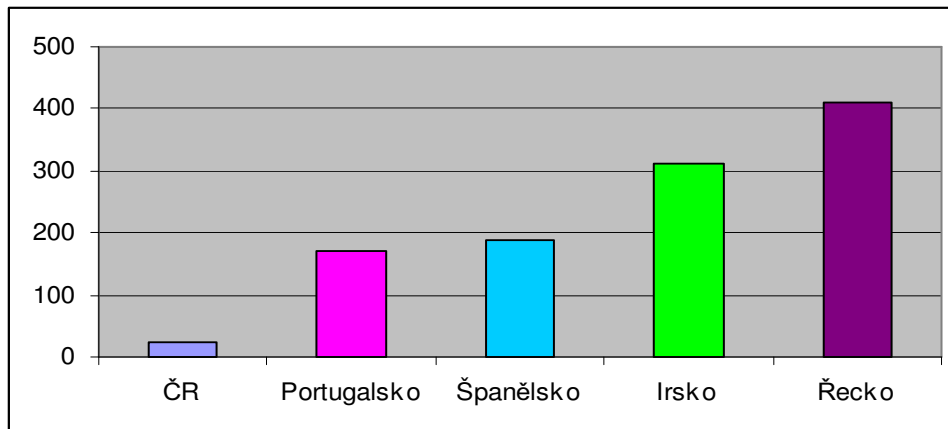
V dnešní EU v zásadě platí princip, že na evropském mezinárodním přerozdělování vydělávají chudší země a doplácí na něj bohatší země v čele s Německem. Z toho se odvíjí i očekávání dotací pro ČR. Panuje obecná představa, že Evropa je solidární, a že jako chudší země ve srovnání se stávajícími členy EU budeme dostávat více než stávající členové.

Na summitu EU v Kodani v prosinci 2002 dohodla česká vláda, že během prvních tří let členství nebudou Češi platit do rozpočtu EU více než z něj dostávat, a že za tyto tři roky bude pro ČR „zisk“ na osobu činit až 74,6 EUR. To je skoro 25 EUR na osobu a na rok. Pro ČR jako celek ročně asi **0,3 % HDP**. Pro srovnání, Řecko na členství v letech 1992 – 1997 rozpočtově „vydělávalo“ 4,46 % HDP a Portugalsko 3,08 % HDP, jak je zobrazeno v grafu 2.3. V grafu jsou zobrazeny čisté příjmy z EU Portugalska, Španělska, Irsko, Řecka za rok 2001 a pro ČR maximum dojednané pro období 2004 - 2006.

---

⁷ Cit podle Článek 51 Protokolu č. 18 o postavení Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky Maastrichtské smlouvy [on line] [cit.2008-02-16], dostupné z <http://www.ecb.int/ecb/legal/pdf/en_protocol_18.pdf>

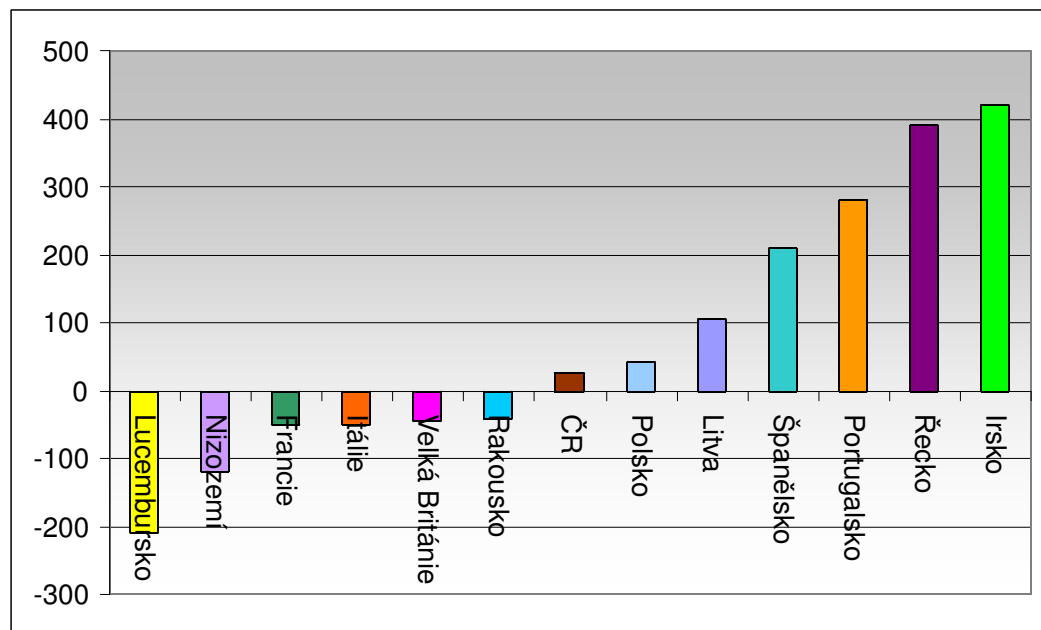
Graf 2.3 Roční čistý příjem v EUR na obyvatele z rozpočtu EU v roce 2001

Zdroj: Allocation of 2001 EU operating expenditure by Member State, str. 128 European Commission, September 2002

Jak to vypadalo s čistými příjmy ČR ve skutečnosti ukazuje graf 2.4 Největším příjemcem finančních prostředků EU bylo v roce 2004 Irsko s čistým ziskem přesahujícím 400 EUR na osobu, před lidnatými členskými státy. Podle zprávy Evropské komise dostala ČR z EU za rok 2004 o 26 EUR na obyvatele více, než kolik do EU odvedla. Mezi největšími plátcí s čistým transferem do EU nad 100 EUR na osobu byli Lucemburčané a Nizozemci.

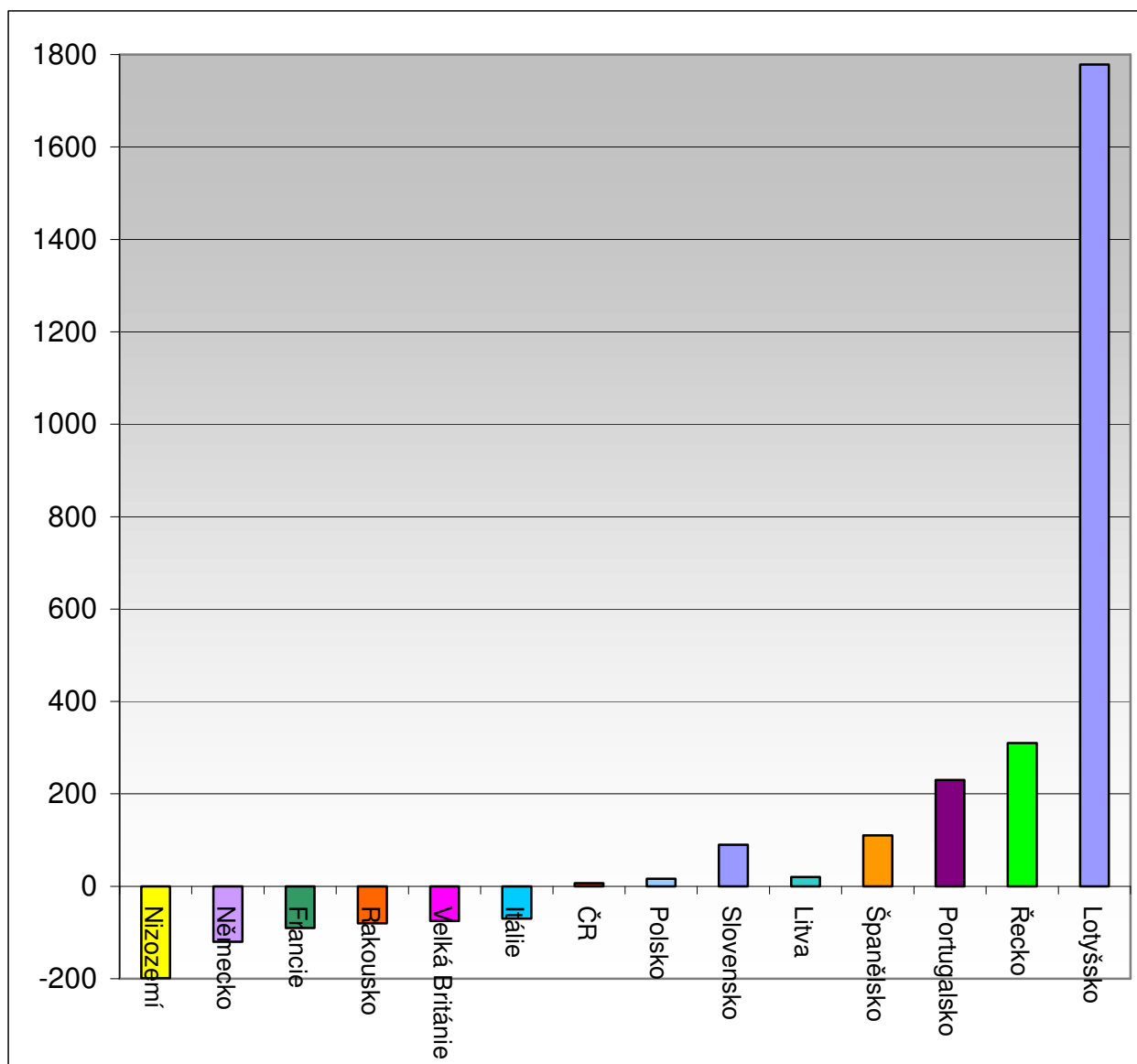
Graf 2.4 Roční čistý příjem z rozpočtu EU na obyvatele v roce 2004 v EUR

Zdroj: článek z HN 23. 9. 2005, dostupné z <www.EU.ihned.cz>

Z grafu 2.5 je možno odvodit, že v roce 2005 bylo v přepočtu na obyvatele největším čistým příjemcem Lotyšsko. V průměru občan Lotyšska získal z EU čistého 1778,3 EUR. Největším čistým plátcem byli Nizozemci. V průměru Holanďan doplácel na EU čistého 198,5 EUR. Češi získali 6,70 EUR.

Graf 2.5 Roční příjem z rozpočtu EU na obyvatele v roce 2005 v EUR

Zdroj: Mach Petr: *Monitoring čisté pozice ČR*, dostupné z <<http://www.cistapozice.cz>>

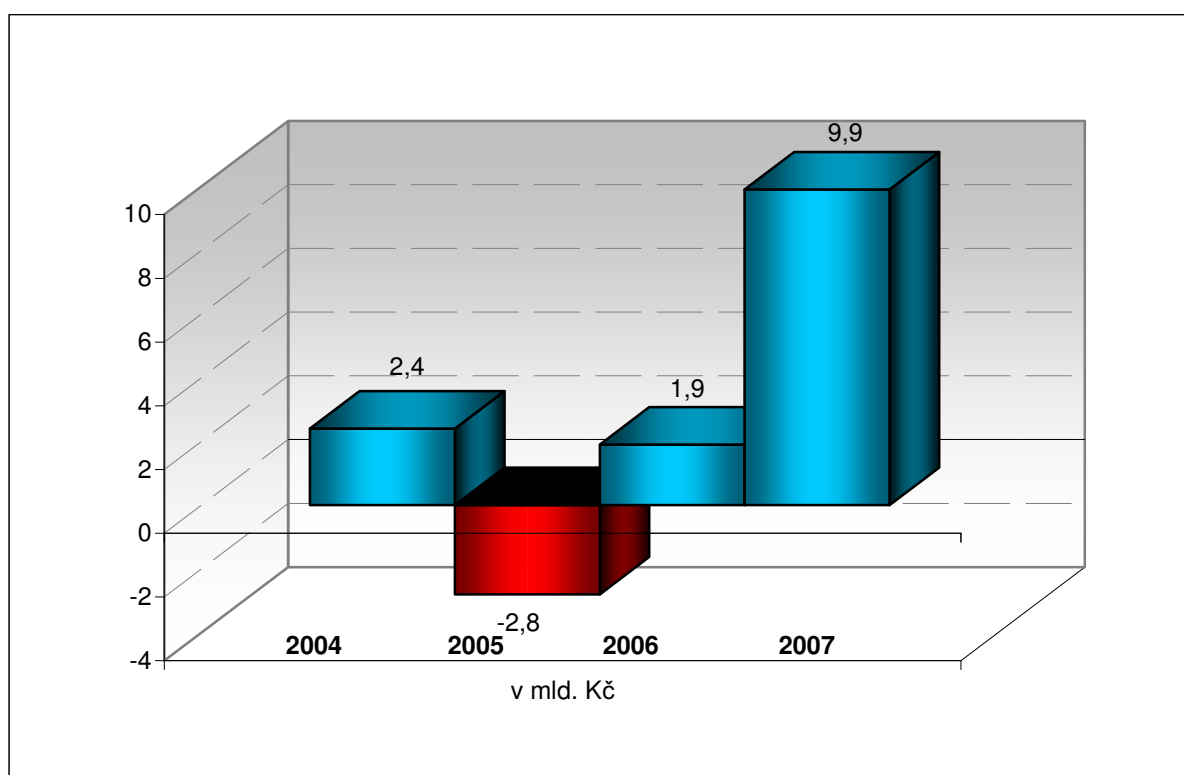
Je velmi pravděpodobné, že po uplynutí pár dalších let se ČR stane „čistým plátcem“. Za prvé proto, že se nezvýší vůle dosavadních členských zemí platit ze svého více, a za druhé proto, že bude nutné hradit stále vyšší administrativní výdaje EU, které již dnes pohlcejí

5,7 % společných prostředků a za třetí proto, že v důsledku přijetí ostatních chudších zemí střední a východní Evropy se ČR statisticky vyhoupane nad průměr.

Evropské dotace do ČR jsou peníze, které nejprve putují od českých daňových poplatníků do Prahy do státního rozpočtu ČR, potom z rozpočtu ČR do Bruselu do rozpočtu EU, potom z Bruselu zpátky do Prahy a nakonec zpátky vybraným subjektům v ČR. Je naprosto evidentní, že tento finanční kolotoč není zadarmo, a že znamená administrativní náklady a prostředí pro korupci na všech možných úrovních.

ČR bylo dosud čistým příjemcem, kromě roku 2005, jak vidíme v grafu 2.6. V roce 2007 dosáhl rozdíl mezi příjmy z rozpočtu EU a odvody do něj 9,9 mld. Kč a je tak lepší než v předchozím roce (kdy dosáhl 1,9 mld. Kč).

Graf 2.6 Čistá pozice ČR za období 2004 – 2007 v mld. Kč

Zdroj: Autorka, dle informací ze stránky Macha P.: Monitoring čisté pozice ČR, dostupné z <<http://www.cistapozice.cz>>

Za pozitivní bilanci stojí zejména příjmy ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti EU, které činily za roky 2004 – 2007 celkem 1 771,7 mld. Kč. Další výraznou příjmovou položku tvoří prostředky určené na Společnou zemědělskou politiku (1 709,6 mld. Kč),

tvořené zejména přímými platbami (8,9 mld. Kč) a prostředky na rozvoj venkova (8,4 mld. Kč).

Z monitoringu ministerstva pro místní rozvoj k 30.4. 2008 vyplývá, že ČR vyčerpala jen 60 % finančních prostředků ze strukturálních fondů EU. Téměř 17 mld. Kč celkové alokace ČR na léta 2004 – 2006 musí ještě ČR vyčerpat do závěru předchozího programovacího období. Na nepříznivé bilanci se podílí především OP Rozvoj lidských zdrojů (dále jen OPRLZ), na jehož účet připadá téměř polovina zbývajících peněz, která reprezentuje 60 % alokace programu. Skluz, který čerpání v jednotlivých programech nabírá oproti harmonogramu, je ovlivněn i frekvencí certifikace uskutečněných výdajů. Poslední se u většiny podniků konala v závěru loňského roku. Po započítání dokončované certifikace z května 2008 by se měla bilance OPRLZ zlepšit, protože v poslední době výdaje připravené k certifikaci v ČR rostou. Celkový stav čerpání alokace 2004 – 2006 ke konci dubna 2008 ukazuje tabulka 2.3.

Tabulka 2.3 Stav čerpání alokace OP na období 2004 - 2006 (k 30.4.2008 v mil. EUR)

OP Iniciativy	Alokace 2004-2006	Vyčerpáno v mil.EUR	Vyčerpáno v %	Zbývá vyčerpat do konce období
Evropský regionální fond	407,0	300,5	73,8	106,5
Evropský sociální fond	47,3	24,1	51,0	23,2
OP Řízení lidských zdrojů	318,8	132,0	41,4	186,8
OP Průmysl a podnikání	260,8	119,6	45,9	141,2
OP Infrastruktura	246,4	172,4	70	74,0
OP Zemědělství	173,9	115,5	66,4	58,4
Podpora oblastí potýkajících se s restrukturalizací	71,3	38,9	54,6	32,4
Podpora politiky zaměstnanosti a vzdělávání	58,8	29,5	50,2	29,3
EQUAL	32,1	17,8	55,5	14,3
INTERREG III.	55,0	43,6	79,3	11,4
Celkem	1671,5	994,0	59,5	677,5

Zdroj: Dotace, poradce pro Evropské fondy, měsíčník vydavatelství ECONOMIA, ročník 4, 06/08

2.2 Finanční podmínky vstupu ČR do EU

ČR měla možnost v rámci přípravy na vstup do EU čerpat prostředky na nejrůznější projekty již před samotným vstupem do EU z tzv. předstupních nástrojů. Mezi ně patřila například iniciativa ISPA, fond PHARE či program SAPARD.

Aby mohla ČR čerpat prostředky ze Strukturálních fondů a Fondu soudržnosti, musela vypracovat Národní rozvojový plán, což je dokument sestavený pro období 2004 - 2006. Po jeho uplynutí následuje plán nový, pro období 2007 - 2013, sestavený na základě nových informací, potřeb a cílů.

Pro období 2004 – 2006 byly Evropskou komisí vytyčeny tři základní cíle strukturální politiky.

- **Cíl 1 – Podpora rozvoje zaostávajících regionů** – regiony s HDP pod hranicí 75 % průměru EU jsou podporovány zejména investicemi do výroby.
- **Cíl 2 – Podpora oblastí potýkajících se s restrukturalizací** – podpora oblastem vykazujícím vysokou míru nezaměstnanosti, kriminality a špatnou úroveň školství nebo životního prostředí.
- **Cíl 3 – Podpora politiky zaměstnanosti a vzdělávání** – snaha o snížení nezaměstnanosti prostřednictvím rekvalifikace, vzdělávání a školení.

Na výše uvedené cíle byly vyčleněny finanční prostředky uvedené v tabulce 2.4.

Tabulka 2.4 Plánované fin. prostředky z EU do ČR na obd.2004 – 2006 v mil. EUR

	Celkem	2004	2005	2006
Fond soudržnosti				
Průměr	945,3	316,9	266,1	362,3
Strukturální fondy	1584,4	381,5	528,9	674,0
Cíl 1	1454,3	339,0	485,5	629,8
Cíl 2	71,3	23,3	23,8	24,2
Cíl 3	58,8	19,2	19,6	20,0
Iniciativy Společenství	100,8	28,6	32,1	40,1
INTERREG	68,7	21,0	21,4	26,3
EQUAL	32,1	7,6	10,7	13,8
Celkem	2630,5	727,0	827,1	1076,3

Zdroj: Finance.cz , Finanace z EU v období 2004-2006, dostupné z <www.finance.cz/home/eu/pilire>

Iniciativy Společenství byly zvláštní programy strukturální politiky EU k řešení specifických problémů dotýkajících se celého území EU, které doplňovaly jednotlivé programy Evropského společenství nebo usnadňovaly jejich realizaci.

Iniciativy Společenství pro období 2004 - 2006 byly:

INTERREG III. - přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráce s cílem podporovat harmonické a vyvážené regionální plánování a rozvoj celého území EU.

EQUAL - hlavním cílem byla podpora projektů a postupů, které napomáhají bojovat proti všem typům diskriminace a nerovnosti na trhu práce.

URBAN - podpora hospodářské a sociální regenerace malých a středně velkých měst a městských aglomerací postižených krizí s cílem nastolit jejich udržitelný rozvoj.

LEADER+ - podpora rozvoje venkova.

Po vstupu ČR do EU možnost využít předvstupních nástrojů logicky skončila. Výše podpor z těchto předvstupních nástrojů nedosahovala takového objemu, jaký může být pro ČR k dispozici nyní, jako pro řádného člena EU. Čerpání dotací pro ČR jako člena EU je podstatně finančně výhodnější.

2.3 Plánované finance z EU pro ČR v období 2007 – 2013

Vláda ČR přijala na základě definovaných cílů a priorit Národního rozvojového plánu ČR pro období 2007 - 2013 a Národního strategického referenčního rámce **24 operačních programů** určených pro čerpání prostředků z EU. Operační programy jsou určeny pro **tři nové cíle politiky soudržnosti EU**, kterými jsou **Konvergence, Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a Evropská územní spolupráce**. Finanční podpora, kterou bude mít na základě dotací ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti ČR v období 2007 - 2013 k dispozici, je stanovena ve výši **27 452,2 mil. EUR**. Dále z Evropského rybářského fondu a Evropského fondu pro **rozvoj venkova je k dispozici pro společnou zemědělskou politiku v ČR 294,9 mil. EUR** (viz příloha č.3).

Pro plánované období 2007 – 2013 byly ČR vyčleněny ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti pro jednotlivé cíle finanční prostředky, které uvádí tabulka 2.5.

Tabulka 2.5 Finance z EU do ČR v období 2007-2013

Cíle	mil. EUR
Cíl Konvergence	25 910,3
Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	432,9
Cíl Evropská územní spolupráce	1 109
Celkem	27 452,2

Zdroj: Institut umění, Budoucnost politiky hospodářské a sociální soudržnosti 2007-2013, dostupné z <<http://www.institutumeni.cz/index.php?cmd=page&id=92>>

Při porovnání tabulky č. 2.4 a 2.5 vidíme, že možnost získání finančních prostředků z EU pro ČR po vstupu je finančně zajímavější. V letech 2004 – 2006 měla ČR k dispozici ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti celkem 2 630,5 mil. EUR. V období 2007 – 2013 bude mít k dispozici z těchto fondů celkem 27 452,2 mil.EUR, což je více jak 10x větší částka, než v minulém období.

3 REGIONÁLNÍ POLITIKA EU

Regionální politiku EU lze považovat za specifický fenomén, jenž nemá mimo EU obdoby. Je to jediná politika, jejíž hlavní poslání je snižování meziregionálních nerovností. Ve vztahu k jiným politikám EU (zemědělská, životního prostředí apod.) získává stále privilegovanější postavení. Její význam roste úměrně s mírou její provázanosti s ostatními politikami.

EU dělí regiony, na základě své potřeby, do těchto skupin:

- zaostalé regiony, vyznačující se nedostatkem infrastruktury, nízkými příjmy, neefektivní zemědělskou produkcí a nízkou úrovní pracovní síly,
- regiony poznamenané průmyslovým úpadkem či ekonomickou recesí,
- periferní regiony, které trpí geografickou izolací,
- příhraniční regiony, jakožto zvláštní varianta periferních regionů,
- regiony s urbanistickými problémy,
- venkovské regiony, jakožto zvláštní typ zaostalých regionů.

ČR na základě zákona č.248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje vychází z jiného dělení:

- strukturálně postižené regiony, ve kterých se projevují negativní projevy strukturálních změn,
- hospodářsky slabé regiony, které na základě hospodářského a sociálního rozvoje vykazují podstatně nižší úroveň rozvoje, než je průměrná úroveň v ČR,
- venkovské regiony, které jsou charakterizovány nízkou hustotou zalidnění, odlivem obyvatel
- ostatní regiony, jejichž podporování státem je žádoucí z jiných důvodů (např. příhraniční regiony, bývalé vojenské prostory, regiony postižené živelnou pohromou apod.).

3.1 Cíle regionální politiky

V období 2007–2013 sleduje regionální politika **tři cíle**, k jejichž dosažení má v evropském střednědobém rozpočtovém rámci (tzv. finanční perspektiva) prostřednictvím **strukturálních fondů a Fondu soudržnosti** vyčleněno **27 452 EUR** (viz příloha 3).

Cíl Konvergence je určen k urychlení hospodářské konvergence nejméně rozvinutých regionů (regionů na úrovni NUTS II s HDP na obyvatele nižším než 75 % průměru tohoto ukazatele pro celou EU) zemí EU. Dále jsou k čerpání z tohoto cíle způsobilé státy, jejichž HND na obyvatele je nižší než 90 % průměru tohoto ukazatele pro celou EU. Tento cíl je financovaný z Evropského fondu regionálního rozvoje (ERDF), Evropského sociálního fondu (ESF) a z Fondu soudržnosti (FS), a v ČR pod něj spadají **všechny regiony soudržnosti s výjimkou Hl. m. Prahy**. Částka pro cíl Konvergence pro ČR je 25 910,3 mil. EUR.

Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost se týká regionů, které nespádají pod cíl Konvergence. Podporuje regiony na úrovni NUTS II nebo NUTS I, které přesahují limitní ukazatele pro zařazení do cíle „Konvergence“. Cíl „Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost“ hraje klíčovou roli v tom, aby se zabránilo novým nerovnováhám objevujícím se v neprospěch regionů, které by jinak trpěly následky nepříznivých sociálně ekonomických faktorů a neměly by dostatek prostředků na státní podporu. Tento cíl je financovaný z ERDF a ESF a v ČR pod něj spadá **hl. m. Praha**. Částka pro cíl „Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost“ je 570,9 mil. EUR.

Cíl Evropská územní spolupráce je zaměřen na zintenzivnění spolupráce na třech úrovních – přeshraniční spolupráci regionů NUTS III realizovaná prostřednictvím společných programů, spolupráce na nadnárodní úrovni a meziregionální spolupráce ve formě vytváření sítí pro spolupráci a výměnu zkušeností v rámci celé EU. Tento cíl je financovaný z ERDF a v ČR pod něj spadají **všechny regiony**. Částka pro cíl Evropská územní spolupráce je 1109 mil. EUR.

3.2 Strukturální fondy a Fond soudržnosti

Od 1. ledna 2007 odstartovalo v EU další sedmileté programovací období. V oblasti strukturálních fondů a Fondu soudržnosti došlo v této souvislosti k několika změnám. První změnou je počet strukturálních fondů. V minulém období (2000 – 2006) do politiky HSS spadaly čtyři strukturální fondy (Evropský fond regionálního rozvoje, Evropský sociální fond, Evropský zemědělský garanční a podpůrný fond a Finanční nástroj na podporu rybolovu) a Fond soudržnosti. V současném programovacím období (2007 – 2013) byl snížen počet strukturálních fondů na dva – Evropský fond regionálního rozvoje, Evropský sociální fond + Fond soudržnosti. Zbylé dva fondy se transformovaly v Evropský rybářský fond a Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova a současně se staly součástí Společné zemědělské politiky. Druhou změnou je zapojení Fondu soudržnosti do systému programování strukturálních operací. Z fondu tedy nebude poskytována podpora na individuální projekty, ale obdobně jako v případě strukturálních fondů na programové dokumenty vypracované na národní úrovni.

Tabulka 3.1 ukazuje rozdíly ve financovaných cílech a finančních nástrojích mezi plánovanými obdobími. V období 2004 – 2006 bylo financováno 9 cílů prostřednictvím 6 finančních nástrojů, a v období 2007 – 2013 jsou pouze 3 cíle prostřednictvím 3 finančních nástrojů.

Tabulka 3.1 Srovnání Cílů a nástrojů politiky soudržnosti v souč. a bud. období

2004 – 2006		2007 - 2013	
Cíle	Finanční nástroj	Cíle	Finanční nástroj
Fond soudržnosti	Fond soudržnosti	Konvergence	Fond soudržnosti ERDF ESF
Cíl 1	ERDF ESF EAGGF – orientační sekce FIFG		
Cíl 2	ERDF ESF	Regionální konkurenceschopnost a	

Cíl 3	ESF	zaměstnanost - regionální úroveň - národní úroveň	ERDF ESF
INTERREG	ERDF	Evropská územní spolupráce	ERDF
URBAN	ERDF		
EQUAL	ESF		
LEADER+	EAGGF – orientační sekce		
Rozvoj venkova a restrukturalizace rybolovu mimo rámec Cíle 1	EAGGF – záruční sekce FIFG	<i>Problematika rozvoje venkova a rybolovu nebude nadále součástí politiky soudržnosti, ale zařadí se pod Společnou zemědělskou politiku.</i>	
9 CÍLŮ	6 FINANČNÍCH NÁSTROJŮ	3 CÍLE	3 FINANČNÍ NÁSTROJE

Zdroj: Institut umění, dostupné na: <<http://www.institutumeni.cz/index.php?cmd=page&id=92>>

3.2.1 Strukturální fondy

Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF) – se zaměřuje na **podporu investičních projektů**, např. výstavba silnic a železnic, odstraňování ekologických zátěží, budování stokových systémů, úpravy koryt řek, podpora inovačního potenciálu podnikatelů, podpora začínajícím podnikatelům, rozvoj a obnova sportovních areálů využitelných pro cestovní ruch, rekonstrukce kulturních památek, využívání obnovitelných zdrojů energie, výsadba regenerační zeleně, ekologické a energeticky efektivní sanace bytových domů, výstavba či oprava infrastruktury pro poskytování zdravotní péče, investice do dopravní a technické infrastruktury průmyslových zón.

Evropský sociální fond (ESF) – se zaměřuje na **podporu neinvestičních projektů**, např. rekvalifikace nezaměstnaných, speciální programy pro osoby se zdravotním postižením, děti, mládež etnické menšiny a další znevýhodněné skupiny obyvatel, tvorba inovativních vzdělávacích programů pro zaměstnance, zvyšování kompetencí řídicích pracovníků škol a školských zařízení v oblasti řízení a personální politiky, zavádění a modernizace kombinované a distanční formy studia, stáže studentů, pedagogů a vědeckých pracovníků v soukromém a veřejném sektoru.

3.2.2 Fond soudržnosti

Fond soudržnosti (FS) je na rozdíl od strukturálních fondů určený na podporu rozvoje chudších **států**, nikoli regionů. Jsou z něj podporovány **investiční** (infrastrukturní) **projekty**, avšak jen se zaměřením na **dopravní infrastrukturu většího rozsahu** (dálnice a silnice I. třídy, železnice, vodní doprava, řízení silniční, železniční, říční, námořní a letecké dopravy) a **ochranu životního prostředí**.

3.2.3 Možnosti čerpání finančních prostředků

Pro možnost čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů musí být vypracován **Národní rozvojový plán**, ze kterého Evropská komise vypracuje **Rámec podpory společenství**, který obsahuje celkový cíl politiky hospodářské a sociální soudržnosti pro celou ČR včetně finančního rámce (obsahuje prostředky z jednotlivých strukturálních fondů a přehled národní části spolufinancování). Národní rozvojový plán je zpracováván Ministerstvem pro místní rozvoj a schvaluje ho vláda ČR. Z celkové částky na plánované období 2007 – 2013 (27,5 mld. EUR) bude financováno přibližně 777 mld. Kč z fondů EU. Náš stát bude financovat přibližně 132,83 mld. Kč z národních zdrojů na spolufinancování projektů, jelikož EU financuje maximálně 85 % způsobilých výdajů.

Národní rozvojový plán je dále rozšířen **operačními programy** pro jednotlivé sektory (doprava, životní prostředí, rozvoj lidských zdrojů, cestovní ruch, průmysl a zemědělství), které jsou v kompetenci příslušných ministerstev, a jedním společným regionálním operačním programem, jehož zpracovatelem je Ministerstvo pro místní rozvoj a také musí být schváleny vládou ČR. Všechny programové dokumenty musí být rovněž schváleny Evropskou komisí.

3.2.4 Principy financování ze strukturálních fondů

Co se týče financování ze strukturálních fondů, existují v rámci EU tyto principy:

Princip koncentrace - prostředky se musí soustředit na nejdůležitější problémy

Princip partnerství - o rozdělení finančních prostředků rozhoduje příjemce

Princip vyhodnocení EU její orgány - vyhodnotí efektivnost využití prostředků a zhodnotí přínos celé akce

Princip programování - zpracovávají se programy, kde se hodnotí slabé a silné stránky regionů a navrhují se řešení

Princip doplňkovosti – finance přidělené ze strukturálních fondů, nesmí nahradit investice ze státního rozpočtu

3.3 Příprava a hodnocení projektu

Realizace cíle EU „**Konvergence**“ pro programové období 2007 – 2013 je možná pro celé území ČR s výjimkou Prahy, prostřednictvím 7 Regionálních OP (Pro každý region soudržnosti ČR jeden).

Tabulka 3.2 Přehled operačních programů pro období 2007 - 2013

<i>Sektorové OP</i>	<i>Regionální OP</i>
SOP Doprava	ROP Jihozápad
SOP Životní prostředí	ROP Severozápad
SOP Podnikání a invace	ROP Severovýchod
SOP Výzkum a vývoj pro inovace	ROP Střední Čechy
SOP Řízení lids.zdrojů a zaměstnanost	ROP Jihovýchod
SOP Vzdělávání	ROP Moravskoslezsko
Integrovaný SOP	ROP Střední Morava
OP Technická pomoc	

Zdroj: Časopis Personál, březen 2007 str.19 (Příloha 1)

Realizace cíle „**Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost**“ je prováděna pomocí 2 OP:

1. **OP Konkurenceschopnost**
2. **Adaptabilita a zaměstnanost**

Pro hlavní město Prahu je tento cíl realizován dle jednotlivých zdrojových fondů EU (ERDF a ESF). Řídícím orgánem zodpovědným za řádnou realizaci OP pro Prahu je Hlavní město Praha a Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Pro realizaci cíle EU „Evropská územní spolupráce“ budou zařazeny 2 OP:

1. **OP Mezinárodní spolupráce:** tento OP bude společný pro všechny členské státy.
2. **OP Nadnárodní spolupráce:** tento OP bude společný pro všechny účastníky se členské státy prostoru CADSES (středoevropské, jaderské, podunajské a jihovýchodní evropské území).

Jednotlivé sektorové OP jsou rozděleny na prioritní osy, (viz příloha 1). Podle prioritních os jsou potom vypisovány jednotlivé výzvy na projekty, které podávají podniky, kraje, nebo spojení více krajů. Regionální programy jsou rozděleny podle NUTS (nomenklaturní statistická jednotka), které jsou rozděleny dále podle prioritních os.

3.3.1 Příprava projektu

Jako příklad, jaký je postup při přípravě a hodnocení projektu, si zvolme například projekt pro OP Vzdělávání a konkurenceschopnost. Příprava projektu lze rozdělit do 4 kroků, znázorněných na obrázku 3.1. Nejprve musíme zjistit aktivity v řízení lidských zdrojů v podniku, jako např. rovné příležitosti, či stabilizaci zaměstnanců. Do projektu je třeba připravit cílové skupiny, jejich analýzu složení dle věku a pohlaví a vytvořit jim vzdělávací plán. Je nutné vyčíslit všechny náklady a naplánovat harmonogram všech vzdělávacích aktivit, které firma hodlá uskutečnit za zamýšlené období. Podstatou projektu je cíl, který musí být v souladu s prioritní osou, na kterou je výzva na vypisování projektů určená a se strategickými dokumenty EU. Projekt nesmí být v rozporu se všemi nadnárodními smlouvami, např. na téma životní prostředí, atd...

Na sběru analýze cílové skupiny a plánu vzdělávacích aktivit se firma podílí sama, jelikož má nejlepší informace o zaměstnancích, jejich struktuře a potřebě školit. Na další kroky si firma většinou najímá specializovanou poradenskou firmu. Ta zpracuje projekt a pomáhá s monitorováním zpráv, které firma musí čtvrtletně vykazovat vždy po obdržení části dotace. Hrazení nákladů z EU probíhá formou záloh, kdy EU vyplatí část finančních prostředků předem, a pokud je v pořádku monitorovací zpráva, vyplatí zbytek potřebných peněz. Za zmínku stojí podpora De minimis, kdy je hrazeno 100 % uznatelných výdajů. Celková výše podpory De minimis poskytnuté jednomu však podniku nesmí v tříletém období

přesáhnout částku 200 tis. EUR. Tyto finanční stropy platí bez ohledu na formu či účel podpory De minimis poskytnuté v předchozím tříletém období.⁸

Obrázek 3.1 Příprava projektu

Zdroj: Prezentace ze semináře „Strukturální fondy v programovacím období 2007-2013“ ve firmě Deloitte, Praha, 6. listopadu 2007

3.3.2 Hodnocení projektu

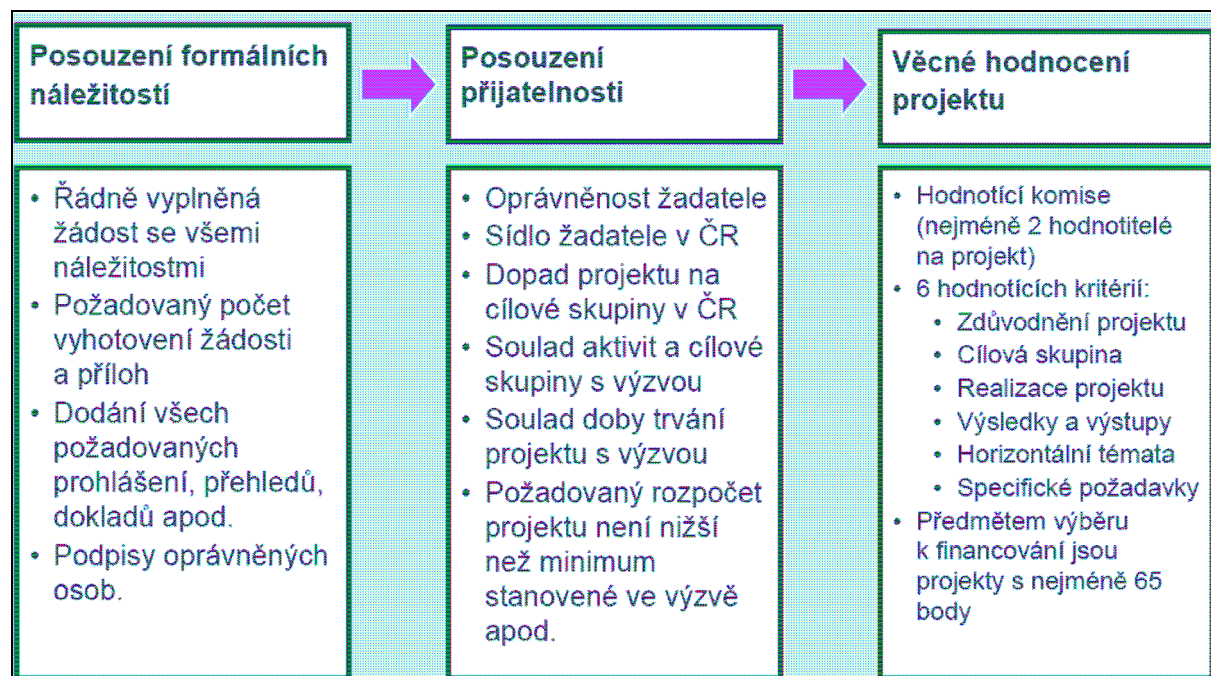
Po předložení projektu k posouzení trvá 4 - 5 měsíců, než komise rozhodne o přijetí projektu. Jednotlivé kapitoly projektu jsou bodově ohodnoceny, a mají následující rozložení:

1. Zdůvodnění projektu: 12 bodů
2. Vazba projektu na strategické dokumenty: 12 bodů
3. Popis cílové skupiny: 10 bodů
4. Výsledky a výstupy projektu: 10 bodů
5. Zapojení do cílových skupin: 5 bodů
6. Popis klíčových aktivit: 5 bodů

⁸ Zdroj: Příručka pro žadatele o finanční podporu z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, dostupné z <<http://opr1z-jmk.cz/page.php?action=podkategorie&id=13&PHPSESSID=b3abb903ecde429445774759d3d529ac>>

Na rozhodování komise mají vliv následující aspekty, které jsou znázorněny na obrázku 3.2.

Obrázek 3.2 Hodnocení projektu na národní úrovni

Zdroj: Prezentace ze semináře „Strukturální fondy v programovacím období 2007 - 2013“ ve firmě Deloitte, Praha, 6. listopadu 2007

Další posuzované části projektu :

- Rizika projektu
- Udržitelnost projektu
- Rovné příležitosti
- Harmonogram projektu
- Rozpočet projektu

Pro úspěšnost projektu je třeba navrhnout vhodný záměr, který bude možno realizovat v dotačních programech s ohledem na velikost, obsah, zdůvodnění pro dotaci a prioritu. Je třeba také dostatečně vymezit přínos nejen pro objekt, na který je výzva vypsaná, ale také pro poskytovatele dotace (stát). Dále je třeba navrhnout „volnost“ projektů tak, aby bylo možno při jejich realizaci pružně reagovat na potřebné změny a vývoj. Firma může postupně zpracovávat žádosti o dotace na jednotlivé projektové záměry dle aktuálního vývoje v dotačních programech.

3.4 Finanční bilance pro ČR za jednotlivé roky

Následující tabulka 3.3 uvádí přehled finančních prostředků vydaných do rozpočtu EU a získaných prostředků za poslední 3 roky. Náš čistý zisk za rok 2004 činil 74,6 mil. EUR (2,4 mld. Kč), za rok 2005 to byla ztráta 96,4 mil. EUR (2,8 mld. Kč), za rok 2006 zisk čílal 66 mil. EUR (1,9 mld. Kč) a v roce 2007 jsme vydělali rekordních 359,4 mil. EUR (11,4 mld Kč).

Tabulka 3.3 Čistá pozice ČR od vstupu do EU po současnost

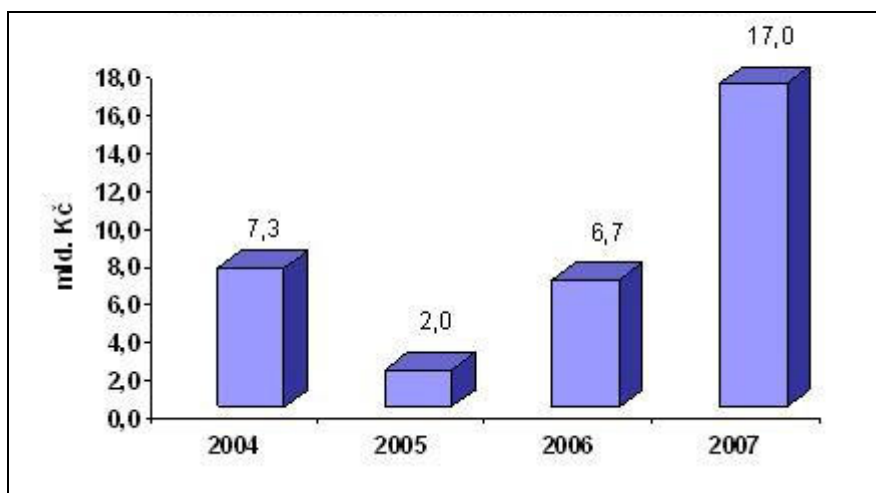
v mil. EUR	2004	2005	2006	2007	2004-2007
Zemědělství	90,8	428,5	498	692,3	1709,6
Strukturální fondy	161,7	151,6	463,6	994,8	1771,7
Vnitřní politika EU	26,9	48,6	55,9	63,3	194,7
Předvstupní pomoc	191	131,6	95,2	19,7	437,5
Rozpočtové kompenzace	332,3	300	201,9	0	834,2
PŘÍJMY CELKEM	802,7	1 060,30	1 314,60	1 770,10	4947,7
v mld. Kč	25,3	31,6	37,3	49,1	143,3
Odvod podle DPH	80,1	150,6	173,7	198,1	602,5
Kompenzace Velké Británii	51,6	78,8	80,1	77,7	288,2
Odvod podle HDP	373	614,6	632,5	702,3	2322,4
Zaplacená cla	190	285	328,6	369,2	1172,8
Příspěvky do ECB, EIB a EFUO	33,4	27,7	33,7	63,38	158,2
VÝDAJE CELKEM	728,1	1 156,70	1 248,60	1 410,70	158,2
v mld. Kč	22,9	34,4	35,4	39,2	131,9
ČISTÁ POZICE	74,6	-96,4	66	359,4	4789,5
v mld. Kč	2,4	-2,8	1,9	9,9	11,4

Zdroj: Autorka, dle informací ze stránky Macha P.: Monitoring čisté pozice ČR, dostupné z <<http://www.cistapozice.cz>>

Ministerstvo financí však uvádí jiné částky, co se týče čisté pozice ČR, což vidíme v grafu 3.1. Např. v lednu 2008 ministerstvo financí zveřejnilo, že ČR v roce 2007 získala 17 mld. Kč. Tento výpočet ministerstva financí však nezahrnuje 1,54 mld. Kč odvedených do EIB a 219 mil. Kč odvedených do EFUO. Neobsahuje ani 350 mil. Kč zaplacených ve formě pokuty za „nadměrné zásoby potravin“. Na straně cel započítává ministerstvo financí jen cla placená dovozci na celní hranici ČR, a tato částka je podhodnocená vzhledem k tomu, že je ČR vnitrozemským státem celní unie. Skutečně odvedená evropská cla placená

českými spotřebiteli činila podle metodiky výběru cel, které jsou stanoveny rozhodnutím Rady č. 527/2000 Čl. 2, bod 3⁹, 10 mld. Kč namísto 5 mld. Kč uváděných ministerstvem.

Graf 3.1 Vývoj čisté pozice ČR s EU 2004 - 2007 podle výpočtů ministerstva financí

Zdroj: Tisková zpráva Ministerstva financí České republiky dostupné z <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/hs.xsl/tiskove_zpravy_37712.html?year=2008>

„Výpočet ministerstva obsahuje na straně příjmů z EU částku 2 miliardy korun (74 805 139 EUR) zaplacených společností Eastern Sugar za to, že zavřela v ČR cukrovary, přičemž započtení této částky do příjmů ČR z EU je sporné, vzhledem k tomu, že většina této částky putovala k zahraničním vlastníkům cukrovaru. Výpočet ministerstva také na straně příjmů obsahuje zálohy na platby ze strukturálních fondů pro léta 2007-13. Tyto zálohy nebyly přitom vyplaceny konkrétním příjemcům.“¹⁰

Výše vypočtená bilance se liší od zpráv EU a ministerstva financí o čisté pozici ČR v několika aspektech. Mezi nejdůležitější patří:

„1) Zpráva EU odečítá z celkové bilance peníze, které členské státy sice poslaly do Bruselu, které ale Brusel použil na vlastní administrativní výdaje. Díky tomu součet čistých pozic jednotlivých členských států vychází ve zprávě EU roven nule.

2) Zpráva EU ani údaje českého Ministerstva financí nezapočítávají platby do parafiskálních institucí EU. K nim se ČR zavázala ve své přístupové smlouvě. Jmenovitě jde o příspěvky do ECB, do EIB a do Evropského fondu uhlí a oceli.

⁹ Cit. podle Rozhodnutí Rady č. 527/2000 Čl. 2, bod 3, , [on line] [cit.2008-02-18] dostupné z <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/oj/2000/_1253/1_2532001007_en00420046.pdf>

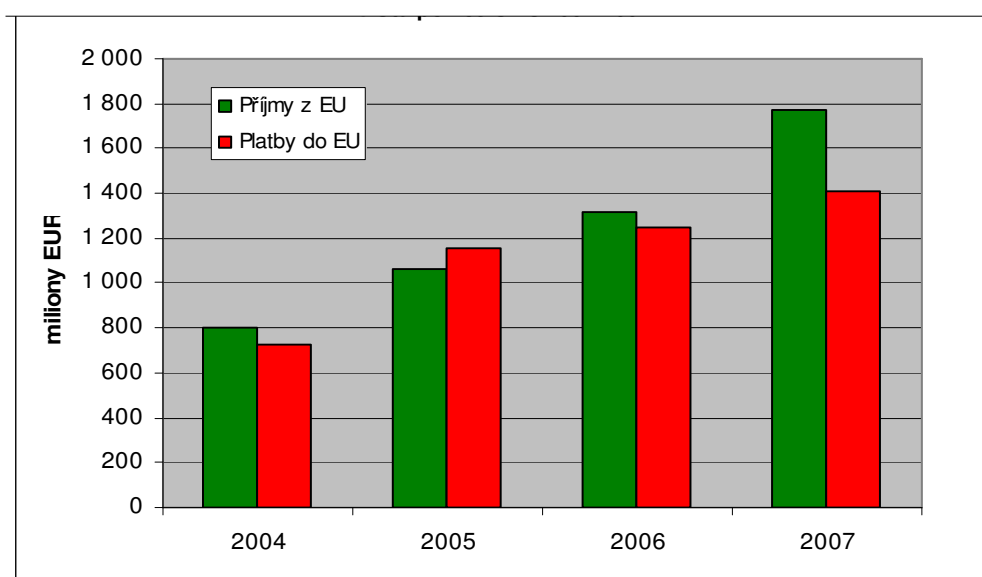
¹⁰ Cit. podle Mach Petr, *Monitoring čisté pozice ČR*, , [on line] [cit.2008-02-18] dostupné z <<http://www.cistapozice.cz>>

3) *Ministerstvo financí vykazuje jiným výpočtem zaplacená cla. Nebere ohled na tzv. rotterdamský efekt - velká část dovozů do ČR je totiž proclena ve velkých evropských přístavech - a čeští spotřebitelé platí clo z dovážených aut, banánů atd., i když příslušní dovozci odvedli clo již v Německu či Nizozemí a toto clo tak neprochází českým státním rozpočtem.*¹¹

3.4.1 Výdaje a příjmy ČR vzhledem k EU v letech 2004 - 2007

Jak se vyvíjely výdaje a příjmy vzhledem k EU je vidět v grafu 3.2. V letech 2004 - 2006 příjmy rostly plynule a mají tvar regresní přímky. V roce 2007 jsme zaznamenali větší nárůst příjmů z EU, k čemuž patrně došlo díky dočerpávání přiznaných finančních prostředků ze strukturálních fondů z minulého rozpočtového období 2000-2006. Výdaje však rostly po celé období 2004 – 2007 proporcionalně k příjmům pomaleji. V roce 2007 je patrný největší rozdíl mezi příjmy a výdaji za poslední 4 roky.

Graf 3.2 Vývoj čisté pozice ČR s EU 2004 – 2007

Zdroj: Mach Petr, *Monitoring čisté pozice ČR*, dostupné z <<http://www.cistapozice.cz>>

V tabulce 3.3 jsou zobrazeny všechny výdaje a příjmy za poslední 4 roky. Pro detailnější přehled výdajů jsou uvedeny následující 2 tabulky, které zobrazují přehledy

¹¹ Zdroj: Mach Petr, *Monitoring čisté pozice ČR*, [on line] [cit.2008-06-2] dostupný na <<http://www.cistapozice.cz>>

celních poplatků a příspěvků do parafiskálních institucí, jako je ECB, EIB a Evropský fond uhlí a oceli.

Tabulka 3.4 Cla placená českými spotřebiteli ve prospěch EU (mil. EUR)

	2004	2005	2006	2007
Vybraná cla a dávky z cukru	12 307,1	14 063,1	15 028,3	17 306
Cla na pokrytí administrativy	4 102,4	4 687,7	5 009,4	5 768,7
Celkově zaplacená cla EU	16 409,5	18 750,8	20 037,7	23 074,7
Podíl ČR na importu ze zemí mimo EU		1,5%	1,6%	1,6%
Podíl ČR na clech EU	190,0	285,0	328,6	369,2

Zdroj: Mach Petr, *Monitoring čisté pozice ČR*, dostupné z <<http://www.cistapozice.cz>>

Z tabulky 3.4 vidíme, že největší částka je vyplácena za cukr, a to v rámci EU celkem mezi 12 – 17 mld. EUR. ČR platí z tohoto celku 1,6 %, čili v průměru 237 mil. EUR, v přepočtu 7 347 mil Kč (kurz 31Kč/EUR).

Tabulka 3.5 Příspěvky do parafiskálních institucí (mil. EUR)

	2004	2005	2006	2007
Platba do EIB	27,7	27,7	27,7	55,4
Platba do ECB	5,7			
Platba do EFUO			6,0	7,98
Příspěvky do ECB, EIB a EFUO	33,4	27,7	33,7	63,38
CELKEM v mld. Kč	1,1	0,8	1,0	1,8

Zdroj: Mach P.: *Monitoring čisté pozice ČR*, dostupné z <<http://www.cistapozice.cz>>

Z tabulky 3.5 je patrné, že největší částku ve výši 55,4 mil.EUR zaplatila ČR do EIB, a to v roce 2007.

S rozšířením o Rumunsko, Chorvatsko, Turecko, Bosnu a Hercegovinu, Srbsko a Makedonii se EU rozroste o chudší země, než je ČR, což bude mít důsledek na růst relativního bohatství ČR. Tím se sníží možnost čerpat finanční prostředky ze strukturálních fondů a Kohezního fondu. Zájmy ČR v následujícím fiskálním období jsou jasné. ČR musí usilovat o maximalizaci výtěžku svého vztahu s EU tím, že se bude snažit čerpat co nejvíce přímých plateb v rámci společné zemědělské politiky a vyčerpá maximum prostředků ze strukturálních fondů a Kohezního fondu.

4 MONITORING

Čerpání finančních prostředků z EU je spojeno s jeho monitoringem, který musí být v souladu s metodickými pokyny Evropské komise a s metodickými pokyny Národního orgánu pro koordinaci.

Cílem monitoringu je:

- zlepšení kvality, účinnosti a provázanosti pomoci z fondů EU
- zdokonalení strategie a zefektivnění implementace operačního programu
- zkoumání specifických strukturálních problémů ČR a udržitelného rozvoje ve vztahu k předmětu operačního programu.

Monitoring se provádí před programovým obdobím (ex-ante), během něho (ad hoc, ongoing a souhrnné) a po něm (ex-post).

1. Předběžný monitoring - pro zlepšení připravovaných programových dokumentů se zaměřuje na optimalizaci přidělování rozpočtových zdrojů v rámci operačních programů a na zlepšování kvality programování: určuje potenciál rozvoje, cíle, jichž se má dosáhnout, míru do jaké byly zohledněny priority EU, zkušenosti získané z předchozího programování a kvalitu postupů pro provádění, monitorování, hodnocení a finanční řízení.

2. Průběžný monitoring - v souvislosti s monitorováním operačních programů zejména pokud odhalí významný odklon od původně stanovených cílů nebo pokud jsou podány návrhy na revizi operačních programů.

3. Následný monitoring – ve spolupráci Evropské komise s členskými státy a řídicími orgány. Zkoumá v nich rozsah využití zdrojů, účinnost a efektivitu programování fondů a socioekonomický dopad. Určuje faktory přispívající k úspěšnému nebo neúspěšnému provádění operačních programů a osvědčené postupy jejich provádění.

4.1 *Systém monitorování v ČR*

Základním požadavkem, který je zakotven v nových nařízeních ke strukturálním fondům je efektivní řízení této pomoci, především nastavení spolehlivých a kvalitních řídicích, kontrolních a monitorovacích systémů. Podrobné nastavení implementační struktury a nastavení procesů řízení programu, včetně řízení finančních toků, monitorování, hodnocení programu a zajišťování jeho publicity, je však již ponecháno v kompetenci každého členského státu, respektive příslušných řídicích orgánů.

Zohledněním tohoto požadavku, ale i domácích zkušeností z prvních 2 let implementace a doporučení Evropské komise je usnesení vlády ze dne 22. února 2006 č. 198, kterým byl ministr pro místní rozvoj pověřen úkolem zajistit funkci Národního rámce politiky soudržnosti (od července 2007 Národního orgánu pro koordinaci - dále jen NOK) jako koordinačního a metodického orgánu, který stanoví jednotný metodický rámec pro řízení a provádění programů strukturální pomoci, a to v celé ČR v rámci všech cílů politiky soudržnosti a zabezpečit jeho funkčnost od 1.1. 2007.

4.1.1 **Monitorování a jeho role v procesu implementace**

Monitorování se zabývá sběrem, tříděním, agregováním a ukládáním informací o sledovaných programech/projektech a následným vyhodnocováním průběhu jejich realizace oproti plánu.

V praxi se používá několik typů monitorování:

- **Finanční monitorování** - sbírá data a informace týkající se vynaložených finančních prostředků. Umožňuje sledování shody skutečnosti s předloženým plánem čerpání alokovaných prostředků.
- **Věcné monitorování** - souvisí s věcným zaměřením projektu a umožňuje sledování shody skutečnosti s plánovanými cíli pomocí měřitelných indikátorů.

„Monitorování strukturální pomoci je nezbytným podpůrným nástrojem pro:

- **řízení** - dodává informace pro rozhodovací procesy – tzn. umožňuje sledovat průběh programů/projektů s ohledem na jejich harmonogram, konkrétní cíle i závazné procesy a podniknout opravné kroky v případě, že dochází ke zpoždění či jejich realizace nevede k očekávaným výsledkům
- **evaluaci** - systém dodává potřebné informace pro hodnocení
- **reportování** - zajištění datových podkladů pro potřeby reportování
- **administraci** - systém dodává informace pro zajištění plynulé administrace v souladu se závaznými postupy v oblasti finančních toků, kontrol, auditu a nesrovnalostí. Poskytuje data pro zpracování dokumentů a formulářů nezbytných pro realizaci projektů a programů v rámci jejich administrace“¹²

4.1.2 Systém monitorování

Systém monitorování je komplexní systém zahrnující:

- **organizovanou strukturu** zahrnující řadu subjektů s pevně definovanými rolami a odpovědnostmi, které tvoří institucionální rámec monitorování
- **procesy a činnosti**, které v této struktuře probíhají
- **nástroje**, které tyto procesy a činnosti podporují, zejména informační systém pro monitorování
- **lidské a finanční zdroje** potřebné pro řádné fungování systému

Pro efektivní fungování tohoto systému je nutné optimální nastavení a koordinace všech jeho prvků. Nástrojem, který ke koordinaci a řízení monitorování slouží, je závazná metodika monitorování.

„Metodika monitorování se zaměřuje z pohledu centrální úrovně především na:

- *organizační strukturu*
- *nastavení procesů*
- *centrální rozsah sledovaných dat a stavů*
- *systém monitorovacích zpráv a další související aspekty“¹³*

¹² Cit. podle Fondu Evropské unie, Metodika monitorování programů SF a FS 2007-2013, , [on line] [cit.2008-07-10] dostupné z <<http://www.strukturalni-fondy.cz/nrps/metodika-monitorovani-programu-sf-a-fs-2007-2013>>

¹³ Cit. podle Fondu Evropské unie, Metodika monitorování programů SF a FS 2007-2013, , [on line] [cit.2008-07-10] dostupné z <<http://www.strukturalni-fondy.cz/nrps/metodika-monitorovani-programu-sf-a-fs-2007-2013>>

4.2 Národní orgán pro koordinaci

NOK, do června 2007 nazývaný Národní rámec politiky soudržnosti (NRPS) je zastřešujícím orgánem pro všechny operační programy v ČR financované ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti.

Centrální metodická a koordinační role NOK vychází z následujících základních principů efektivního řízení:

- **existence jednoho oficiálního partnera** vůči Evropské komisi v otázce realizace politiky hospodářské a sociální soudržnosti
- **existence jednoho správce monitorovacího systému**
- **existence jednoho centrálního metodického orgánu v oblasti implementačního prostředí, finančních toků a kontrol**
- **existence jednoho centrálního orgánu pro oblast publicity**

Nástrojem pro koordinaci politiky hospodářské a sociální soudržnosti programového období 2007-2013 je **Operační program Technická pomoc (OPTP)**, který je ve vztahu k řídicím orgánům zaměřený na horizontální oblasti implementace operačních programů.

OPTP je určen k podpoře jednotného přístupu na národní úrovni pro zajištění aktivit efektivního řízení, kontroly, sledování a vyhodnocování realizace Národního strategického referenčního rámce, který zastřešuje aktivity politiky hospodářské a sociální soudržnosti v ČR v letech 2007-2013 a je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj a zodpovídá za něj Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Tento program spadá mezi vícecílové tematické operační programy. Větší část programu je financována z prostředků cíle „Konvergence“, menší část z prostředků cíle „Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost“ a je pro něj vyčleněno 260 mil. EUR (6,5 mld. Kč), což činí přibližně 0,97 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro ČR. Z českých veřejných zdrojů má být navíc financování programu navýšeno o dalších 46 mil. EUR (1,2 mld. Kč). OPTP doplňuje ostatní operační programy, které mají pro své efektivní řízení také prostředky na technickou pomoc. OPTP jim poskytuje technickou podporu a zajišťuje koordinovaný přístup při řízení operačních programů

a zajišťuje realizaci aktivit souvisejících s řízením operačních programů s přesahem skrz všechny operační programy, například zajištění publicity fondů EU na národní úrovni.

4.2.1 Partner Evropské komise v ČR

Roli centrálního oficiálního partnera vůči Evropské komisi plnilo Ministerstvo místního rozvoje již v době přípravy na nové programové období, kdy zajišťovalo celkovou koordinaci přípravy ČR na období 2007-2013 včetně zpracování Národního rozvojového plánu a Národního strategického referenčního rámce. Také v průběhu programovacího období bude hlavním partnerem Evropské komise v ČR, který jí bude předkládat zprávy o realizaci politiky hospodářské a sociální soudržnosti v naší zemi a řešit s ní nastalé problémy.

4.2.2 Správce monitorovacího systému

NOK řídí nastavení jednotného informačního systému politiky hospodářské a sociální soudržnosti, zaměřeného především na sběr dat pro řízení, sledování (monitoringu) a hodnocení prováděných intervencí. Za tímto účelem mimo jiné definuje centrálně závazný datový rozsah pro monitorování operačních programů na všech úrovních implementace. **Dále zajišťuje koordinaci jednotného implementačního prostředí** (tj. prostředí, v němž fungují všechny instituce zapojené do řízení politiky hospodářské a sociální soudržnosti v ČR), **vedení poradních a dalších výborů** a tematických pracovních skupin.

Koordinační role v oblasti institucionální kapacity má přispět ke kvalitnímu personálnímu zabezpečení implementujících struktur. Nastavení motivačního systému by mělo zabránit odlivu těchto vzdělaných a zkušených zaměstnanců do soukromé sféry. Centrální metodická role NOK je vykonávána prostřednictvím vydávání metodické dokumentace v průřezových oblastech společných pro všechny operační programy, jakými jsou horizontální témata, veřejná podpora, způsobilé výdaje apod. Tyto metodiky jsou závazné pro všechny řídicí orgány.

4.2.3 Publicita a absorpční kapacita

NOK zabezpečuje jednotnou a srozumitelnou informační kampaň o čerpání prostředků ze strukturálních fondů a z Fondu soudržnosti v ČR a koordinuje aktivity řídicích orgánů v této oblasti. Tento centrální koordinátor vytváří jednotný rámec implementačního prostředí pro řídicí orgány v oblasti řízení, realizace, kontroly, monitorování a hodnocení operačních programů. Zajišťuje také publicitu naplňování politiky hospodářské a sociální soudržnosti.

Hlavní funkce NOK:

- vydávat pokyny a metodiky závazné pro všechny řídicí orgány operačních programů
- zajišťovat stanovení základních kritérií pro výběr projektů
- zabezpečovat činnost pracovní skupiny pro hodnocení
- zajišťovat monitorovací systém na všech úrovních implementace
- garantovat tok informací z Evropské komise všem řídicím orgánům a zpět
- vytvářet podmínky pro vyhodnocování účinnosti kontrolních mechanismů
- dohlížet na respektování pravidel veřejné podpory
- vypracovávat metodiku pro požadavky na žadatele a metodiku způsobilých výdajů
- vytvářet metodiku pro stanovení indikátorů a sledování jejich plnění, atd...¹⁴

4.3 Monitorovací zprávy

Data k projektům musí být předávána v rozsahu datových položek, které jsou zařazeny v modulu Věcný a finanční monitoring projektu v následujících blocích:

- Údaje o projektu a monitorovací zprávě
- Údaje o příjemci a zhotoviteli zprávy
- Věcná část monitorovací zprávy
- Postup realizace etapy (popis realizace, problémy při realizaci, naplnění indikátorů a zdůvodnění případného nesplnění, další změny projektu)
- Plán dalších realizovaných etap
- Publicita

---

¹⁴ Fondy Evropské unie, [on line] [cit.2008-04-10] dostupné z <<http://www.strukturalni-fondy.cz/principy-politiky-hss>>

- Informace o zadávacích řízeních
- Kontroly (informace o provedených kontrolách)

4.3.1 Věcná část monitorovací zprávy

Monitorovací indikátory na úrovni prioritních os a oblastí podpory sledují v souladu s požadavky Evropské komise a s dalšími vydanými metodickými pokyny ukazatele čtyř typů:

1. **Ukazatele vstupů** – prostředků nebo zdrojů, které se nejčastěji vztahují k rozpočtu. Finanční ukazatele jsou používány k monitorování postupu sledování ročních závazků a proplácení zdrojů, které jsou k dispozici v poměru k jejich oprávněným nákladům.
2. **Ukazatele výstupů** – vztahují se k aktivitám, měří se ve fyzických nebo peněžních jednotkách (např. délka vybudovaných silnic, počet finančně podporovaných firem, náklady vztaženými ke zvolené jednotce atp.).
3. **Ukazatele výsledků** – vztahují se k přímým a okamžitým účinkům, které projekt přinesl. Poskytují informace o chování, kapacitě nebo výkonnosti přímých příjemců dotace. Tyto ukazatele mohou být **fyzické** (snížení přepravních časů, počet úspěšných účastníků školení atp.) nebo **finanční** (bilance zapojení soukromých zdrojů, pokles dopravních nákladů atp.).
4. **Ukazatele dopadů** – vztahují se k následkům projektu, které překračují rámec bezprostředních účinků na přímé příjemce.¹⁵

Je možné definovat dva typy dopadů:

- **specifické dopady** - účinky, které nastanou po určité časové prodlevě a přímo souvisí s provedenými akcemi
- **celkové dopady** - dlouhodobé účinky ovlivňující širší populaci. Měření tohoto typu dopadů je složité a často je obtížné najít jednoduchý kauzální vztah.

¹⁵ Příručka pro žadatele o finanční podporu z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, Příloha D8 Metodika monitorovacích indikátorů, , [on line] [cit.2008-04-10] dostupné z <<http://opr-lz-jmk.cz/page.php?action= podkategorie&id= 13&PHPSESSID=b3abb903ecde429445774759d3d529ac>>

Monitorovací indikátory poskytují zpětnou vazbu o tom, zda poskytnutá finanční podpora splnila svůj účel, tedy že projekty dosáhly cílů, které žadatelé uvedli do žádosti o finanční podporu. Jejich prostřednictvím umožňuje elektronický informační systém snadno a rychle monitorovat průběh realizace jednotlivých projektů a následně výkonnost celého operačního programu. Periodicita sběru indikátorů respektuje jak potřeby monitorování, tak možnosti získat v průběhu realizace programu relevantní data. Sběr indikátorů výstupů probíhá dle periodicity předkládání monitorovacích zpráv, tj. zpravidla pololetně, avšak v případě potřeby je řídicí orgán oprávněn vyžádat si údaje i mimo tento interval. Zdrojem dat jsou monitorovací zprávy předkládané příjemci.

4.3.2 Sankce při nesplnění ukazatelů výstupů a výsledků

Naplňování cílových hodnot indikátorů je ze strany příjemce závazné a prokazuje tím dosažení cílů projektu. V případě, že výsledná hodnota ukazatelů výstupů a výsledků nedosáhne plánované hodnoty uvedené v žádosti o finanční podporu, je poskytovatel oprávněn přiměřeně snížit dotaci projektu. Případné snížení bude vypočítáno z celkové částky na projekt. Pokud je v projektu naplánováno splnění více monitorovacích indikátorů, výsledná hodnota bude vypočtena jako jejich průměr. Např. v případě, že projekt předpokládá splnění tří indikátorů výstupů nebo výsledků, bude dosažená hodnota prvního 120 %, druhého 30 % a třetího 70 % původního plánu, vypočítá se průměr těchto hodnot. Ten je 73 %, čemuž odpovídá sankce ve výši 15 % (resp. 10 % u indikátorů výsledků) z hodnoty dotace. V následující tabulce 4.1 můžeme vidět procentuelní rozmezí při nesplnění hodnot výstupů a výsledků a jejich sankce.

Tabulka 4.1 Orientační přehled sankcí při nesplnění hodnot výstupů

Dosažená hodnota monitorovacích indikátorů <u>výstupů</u> vzhledem k údajům uvedeným v žádosti	Výše krácení dotace – z celkové částky dotace
> 100 % ≥ 85%	0
85 % ≥ 70 %	15 %
70 % ≥ 55 %	20 %
55 % ≥ 40 %	30%
40 %	50 %

Zdroj: Příručka pro žadatele o finanční podporu z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, Příloha D8 Metodika monitorovacích indikátorů, dostupné z <<http://opr lz-jmk.cz/page.php?action= podkategorie&id= 13&PHPSESSID= b3abb903ecde429445774759d3d529ac>>

Výše krácení dotace v případě nedosažené hodnoty monitorovacích indikátorů výstupů je vyšší, než v případě výsledků. Pokud nebude splněno 50 % výstupů, bude kráceno 30 % dotace. V případě nesplnění stejného procenta výsledků, bude kráceno 10 % z celkové částky dotace (viz. tabulka 4.2).

Tabulka 4.2 Orientační přehled sankcí při nesplnění hodnot výsledků

Dosažená hodnota monitorovacích indikátorů <u>výsledků</u> vzhledem k údajům uvedeným v žádosti	Výše krácení dotace – z celkové částky dotace
100 % $\geq$ 75%	0
75 % $\geq$ 50 %	10 %
> 50 %	20 %

Zdroj: Příručka pro žadatele o finanční podporu z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, Příloha D8 Metodika monitorovacích indikátorů, dostupné z <<http://opr lz-jmk.cz/page.php?action= podkategorie&id= 13&PHPSESSID=b3abb903ecde429445774759d3d529ac>>

Konkrétní výše krácení je vždy uvedena v právním aktu o poskytnutí podpory a za její stanovení je zodpovědný poskytovatel dotace. Výše uvedené tabulky jsou z tohoto důvodu pouze orientační. Vzhledem k tomu, že naplnění hodnoty výsledků nemůže realizátor projektu zcela ovlivnit, jsou navržené sankce za nedodržení naplánovaných hodnot výsledků podstatně nižší, než v případě výstupů. Pokud realizátor projektu nesplní jak plánované hodnoty výstupů tak výsledků může poskytovatel dotace přistoupit k sečtení obou výše navržených sankcí.

Proces monitoringu, který následuje po schválení dotace je velmi důležitý pro následné čerpání finančních prostředků v rámci celého projektu. Nesplnění všech povinností spojených s monitoringem vede ke krácení či odebrání již schválené dotace. Každý, kdo podává projekt si musí důkladně naplánovat všechny prvky a harmonogramy projektu, aby v tomto procesu nepřicházel o peníze.

5 ANTIDEFRAUDAČNÍ POLITIKA

Vstupem ČR do EU se nám otevřela možnost vyplnit potenciál úrovně naší ekonomické vyspělosti vůči průměru EU. Tento potenciál je prostorem pro růst naší konkurenceschopnosti v Evropě. Cesty k posílení této konkurenceschopnosti jsou však různé. Mnozí lidé věří, že je to především práce – práce soustavná, smysluplná, vynakládaná v aktivitách přinášejících ekonomický a společenský prospěch i prospěch dostatečně motivovaným jednotlivcům. Někteří lidé ale tuto vizi vidí jinak, a snaží se získat konkurenceschopnost korupcí a dalšími nečistými praktikami.

5.1 Korupce

Korupce je latinské slovo pro prodejnost veřejných činitelů, pro „*úplatkářství, získávání neoprávněných výhod za úplatek*¹⁶“. „*Korupce má negativní dopad na mnoho oblastí fungování společnosti. Jedná se v první řadě o nehospodárné nakládání s veřejnými, ať už obecními či státními penězi, kdy se buď získá veřejně prospěšná věc za předraženou cenu, nebo se za adekvátní cenu získá něco, co se za veřejně prospěšné pouze vydává, v nejhorším případě jde o kombinaci obou faktorů, kdy se za veřejné prostředky získá předražená a zároveň nepotřebná věc.*“¹⁷

Tím dochází k ochuzování veřejného sektoru, které je na druhé straně doprovázeno obohacováním jak těch, co korumpují, tak těch, co se korumpovat nechají. Jediným, kdo prodělá, je veřejnost. Velké nebezpečí korupce spočívá v tom, že jak korumpující, tak korumpovaný na korupci vydělají, což podstatně stěžuje její odhalování. Při potírání korupce se nejlépe uplatní prevence.

Korupci umožňují zejména nejasná pravidla, neprůhledné rozhodování, chybějící preventivní a kontrolní mechanismy. Hlavním lékem na korupci je transparentnost pravidel a rozhodování politiků i úředníků.

---

¹⁶ Cit. podle Velký slovník naučný, Encyklopedie Diderot 1999, s. 740

¹⁷ Cit podle Náš Liberec. Proč je korupce problém. [on line] [cit.2008-07-10], dostupné z <<http://www.nasliberec.cz/view.php?cisloclanku=2006060016>>

5.1.1 Korupce v mezinárodním styku

„Mezinárodní korupce není zdaleka tak zjevná a zpravidla se neodehrává tak otevřeně a nepokrytě jako korupce národní. S každou další korupční směnou rostou náklady příležitosti, stínová ekonomika a nejistota ekonomických subjektů.“¹⁸ Rozšiřování korupce vede však ke zvýšení vývozu, a tedy i k lepší bilanci zahraničního obchodu, a proto je to dobrý argument pro respektování korupce pro politiky. Negativní ekonomické důsledky se projeví v zemi dovážející korupci. Nelegální příjmy nejsou reinvestovány, ale končí na bankovních kontech anebo jsou neproduktivně spotřebovány na úkor sociálního a ekonomického rozvoje dané země. Nelegální kontrakt je zdrojem dalších výhod, jako monopolu na trhu a nedůsledného uplatňování regulačních a kontrolních mechanismů. Korupce umožňuje lidem dosáhnout na pozice, na které nemají schopnosti.

V dnešní době jsou nejzávažnějšími formami korupce ty, které mají mezinárodní či nadnárodní přesah a dopad. V této oblasti lze získat placením úplatků vysoce lukrativní a důležité kontrakty.

„Moody-Stuart uvádí, že z hlediska úplatných politiků představují nejvíce atraktivní dodavatelské smlouvy ty, které reprezentují:

1. oblast letectva a obrany
2. významné průmyslové dodávky
3. významné veřejné zakázky
4. poradenství“¹⁹

Exportéři z rozdílných zemí mají odlišný sklon k uplácení v zahraničí a také odlišnou ochotu akceptovat požadování úplatků, což má vliv na přímé zahraniční investice. Tabulka 5.1 ukazuje procentuelní podíly firem v rámci jednotlivých sektorů, které odstoupily od atraktivní investice v důsledku špatné korupční pověsti země.

---

¹⁸ Cit. podle Volejníková Jolana, *Korupce v ekonomické teorii a praxi*, Profess Consulting s.r.o. Praha 2007, s. 216.

¹⁹ Cit. podle Volejníková Jolana, *Korupce v ekonomické teorii a praxi*, Profess Consulting s.r.o. Praha 2007, s. 215.

Tabulka 5.1 Firmy spadající do jednotlivých sektorů, které odstoupily od atraktivní investice v důsledku špatné korupční pověsti země

Sektor	Počet firem v %, které neuskutečnily kontrakt
Ropa, plyn a těžba	52,2
Veř.prosp.práce/stavebnictví	44,2
Maloobchod	42,9
Bankovníctví a finance	39,2
Výroba a distribuce el.energ.	37,5
Farmacie/lékařská péče	35,7
Armáda a obrana	30,0
Telekomunikace	27,3

Zdroj: Volejníková Jolana, *Korupce v ekonomické teorii a praxi*, Profess Consulting s.r.o. Praha 2007, str 220

V tabulce 5.1 vidíme, že nejvíce „citlivý“ sektor je těžební a stavební, což je velmi podivuhodné, vzhledem k tomu, že těžební průmysl je závislý na nalezištích nerostných surovin. Nejmenší vliv korupce na investice zaznamenal sektor telekomunikace, což dokazuje působení tlaku velké konkurence v tomto odvětví.

Tabulka 5.2 ukazuje významný podíl firem, které ztratily podnikatelskou příležitost proto, že „konkurence“ použila nástroj korupce. Nejvíce odmítavý postoj ke korupci v odvětvích je zaznamenán ve stavebnictví.

Tabulka 5.2 Firmy spadající do jednotlivých sektorů, které ztratily podnikatelskou příležitost v důsledku odmítnutí zaplacení úplatku

Sektor	Počet firem v % kt. neuskutečnily kontrakt
Veřejně prospěšné práce / stavebnictví	40,4
Farmacie / lékařská péče	28,6
Ropa, plyn a těžba	27,3
Bankovníctví a finance	26,1
Maloobchod	24,1
Obrana	20,0
Výroba a distribuce el.energie	18,8

Zdroj: Volejníková Jolana, *Korupce v ekonomické teorii a praxi*, Profess Consulting s.r.o. Praha 2007, s. 219

V rámci měření korupce by měly být sledovány následující prvky:

- příčiny korupce
- důsledky korupce
- subjekty korupce
- oblasti korupce
- analýzy stavu korupce dle států
- konkrétní korupční kauzy
- souhrny antikorupčních opatření

5.1.2 Korupce v EU

„Nejčastějším druhem podvodů v EU je zneužití prostředků ze strukturálních fondů, které financují zemědělství, projekty v oblasti sociální politiky a regionální rozvoj v EU. Dále následují úniky na spotřební dani a clu z cigaret. Následovat mohou disciplinární řízení s úředníky EU, administrativní nebo finanční sankce nebo změny právních předpisů.“²⁰

Podle pravidelné zprávy Evropské komise díky podvodům a korupci přišla v roce 2006 EU o 323 mil. EUR. Komise zaznamenala v roce 2006 přes 12 000 případů účetních nesrovnalostí v hospodaření s více než 1 mld. EUR, v jednom případě ze čtyř má podezření na podvody či korupci. Nejvíce pochybení komise zaznamenala u takzvaných vlastních zdrojů, tedy především při výběru nejrůznějších cel za dovoz zboží do EU. V roce 2006 zkoumala přes 5 000 takových pochybení, což je o desetinu méně než o rok předtím. Kolem 6 000 pochybení komise oznámila také v oblasti zemědělských a strukturálních fondů. Podezření z podvodů se ale v těchto oblastech týká jen 10 – 16 % oznámených případů. Podvody s penězi pro zemědělství se týkají odhadem 30 mil. EUR, u strukturálních fondů je to více než 157 mil. EUR. Výroční zprávu vydal OLAF v září 2007. V roce 2006 vyšetřoval celkem 431 podezřelých případů, tedy jen o něco málo méně než v roce 2005. Právě díky jeho práci se podařilo z rozpočtu EU zachránit kolem 450 mil. EUR.

---

²⁰ Cit. podle Euroskop, aktuální zpravodajství, [on line] [cit.2008-05-27], dostupné z <<http://www.euroskop.cz/19933500/5566/clanek-zpravodajstvi/pruzkum-ze-zemi-eu>>

Podle generálního ředitele úřadu Franze-Hermann Brünnera jsou i nadále nejohroženějšími oblastmi, ze kterých může potenciálně uniknout nejvíce peněz, zadávání veřejných zakázek a projekty rozvojové a humanitární pomoci. Humanitární pomoci se týkalo 78 případů vyšetřovaných v loňském roce, 70 jich souviselo s výběrem cel, 68 případů souviselo s vnitřním chodem evropských institucí a dalších 65 se zemědělskou politikou. ČR se v roce 2006 týkalo pouze 6 vyšetřovaných kauz, a ředitel úřadu OLAF české úřady pochválil hlavně za spolupráci v boji proti pašování cigaret. Slovensko zaznamenalo pouze 2 případy, naopak přes 60 vyšetřování OLAF vedl v souvislosti s Belgií a Itálií.

Narůstající případy spojené s podvodným jednáním poskytují důvod k tomu, aby všechny země EU byly ostražitější vůči správnému používání finančních prostředků získaných z EU a uvedly do monitoringu a hodnocení správný komplex nástrojů, které budou ostražitě hlídat zdroje, na které jsou finanční příspěvky použity.

5.1.2.1 Globální barometr korupce

Společnost Transparency International (dále jen TI) zkoumá indexy korupce na celém světě. **Globální barometr korupce** (dále jen GCB) se zabývá obecnými postoji a zkušenostmi široké veřejnosti s korupcí. Barometr za rok 2007 zahrnoval téměř 63 000 respondentů z 60 zemí. V každé zemi, která byla do průzkumu zahrnuta, byl zkoumán reprezentativní vzorek veřejnosti, přičemž respondenty jsou ženy a muži starší 15 let. *„Otázky v průzkumu zkoumají, které instituce veřejnost považuje za nejvíce zkorumpované, které oblasti života jsou nejvíce postižené korupčními praktikami. Průzkum odráží názor veřejnosti na možný vývoj korupce v budoucnu a na účinnost opatření příslušných vlád v boji proti korupci. Barometr rovněž poskytuje poznatky o zkušenostech občanů s úplatkářstvím.“*²¹ Průzkum pro TI zajišťuje mezinárodní agentura Gallup International, prostřednictvím sítě svých poboček a spolupracovníků, a to v rámci celosvětového průzkumu názorů veřejnosti „Voice of the People Survey“. Jak vidíme v tabulce 5.3, ČR i ostatní členské země EU mají největší zastoupení korupce v politickém sektoru. Na stupnici 1 - 5 kde hodnocení 1 označuje zemi téměř bez korupce a hodnocení 5 zemi s vysokou mírou korupce zaznamenala korupce

---

²¹ Cit. podle Transparency International ČR, [on line] [cit.2008-07-25], dostupné z: <<http://www.transparency.cz/index.php?lan=cz&id=2956>>

v politickém sektoru hodnoty v rozmezí 3,0 – 4,3, kde největší hodnotu indexu v politickém sektoru zaznamenalo Bulharsko.

Tabulka 5.3 Dopad korupce na vybrané druhy sektorů ve vybraných zemích EU

Země	GCB politic.sekt.	GCB soukr.sekt.	GCB vzděláv.syst.	GCB soudnictví	GCB veřejné služby
Bulharsko	4,3	3,9	3,4	4,3	2,7
ČR	3,6	3,3	2,9	3,6	2,5
Dánsko	3,1	3,2	2,3	2,0	2,5
Finsko	3,3	2,9	2,0	2,1	2,2
Francie	3,7	3,5	1,9	2,6	2,3
Irsko	3,4	3,0	2,1	2,9	2,4
Itálie	4,2	3,3	2,4	3,1	2,8
Litva	4,0	3,6	2,9	3,9	2,1
Lucembursko	3,7	3,5	2,6	3,0	2,5
Německo	3,1	3,2	2,3	2,0	2,5
Nizozemí	3,0	3,0	2,3	2,5	2,7
Polsko	4,2	3,9	3,1	3,8	2,7
Portugalsko	4,1	3,6	2,9	3,4	2,8
Rakousko	3,2	3,2	2,5	2,6	2,3
Rumunsko	3,9	3,6	3,0	3,8	2,4
Španělsko	3,9	3,6	2,3	3,0	3,1
Švédsko	3,2	3,1	2,1	2,4	2,4
Velká Británie	3,5	3,2	2,3	2,9	2,6

Zdroj: Report on the Transparency International Global Corruption Barometer 2007, dostupný z: <http://www.transparency.cz/pdf/GCB_2007_Report_en_27-11-2007.pdf>

5.1.2.2 Metoda shlukové analýzy

Pro názornost, jak vypadají korupční trendy v EU jsou dále uvedeny dvě shlukové analýzy. Metoda shlukové analýzy nám umožní odhalit a kvantifikovat trendy v evropském prostoru. V této metodě je použit hierarchický aglomerativní přístup, který lze charakterizovat tak, že každý shluk je současně podmnožinou jiného shluku s výjimkou samotné množiny objektů, která je považována za maximálně možný shluk.

5.1.2.3 Konvergenční model a interpretace výsledků

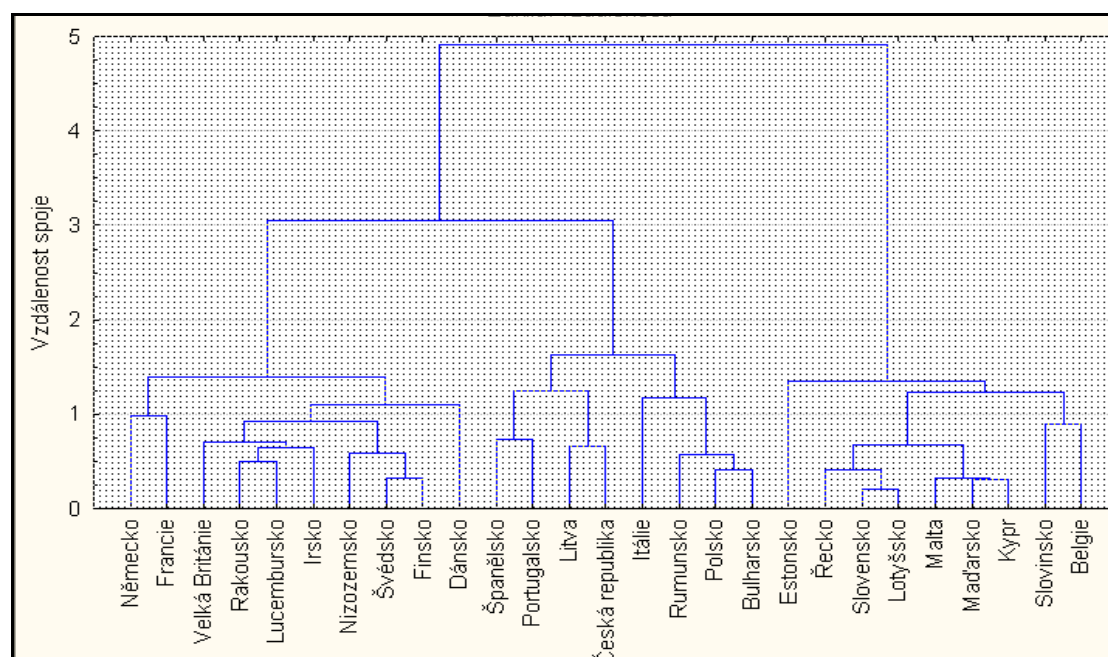
Model byl realizován v softwarovém programu STATISTICA CZ od firmy Statsoft, při zpracování byla použita metoda průměrné vzdálenosti objektů. Výchozí modelová data charakterizují úroveň korupce ve státech EU-27.

S cílem komplexně pokrýt daty všechny státy rozšířené EU a v zájmu jejich objektivního výběru byly za účelem realizace shlukové analýzy použity následující ukazatele:

1. Index regulační kvality,
2. Hodnoty indexu CPI zjištěné prostřednictvím TI v roce 2007,
3. Index korupce GCB politického sektoru,
4. Index korupce GCB soukromého sektoru,
5. Index korupce GCB vzdělávacího systému,
6. Index korupce GCB soudnictví,
7. Index korupce GCB veřejných služeb.

Před samotnou aplikací shlukové analýzy byl soubor vstupních dat upraven standardizací a normalizací. Postupný průběh shlukování demonstruje dendogram 5.1.

Dendogram 5.1 Průběh shlukování jednotlivých států EU - 27

Z dendrogramu 5.1 lze vysledovat 9 vnitřně relativně homogenních seskupení. Každé z těchto seskupení je reprezentováno státy EU, které si jsou navzájem nejvíce podobné a dosahují přibližně stejných hodnot ve stanovených ukazatelích. Z pohledu z levé strany: **Shluk (I)** je reprezentován státy Německo a Francie. Tento shluk je charakteristický stav korupčního prostředí, jenž je hodnocen pomocí Indexu vnímání korupce (dále jen CPI). Tento

ukazatel dosahuje vysoké hodnoty indexu, jehož hodnota osciluje okolo hodnoty 7,5. Tyto státy mají dobře nastavenou protikorupční politiku a s korupcí bojují celkem úspěšně. Další ukazatel, který potvrdí úspěšnost řešení korupce a správně nastolenou regulační politiku je Index regulačního prostředí. Tato hodnota pro oba státy dosahuje hodnoty 60. V porovnání s ostatními státy EU je to téměř nejvyšší hodnota. Tento ukazatel je vytvořen s využitím souboru 45 ukazatelů (z toho 26 z ročenky IMD a 19 ze zprávy WEF²²). Co se týče jednotlivých ukazatelů korupce pomocí indexu GCB, nejlépe je na tom Francie. Index korupce GCB vzdělávacího systému dosahuje jen hodnoty 1,9. To je nejlepší výsledek v rámci všech sledovaných států. Naopak nejhůře jsou na tom oba státy v politickém sektoru. Zde dosahují shodné hodnoty indexu 3,7.

Shluk (II) reprezentují státy Irsko, Lucembursko, Rakousko a Velká Británie. Pro tyto státy je typická také velmi vysoká hodnota indexu vnímání korupce CPI. Tato hodnota dosahuje téměř hodnoty 8. Z této hodnoty CPI můžeme usuzovat o tom, že tyto státy se blíží skoro k bezkorupčnímu prostředí. Lze tedy konstatovat, že mají velmi dobrou protikorupční legislativu. Důkazem je toho i index regulační kvality, který dosahuje hodnoty 70. Nejlépe si na tom v tomto relativně samostatném shluku stojí Lucembursko. U všech států jsou shodné hodnoty ukazatelů GCB pro jednotlivé sektory. Nejvíce je ohrožen sektor politický, naopak nejlépe jsou na tom veřejné služby, zde hodnota dosahuje pouhých 2,4.

Shluk (III) je tvořen státy Finsko, Nizozemí a Švédsko. Charakteristikou pro tento shluk je nejvyšší hodnota indexu vnímání korupce CPI oproti všem sledovaným státům. Jeho hodnota je 9,3. Toto prostředí lze považovat za téměř bezkorupční. Je to dáno tím, že mají odpovídající kontrolní systém a legislativu. V rámci států EU se jedná o státy s nejnižší korupční aktivitou. V indexu regulační kvality se také přibližují k hodnotě 70. V rámci indexů GCB pro jednotlivé sektory dosahují shodných hodnot. Nejlépe je na tom vzdělávací systém a veřejné služby.

V 18. kroku se ke shluku II a III připojilo Dánsko. Dánsko je zemí, kde hodnota indexu vnímání korupce CPI činí 9,4. Můžeme tedy konstatovat, že v Dánsku nalezneme

---

²² Data ze zdroje IMD vycházely z oblastí vládní a podnikové efektivnosti, v případě WEF především z oblastí institucí a efektivnosti trhu.

bezkorupční prostředí. Dokazuje to i index regulační kvality, který dosahuje nejvyšší hodnoty a to 75,2. Nejlepších výsledků indexu GCB dosahuje v sektoru soudnictví (2,0).

Shluk (IV) je tvořen Portugalskem a Španělskem. Tyto státy už nedosahují nejlepších výsledků, ale svou hodnotnou CPI (6,6) se blíží státům reprezentující shluk (I). Nejhůře si na tom stojí v sektoru politickém. Zde hodnota indexu dosahuje 4,0. Naopak nejlépe jsou na tom v systému školství, kde hodnota indexu GCB činí 2,6.

Shluk (V) reprezentují státy Litva a ČR. Tyto státy na vykazují CPI v hodnotě 5,0 což není optimální hodnota. Je to sice průměrný stav korupčního prostředí, ale je nutné více zapracovat na protikorupční legislativě. Nejhůře je na tom Litva. Zde je hodnota CPI 4,1. Opět nejvíce zkorumpovaný sektor je politický. Zde index GCB dosahuje hodnoty 4,0. Podstatně lépe je na tom sektor veřejných služeb, zde je hodnota indexu GCB 2,3.

Shluk (VI) tvoří státy Bulharsko, Itálie, Polsko a Rumunsko. Pro tyto státy je charakteristická nízká hodnota indexu regulační kvality. Zde dosahuje hodnota indexu pouze 45,0. Nejhůře jsou na tom ve srovnání s ostatními sledovanými státy v CPI, kde hodnota dosahuje nejnižší hodnoty 4,2. Lze konstatovat, že v těchto státech je nejvyšší korupční aktivita. Podstatně nejhůře si na tom v tomto relativně samostatném shluku stojí Bulharsko s Rumunskem. Ve všech indexech regulace GCB dosahují nejvyšších hodnot v rámci všech sledovaných států. Naopak nejlépe si v tomto seskupení stojí Itálie. Zde hodnota CPI dosahuje hodnoty 5,2.

Shluk (VII) je reprezentován státy Lotyšsko, Řecko a Slovensko. Tyto státy se také vyznačují značnou korupční aktivitou. CPI dosahuje hodnoty 4,7. Index regulační kvality dosahuje lepších výsledků, jeho hodnota se blíží k 60,0. V indexech korupce GCB za jednotlivé sektory nejsou pro tyto státy dostupné informace, nelze tudíž učinit závěr, který ze sektorů je nejvíce postižen korupcí.

Shluk (VIII) tvoří státy Kypr, Maďarsko a Malta. Tyto státy bojují s korupcí a to celkem úspěšně. Index vnímání korupce dosahuje hodnoty 5,5. Toho je důkazem i index regulační kvality, zde hodnota tohoto indexu překračuje hodnotu 60,0. Opět o indexech korupce GCB pro jednotlivé sektory nejsou dostupné informace.

Shluk (IX) reprezentují státy Belgie a Slovinsko. Tyto státy jsou na tom podstatně lépe. Index vnímání korupce CPI dosahuje hodnotu 7,0. Můžeme tedy usuzovat, že v těchto státech mají dobře nastolenou protikorupční politiku a odpovídající kontrolní systém, který potlačuje korupční aktivity.

Ve 21. kroku se ke shlukům VII, VIII a IX připojilo Estonsko. Hodnota indexu vnímání korupce CPI činí 6,5, což není špatný výsledek. Ale je nutné lépe ošetřit korupční aktivity dobrou protikorupční legislativou. Lepších výsledků dosahuje v indexu regulační kvality, zde hodnota dosahuje téměř hodnoty 70. Lze tedy konstatovat, že v rámci regulační politiky si na tom stojí podstatně lépe.

5.1.2.4 Kvalita správy a regulace

Na snížení korupčnosti prostředí má velký význam kvalita správy a správná regulace. Existují pravidla, kterými by se měla regulační opatření řídit. Mluví se v této souvislosti o **pěti principech správné regulace**, které zahrnují **proporcionalitu, odpovědnost, konzistenci, transparentnost a cílovost**. Pro analýzu a mezinárodní srovnání je důležité měření a hodnocení plnění těchto principů. Za tímto účelem je použita skupina následujících vybraných ukazatelů šetření Světového ekonomického fóra (WEF) a Mezinárodního institutu rozvoje managementu (IMD), a to z více než 50 možných hledisek (viz tabulka 5.4.)

Tabulka 5.4 Principy regulace a jejich ukazatele

Princip	Ukazatel	Pramen
Proporcionalita	Intenzita regulace	IMD
Odpovědnost	Kvalita informací o změnách v politice a regulaci	WEF
Konzistence	Přizpůsobivost hospodářské politiky	IMD
Transparentnost	Transparentnost	IMD
Cílovost	Snadné podnikání jako konkurenční výhoda	IMD

Zdroj: Institucionální kvalita, dostupný z: <http://www.vsem.cz/data/docs/gf_KvalitaSpravy.doc>

Podle principu **proporcionality** by se regulace měla vytvářet pouze v případě, je-li to nezbytné. Regulační opatření by měla odpovídat danému riziku a identifikovaným

a minimalizovaným nákladům a vycházet z porovnání využitelnosti různých nástrojů pro dosažení cílů (regulace, metodická nebo informační činnost, samoregulace apod.). Při vytváření regulačních opatření by se měly zvláště brát v úvahu zájmy menších podniků, na které regulace dopadá ve velké míře.

Podle principu **odpovědnosti**, který odpovídá modelu zastupování, by regulátoři měli být schopni obhájit svá rozhodnutí a být pod veřejnou (demokratickou) kontrolou. Jakékoliv návrhy je třeba zveřejňovat a řádně konzultovat, než dojde ke konečnému rozhodnutí. Měl by být zaveden průhledný a účinný systém stížností a odvolání.

Podle principu **konzistence** jsou regulující subjekty jednotné, regulace je předvídatelná a snižuje tedy nejistotu a nestabilitu pro regulované firmy. Všechna nová opatření vycházejí z již existující regulace. Donucovací orgány uplatňují regulaci důsledně na celém území. Pro hodnocení principu konzistence je zvolen ukazatel přizpůsobivosti hospodářské politiky změnám ekonomického prostředí.

Princip **transparentnosti** vyžaduje, aby regulace byla jednoduchá a přehledná. Politické cíle zahrnující nezbytnost regulace by měly být definovány a prezentovány jasně. Regulované subjekty díky tomu znají svoje povinnosti i následky nepřizpůsobení se regulaci.

Podle principu **cílovosti** se regulace musí soustředit na řešení konkrétního problému s přesně definovaným cílem při minimalizaci vedlejších dopadů. Musí být schopna se přizpůsobit danému cíli při změně okolností. Regulátoři se zaměřují pouze na ty aktivity, které jsou výjimečně rizikové. Nezbytnost a efektivita regulačních opatření je opakovaně hodnocena a neúčinná a zbytečná opatření jsou změněna či odstraněna.²³

---

²³ Institucionální kvalita, dostupný z: <http://www.vsem.cz/data/docs/gf_KvalitaSpravy.doc>

5.1.2.5 Index vnímání korupce

Dalším indexem, který měří TI je **Index vnímání korupce (CPI)**. Tento index vyhodnocuje vnímání míry korupce mezi odbornou veřejností. Podrobný přehled, jak jsou na tom členské země EU včetně použitých dat nám poskytuje příloha č. 4.

„CPI se zaměřuje na korupci ve veřejném sektoru a definuje ji jako zneužívání veřejné pravomoci k osobnímu prospěchu. Průzkumy použité pro sestavování CPI obsahují otázky související se zneužíváním pravomocí veřejných činitelů k získání osobních výhod (např. přijímání úplatků ze strany veřejných činitelů, uplácení při zadávání veřejných zakázek nebo zneužívání veřejných prostředků), nebo otázky zaměřené na účinnost protikorupčních opatření, čímž zkoumají jak administrativní, tak politickou korupci. CPI seřazuje země podle stupně vnímání existence korupce mezi úředníky veřejné správy a politiky. Jde o složený index, vycházející z výsledků průzkumů mínění provedených několika nezávislými institucemi. Odráží názory představitelů podnikatelské sféry a analytiků z celého světa, včetně odborníků působících přímo v hodnocených zemích. Index pro TI zpracovává profesor Johann Graf Lamsdorff z Pasovské univerzity.“²⁴

5.1.2.6 Metoda shlukové analýzy

Druhá shluková analýza, která nám ukáže korupční regulační trendy v EU je vypočítána hierarchickou aglomerativní metodou na základě následujících ukazatelů:

1. Ukazatel proporcionality,
2. Ukazatel odpovědnosti,
3. Ukazatel konzistence,
4. Ukazatel transparency,
5. Ukazatel cílovosti,
6. Index regulační kvality,
7. Hodnoty indexu CPI zjištěné prostřednictvím TI v roce 2007.

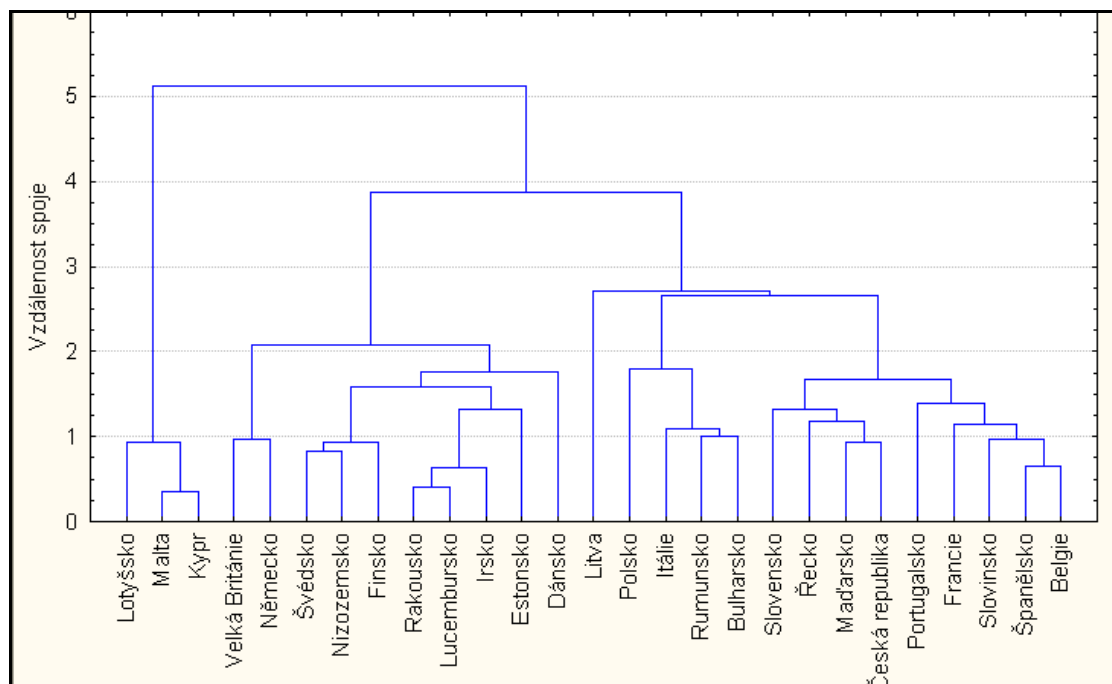
---

²⁴ Cit. podle Otázky a odpovědi: Index vnímání korupce (CPI) 2007, [on line] [cit.2008-07-22], dostupné z: <http://www.transparency.cz/pdf/CPI2007_otazky>

5.1.2.7 Konvergenční model a interpretace výsledků

Model byl opět realizován v softwarovém programu STATISTICA CZ od firmy Statsoft a při zpracování byla použita metoda průměrné vzdálenosti objektů. Postupný průběh shlukování demonstruje následující dendrogram 5.2.

Dendrogram 5.2 Průběh shlukování jednotlivých států EU - 27

Z grafického výstupu lze vysledovat zhruba 7 vnitřně relativně homogenních seskupení. Každé z těchto seskupení je reprezentováno státy EU, které jsou si navzájem nejvíce podobné. Bráno z levé strany: **shluk (I)** je reprezentováno státy Lotyšsko, Malta, Kypr. Pro tento shluk je charakteristická vysoká hodnota souhrnného indexu regulačního prostředí oscilující okolo hodnoty 60. Index regulačního prostředí je vytvořen s využitím souboru 45 ukazatelů, z toho 26 z ročenky IMD a 19 ze zprávy WEF²⁵. Dalším společným znakem je stav korupčního prostředí hodnocen pomocí CPI. Hodnota CPI se pohybuje v intervalu <4,8 – 5,8>. Můžeme říci, že v těchto zemích dosahují průměrných výsledků v míře korupce. Nejlépe je na tom Malta a k ní se v přímém závěsu připojuje Kypr. Jsou to

²⁵ Data ze zdroje IMD vycházely z oblastí vládní a podnikové efektivnosti, v případě WEF především z oblastí institucí a efektivnosti trhu.

státy, kde mají velmi dobrou protikorupční legislativu a definují korupci jako samostatný zločin v trestním právu.

Shluk (II) je tvořen státy Velká Británie a Německo. Tyto dva státy dosahují vysoké hodnoty indexu kvality regulačního prostředí (hodnota okolo 64). Oba státy tohoto relativně samostatného seskupení představují ekonomicky vyspělé státy původní EU-15. Z hlediska hodnocení korupčního prostředí lze konstatovat, že nejenom v rámci původní a rozšířené EU, ale z celosvětového hlediska se jedná o státy s nejnižší korupční aktivitou.

Shluk (III) reprezentují státy Švédsko, Finsko a Nizozemí. Tyto státy jsou z hlediska hodnocení korupčního prostředí pomocí CPI ze všech států EU na tom nejlépe. Dosahují v tomto indexu maximálních hodnot. Lze tedy konstatovat, že v těchto zemích je téměř bezkorupční prostředí. Důkazem toho jsou vysoké hodnoty ukazatelů efektivní regulace (proporcionalita, transparentnost, atd.), jejich hodnota se pohybuje okolo 6.

Shluk (IV) tvoří Rakousko, Estonsko, Irsko a Lucembursko. Pro tyto státy je charakteristická maximální hodnota indexu regulační kvality. Jeho hodnota v těchto státech je nejvyšší za všechny státy EU a dosahuje hodnoty 70. Nejlépe si na tom stojí v tomto relativně samostatném shluku Lucembursko, který se blíží se svou hodnotnou CPI k téměř bezkorupčnímu prostředí a hodnoty ukazatelů efektivní regulace dosahují maximální hodnoty za všechny sledované státy, hodnota okolo 6,2.

V následujícím kroku se spojily shluky II a III. Bylo to způsobeno tím, že tyto shluky mají nejvíce společných znaků z oblasti korupční politiky. Na toto spojení dvou relativně samostatných shluků se v dalším kroku připojilo Dánsko. Dánsko jako jediný stát v rámci sledovaných států dosahuje maximálních hodnot ve všech zvolených ukazatelích. Jeho prostředí můžeme považovat za „zcela“ bezkorupční a hodnota indexu regulační kvality dosahuje hodnoty 75,2.

Shluk (V) je reprezentován státy Polsko, Itálie, Rumunsko a Bulharsko. Jedná se o státy dosahující velmi nízkých hodnot ukazatelů efektivní regulace, oscilující okolo hodnoty 3. Velmi nízká je i hodnota indexu regulační kvality, průměrná hodnota 4,3. Nejhůře je na

tom Rumunsko, kde hodnota indexu CPI dosahuje pouhé hodnoty 3,7. Souhrnně lze tedy konstatovat, že v těchto zemích je zkorumpované prostředí.

Shluk (VI) tvoří ČR, Maďarsko, Řecko a Slovensko. Tyto státy se také svou hodnotou CPI blíží ke zkorumpovanému prostředí. Nejhůře si v tomto relativně samostatném shluku stojí Řecko s hodnotou CPI 4,6. V ČR v porovnání s ostatními zeměmi jsou také velmi neefektivní protikorupční praktiky. Ve společnosti panuje přesvědčení, že vláda proti korupci nebojuje a v některých aspektech ji dokonce i podněcuje. Což představuje nejhorší výsledek v celé EU. V těchto státech představuje velký podíl korupce vlivová a spojená s financováním politických stran. Dále také v oblasti politiky a veřejné správy, soudnictví, celní správě, policie, zdravotnictví a zadávání veřejných zakázek.

Shluk (VII) zahrnuje Belgie, Francii, Slovinsko, Portugalsko a Španělsko. Tyto státy dosahují lepších výsledků v rámci sledovaných států. Hodnota indexu CPI dosahuje okolo 7,0 což můžeme považovat za méně korupční prostředí. Korupce v těchto zemích není velký problém. V těchto státech je zavedena reformní protikorupční legislativa a speciální úřady prevence proti korupci.

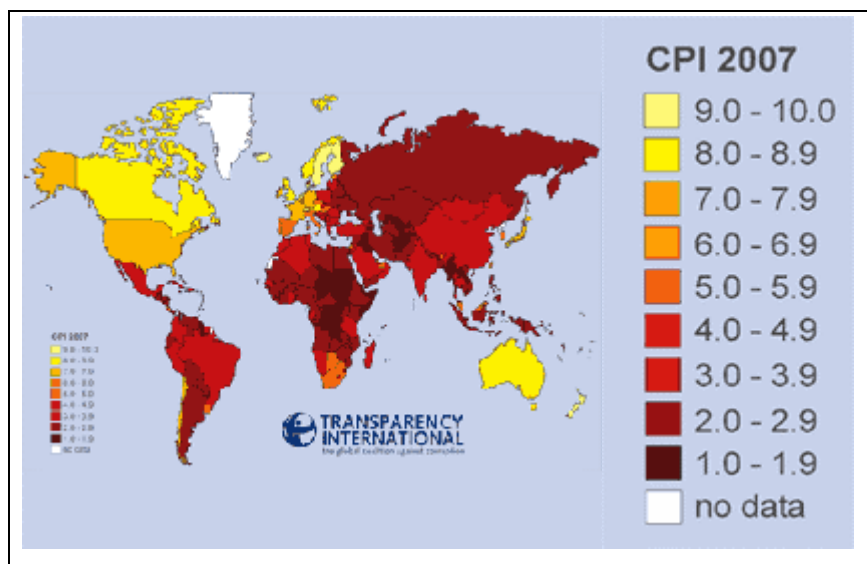
Mimo všechny relativně samostatné shluky stojí Litva. Ta se připojila na seskupení 3 shluků (shluk V, VI a VII). Litva je země, která dosahuje hodnoty CPI 4,8 a můžeme tedy toto prostředí považovat do jisté míry za zkorumpované. Také v indexu regulační kvality zaznamenala výrazný propad oproti roku 2002, téměř o 5 příček. V loňském roce Litva obsadila 22. místo v rámci EU.

5.1.3 Korupce v ČR

Zpráva organizace TI, která v roce 2007 monitorovala situaci ve 180 zemích světa tvrdí, že nejlépe na tom s korupcí jsou skandinávské země. Na opačném pólu naopak figurují Haiti, Barma či Irák, jak vidíme na obrázku 5.1. ČR se v konkurenci 180 zemí umístila na 41. místě spolu s Itálií. Podrobnější přehled o míře korupce v jednotlivých zemích ukazuje

následující obrázek 5.1. Celosvětového průzkumu se účastnilo přes 63 000 respondentů z 60 zemí, v ČR to bylo 1000 respondentů.²⁶

Obrázek 5.1 Index CPI 2007 (Corruption Perceptions Index)

Zdroj: Aktuálně. cz dostupný z <<http://aktualne.centrum.cz/domaci/spolecnost/clanek .phtml?id=278482>>

Z obrázku 5.1 vyplývá pro ČR index CPI v intervalu 5,0 – 5,9. Podle zprávy TI získala ČR na stupnici 10,0, kde hodnocení 10 označuje zemi téměř bez korupce a hodnocení 0 zemi s vysokou mírou korupce hodnotu 5,2. ČR si oproti roku 2006 polepšilo o 0,5 bodu, což je podle TI dáno zejména postupným zkvalitňováním institucionálního prostředí.²⁷ V období od 1997 – 2007 se tato hodnota objevila podruhé. Po několikaletém výrazném poklesu se v roce 2007 hodnota vrátila na úroveň v roce 1997, jak vidíme v grafu 5.1. „*Pokles v indexu byl podle našeho názoru způsoben dozvuky 90. let, zejména neodpovědným přístupem k přechodu na tržní hospodářství, politickou opoziční smlouvu, zanedbaným rozvojem institucí a ignorováním reformy veřejné správy.*“²⁸

Z dlouhodobého hlediska za jednu z nejvíce zkorumpovaných oblastí můžeme považovat veřejnou správu (úřady, policie, vláda, politické strany, atd.), dále zdravotnictví a armádu. „*Ve výsledcích ČR se odráží dlouhodobě neuspokojivá situace v oblasti zavádění*

²⁶ Tisková zpráva TI Czech Republic, Praha, 6.12.2007, dostupné z: <http://www.transparency.cz/pdf/tz_tic_20071206.pdf>

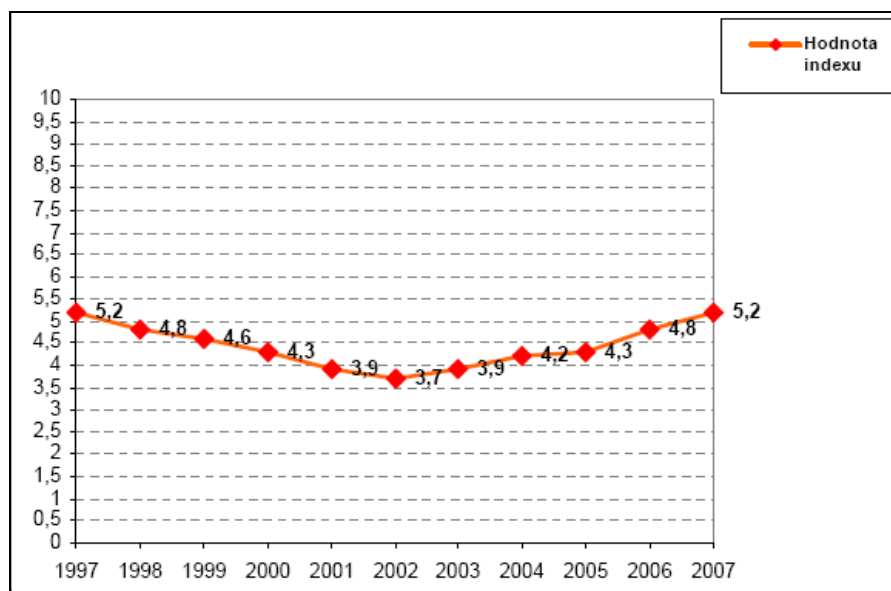
²⁷ Tisková zpráva Transparency International Czech Republic, Praha 26.9.2007, [on line] [cit.2008-07-22], dostupné z : <http://www.transparency.cz/pdf/CPI2007_tz.pdf>

²⁸ Cit. ředitelky české pobočky TI Adriany Krnáčové, Tisková zpráva Transparency International Czech Republic, Praha 26.9.2007 dostupné z: <http://www.transparency.cz/pdf/CPI2007_tz.pdf>

*systémových vládních opatření proti korupci, dlouhodobé ignorování bující korupce na komunální úrovni a ve veřejných zakázkách.*²⁹ Je nutné vytvořit takový právní rámec, který bude efektivní v boji proti korupci a zajistí dostatečný systém kontroly.

Graf 5.1 Vývoj indexu v ČR 1997 - 2007

Zdroj: Vývoj indexu CPI v ČR, dostupný z: <http://www.transparency.cz/pdf/CPI2007_graf_vyvoje>

Přestože v rámci Evropy patříme stále mezi země s nejhoršími výsledky, organizace TI zařadila ČR mezi více než deset zemí, v nichž se korupční index proti roku 2006 zlepšil nejvíce.

Hodnoty indexu CPI jsou vypočítány dle následující metodiky: „Data jsou použity vždy za poslední 2 roky ze 14 různých průzkumů pocházejících ze 12 nezávislých organizací. TI se snaží zajistit, aby použité zdroje byly vysoce kvalitní a aby práce na průzkumech mínění byly prováděny poctivě. Údaje musí být doloženy a musí umožňovat přiměřené prověření spolehlivosti. Pro určení průměrné hodnoty každé země je použita standardizace za použití procentové techniky. Tato metoda je užitečná ke komparaci zdrojů, které mají rozdílnou distribuci. Metoda umožňuje zachování skóre mezi hodnotami 0 a 10, ale při riziku že informace budou zkresleny. Proto je provedena na skórech Beta transformace, což umožňuje současný stav, kdy se standardní odchylky mezi všemi zeměmi včetně CPI rok od roku snižují.

²⁹ Cit. ředitelky české pobočky TI Adriany Krnáčové, Tisková zpráva TI Czech Republic, Praha, 6.12.2007, dostupné z: <http://www.transparency.cz/pdf/tz_tic_20071206.pdf>

*Všechny hodnoty pro zemi jsou zprůměrované, a výsledná hodnota uvádí skóre dané země.*³⁰

Aby byly hodnoty konstantní v čase, musí se stanovit jednoduchý průměr standardizovaných hodnot. Tento postup vytvoří standardní odchylku menší, než měl CPI předchozího roku. Beta transformace má funkci zvýšit standardní odchylku na hodnotu předchozího roku a zachování intervalu 0 – 10. Beta transformace je použita nejprve na všechny standardizované hodnoty odovídajících percentilů a poté se z nich vypočítá průměr pro stanovení bodového hodnocení země.³¹

Studie Vnímání korupce v ČR vypracovaná v roce 2007 společností Donath-Burson-Marsteller nahlíží jak na postoje politiků a manažerů ke korupci, tak na jejich názory na možné způsoby vypořádání se s ní. Závěry studie vedou nejen k prohloubení poznání o korupci, ale osvětlují též, jak korupce rozmělnuje dopad vládních rozhodnutí a snižuje efektivitu soukromého sektoru. V rámci dotazování společnost oslovila osoby s rozhodovacími pravomocemi. Jednalo se o 2 296 osob, které v období dotazování od 18. 10. do 19. 11. 2006 držely alespoň jeden politický mandát. Zároveň se v období od 26. 10. do 19. 11. společnost obrátila na 5 865 odběratelů služby Final Word. Celkem se dotazování zúčastnilo 548 (22,8 %) politiků a 646 (11 %) manažerů z řad odběratelů služby Final Word.³²

*„Zkoumání korupce je stejně jako zkoumání jakékoli jiné neetické, či přímo trestné činnosti zatíženo neochotou účastníků poskytovat odpovědi na základní otázky. Na otázku kdy a kdo dal úplatek nelze ze zřejmých důvodů očekávat upřímnou odpověď od všech respondentů. Studie Vnímání korupce v ČR má tedy spíš než popsat korupci ambice ukázat, že téma boje proti korupci u nás je a zřejmě ještě dlouho bude aktuální. Dotazováním 1194 politiků a manažerů se zjistilo, že pokud jde o boj proti korupci, existuje mezi nimi konsenzus, který lze označit za velkou protikorupční koalici obchodní a politické sféry.“*³³

---

³⁰ Cit. podle Zpráva TI [on line] [cit.2008-06-11], dostupný v AJ z <http://www.transparency.org/policy_research/surveys_indices/cpi/2007>

³¹ Volejníková Jolana, *Korupce v ekonomické teorii a praxi*, Profess Consulting s.r.o. Praha 2007, s. 43.

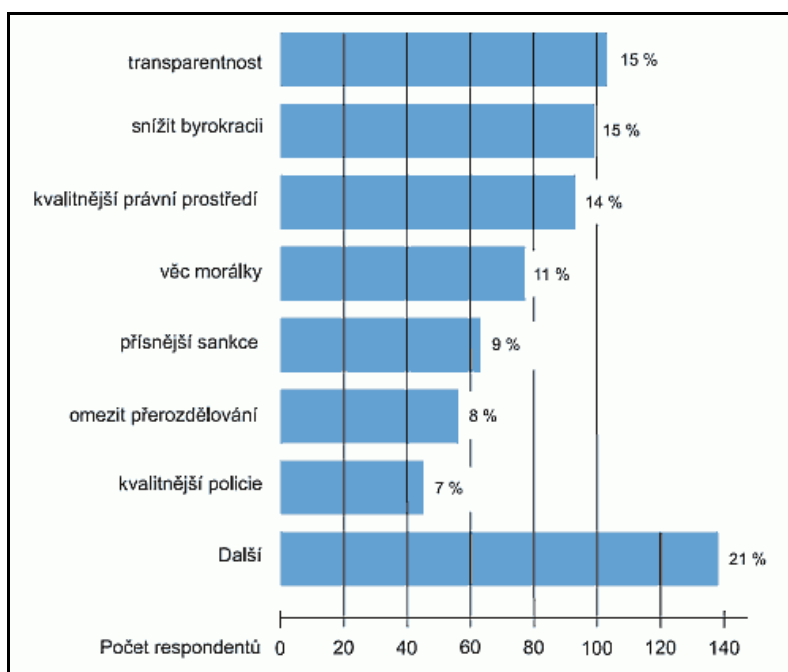
³² Donath Burson-Marsteller, Vnímání korupce v ČR, dostupné z: <<http://www.dbm.cz/pruzkumy/?id=98>>

³³ Cit. podle Donath Burson-Marsteller, Vnímání korupce v ČR, [on line] [cit.2008-06-16] dostupné z: <<http://www.dbm.cz/pruzkumy/?id=98>>

Respondentům byla definována korupce jak ve formě bonboniéry sestřičce na oddělení, kde se léčí člen rodiny, tak ve formě daňových úřadů, kteří v některých případech přesahují své pravomoci. „Mezi malou a velkou korupcí existuje statisticky prokazatelná souvislost.“³⁴ „Obě formy korupce mají společného jmenovatele a tím je nespravedlnost a její dílčí formy jsou například neférovost, klientelismus, zneužití svěřených zdrojů pro soukromé účely nebo úplatek při zadávání zakázky.“³⁵

Vzhledem k důležitosti přijmout opatření ke snížení korupce v ČR byli respondenti požádáni, aby se podělili o své názory. Jak ukazuje graf 5.2, politici i manažeři se shodli na tom, že **transparentnost státní správy** je zásadní pro řešení korupce v naší společnosti. Pro manažery byla také důležitá **právní jistota** či kvalitnější **právní prostředí** vůbec. Politici doporučovali hlavně **omezení byrokracie** a snížení objemu **prostředků přerozdělovaných státem**. Manažeři dávali své rozladění najevo požadavky na důslednější **politickou reformu** včetně posílení **občanské společnosti** v ČR a zvýšení **zájmu veřejnosti** o dění v politice.

Graf 5.2 Názory českých politiků na opatření ke snížení korupce v ČR

Zdroj: © 2007 Donath-Burson-Marsteller, Factum Invenio, Sociologický ústav Akademie věd a The Fleet Sheet's Final Word, dostupné z <<http://www.estav.cz/zpravy/nove/korupce-stavebnictvi-verejne-zakazky.html>>

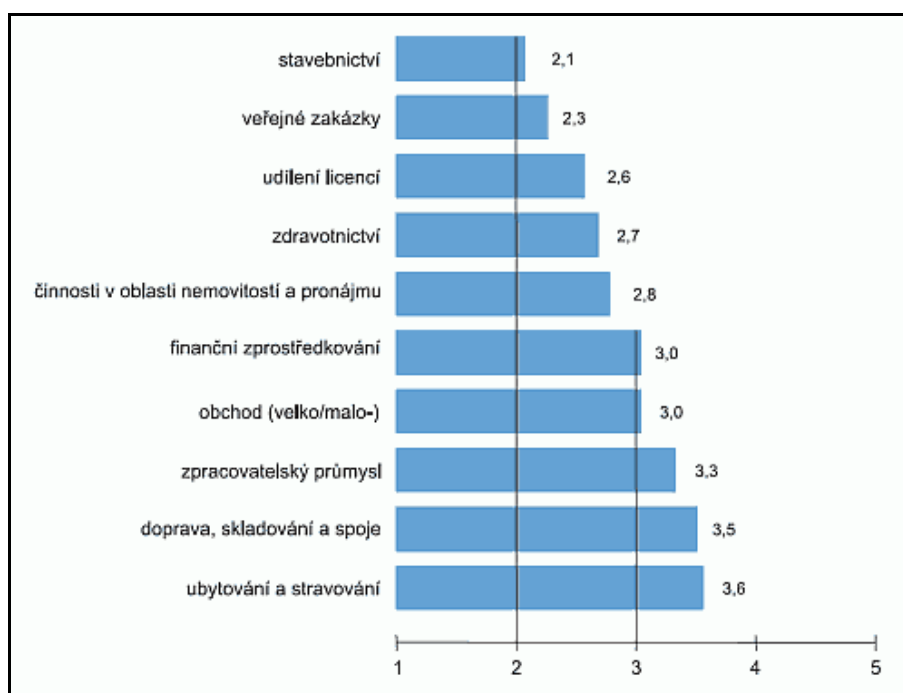
³⁴ Transparency International und university of Passau. The Metodology of the Corruption Index 2006. October 2006, [on line] [cit.2008-06-16] dostupné z:

<http://www.transparency.org/policy_research/surveys_indices/cpi/2006>

³⁵ Cit. podle Cit. podle Donath Burson-Marsteller, Vnímání korupce v ČR, [on line] [cit.2008-06-16] dostupné z: <<http://www.dbm.cz/pruzkumy/?id=98>>

Na otázku „Jak je korupce častá?“ odpověděli politici, že nejvíce výskytů je ve stavebnictví a při veřejných zakázkách. Respondenti měli možnost volit škálu od 1 do 5, kdy 1 = pravidelná, 2 = častá, 3 = příležitostná, 4 = jen výjimečná a 5 = žádná. Podle dotázaných manažerů je korupce častá navíc také při udílení licencí a ve zdravotnictví. Dotázaní politici tvrdili, že v oblasti ubytování a dopravy je korupce výjimečná. Manažeři neoznačili žádnou oblast, ve které by korupce byla výjimkou, nebo dokonce úplně chyběla. Státní zakázka na stavební práce tedy představuje zřejmě nejhorší možnou kombinaci a příležitost ke korupci. Při výstavbě české dopravní infrastruktury protékají ohromné finanční prostředky včetně prostředků z fondů EU. Část těchto peněz končí jako úplatek na kontech úředníků, politiků a politických stran.

Graf 5.3 Sektory s největší korupcí v ČR podle názorů českých politiků

Zdroj: © 2007 Donath-Burson-Marsteller, Factum Invenio, Sociologický ústav Akademie věd a The Fleet Sheet's Final Word, dostupné z <<http://www.estav.cz/zpravy/nove/korupce-stavebnictvi-verejne-zakazky.html>>

Ze studie vnímání korupce v ČR vyplývá (blíže graf 5.3), že nejrozšířenější korupce je ve stavebnictví a veřejných zakázkách a korupce je důsledkem vysoké míry byrokracie a neetického chování úředníků, kteří žádají o úplatky. Dále politici tvrdí, že média mohou být zneužita k účelové interpretaci a manažeři tvrdí, že jedním z hlavních úkolů médií je korupci odhalovat.

5.1.4 Negativní dopady korupce

Korupce má negativní dopad na mnoho oblastí fungování společnosti. Jedná se v první řadě o nevhodné nakládání s veřejnými - obecními či státními penězi, kdy se buď získá veřejně prospěšná věc za předraženou cenu, nebo se za adekvátní cenu získá něco, co se za veřejně prospěšné pouze vydává, v nejhorším případě jde o kombinaci obou faktorů, kdy se za veřejné prostředky získá předražená a zároveň nepotřebná věc.

Tím dochází k ochuzování veřejného sektoru, které je na druhé straně doprovázeno obohacováním jak těch, co korumpují, tak těch, co se korumpovat nechají. Jediným, kdo prodělá, je veřejnost. Velké nebezpečí korupce spočívá v tom, že jak korumpující, tak korumpovaný na korupci vydělají, což podstatně ztěžuje její odhalování.

"Mezi negativní dopady vysoké míry korupce patří podkopávání legitimacy veřejných institucí (oslabení důvěry v právní stát) a vytváření paralelních, nevolených a nedemokratických mocenských struktur. Hospodářským dopadem je neefektivní rozdělování veřejných prostředků (ústící ve zpomalení hospodářského růstu), deformace hospodářské soutěže a nadbytečné transakční náklady pro podnikání. Společensky korupce devastuje lidské zdroje, prohlubuje sociální nerovnosti a stává se nástrojem organizovaného zločinu. Dlouhodobě vysoká míra korupce poškozují pověst země v zahraničí".³⁶

Korupce postihuje jak politiku a hospodářství, tak společnost. Může být jak drobná tak obrovská, jak neorganizovaná, tak organizovaná. Vyznačuje se podplácením, úplatky, vydíráním a zastrahováním. Dále privilegii, neoprávněnými příjmy a jejich vyžadováním, udělováním přízně a protežováním.

Korupci umožňují zejména nejasná pravidla, neprůhledné rozhodování a chybějící preventivní a kontrolní mechanismy. Hlavním lékem na korupci je transparentnost pravidel a rozhodování politiků i úředníků.

---

³⁶ Cit. podle Zpráva TI [on line] [cit.2008-06-11], dostupný v AJ z <http://www.transparency.org./policy_research/surveys_indices/cpi/2007>

5.2 Antidefrazdační politika v EU

V rámci Rady Evropy, EU byly podepsány mezinárodní dohody týkající se boje proti korupci:

a) EU

- **Úmluva o boji proti korupci** - vztahující se k úředníkům Evropských společenství nebo úředníkům členských zemí EU
- **Evropský úřad boje proti podvodům (OLAF)** - se snaží zamezit finančním podvodům a zpronevření prostředků z rozpočtu EU
- **Program EU HERCULE** - podporuje školení v oblasti boje proti korupci

b) Rada Evropy

- **Uskupení GRECO**
- **Občanskoprávní úmluva o korupci**
- **Trestně právní úmluva o korupci**

5.2.1 OLAF

OLAF je Evropská jednotka proti podvodům, korupci a jiným nezákonným jednáním, která byla založena v dubnu 1999. Tato jednotka převzala veškeré aktivity původního UCLAF. OLAF nemá nezávislou moc k vyšetřování nebo trestnímu stíhání, pouze připravuje podklady k případům, které mohou být postoupeny veřejnému vyšetřování v rámci členských států. V rámci kontroly přidělovaných finančních prostředků přes strukturální fondy OLAF zasahuje pouze v případě, kdy je důvodné podezření podvodů.

Hlavním úkolem OLAF je:

- boj proti korupci, zpronevěře a dalším nezákonným aktivitám uvnitř EU
- koordinace činností specializovaných jednotek, odborů a příbuzných oddělení v Evropské Komisi

OLAF plánuje k výše uvedeným účelům vytvořit web, pomocí kterého bude bojovat proti korupci. Lidé na něm budou moci anonymně ohlašovat podezření nebo důkazy o korupci. Internetové stránky budou občanům k dispozici ve vícejazyčné verzi. Výhodou

stránek bude možnost dlouhodobější komunikace mezi úřadem a lidmi, kteří svá podezření nahlásí. Úřad tak bude moci zjišťovat detaily a podrobnosti jednotlivých případů. Kromě zřízení webu plánuje úřad také další tři projekty. Chce například vylepšit systém Freephone, který umožňuje občanům EU svá podezření z korupce úřadu telefonovat. Mezi další plánované projekty patří i modernizace softwarového vybavení úřadu a zvýšení zabezpečení úřadu.

5.2.2 GRECO

V rámci zahraniční spolupráce proti korupci mezi státy EU vytvořila Rada Evropy v roce 1999 **Skupinu států proti korupci (GRECO)**, která existuje jako parciální dohoda Rady Evropy (jejími stranami nejsou všechny členské státy EU). Jejím cílem je monitorovat své členy v oblasti protikorupčních standardů.

Tam, kde jsou protikorupční opatření nedostatečná, působí GRECO pro změnu legislativy a přijímání nápravných opatření a poskytuje příklady dobré praxe pro předcházení a odhalování korupce. Nyní je GRECO ve 46 evropských státech (včetně ČR od r. 2002) a USA. Členem skupiny se automaticky stává každý stát, který přistoupí k Trestněprávní nebo k Občanskoprávní úmluvě Rady Evropy. U GRECO mají pozorovatelský statut OSN a OECD.

Na základě Akčního plánu proti korupci přijala Rada Evropy od r. 1996 **5 právních dokumentů z této oblasti:**

- Rezoluci o dvaceti zásadách boje proti korupci
- Trestněprávní úmluvu o korupci z r. 1999 (a její dodatkové protokoly z r. 2003)
- Občanskoprávní úmluvu o korupci z r. 1999
- Doporučení č. (2000) 10 Výboru ministrů členským státům o kodexu chování pro veřejné činitele (včetně modelového kodexu)
- Doporučení Rec(2003)4 Výboru ministrů členským státům o společných pravidlech boje proti korupci při financování politických stran a volebních kampaní.

Za osm let své existence ukončilo dosud GRECO ve svých členských státech dvě hodnotící kola monitorovacího procesu, což představuje 160 hodnotících zpráv. Ve druhém

kole tohoto procesu se v září 2005 čtyřčlenný hodnotící tým zabýval tématy výnosy z korupce, veřejná správa a korupce a právnické osoby a korupce. Ministerstvo vnitra ČR splnilo závazek vypracovat brožuru „Etika ve veřejné správě na místní úrovni“, některá města si vypracovala kodexy chování pro své zastupitele sama a brzy bude k dispozici v češtině publikace OECD „Zvládání konfliktu zájmů ve veřejném sektoru“.

5.3 Antidefundační politika v ČR

V ČR je hlavním důvodem korupce špatné a pomalé fungování státních orgánů. Jestliže úřady a soudy pracují tak, že se člověk jen obtížně dovolává svých zákonných nároků, potom i ten z nejslušnějších se uchýlí ke korupci. Mezi faktory, které k ní přispívají, patří vysoký podíl veřejných výdajů na ekonomice a míra kontroly státu nad hospodářstvím, volná pravidla pro rozhodování úředníků, jejich nízké platy, malá pravděpodobnost dopadení a potrestání pachatelů a střet zájmů u veřejných činitelů.

Nejlepší obranou proti korupci je rychle a nestranně pracující aparát státu. Musíme proto zrychlit rozhodování úřadů a soudů, zajistit rychlé zápisy do obchodních rejstříků nejlépe tím, že svěříme tuto agendu soukromým registrátorům, s pomocí moderních informačních technologií omezit kontakt občanů s úředníky. Účinným opatřením je zavedení nepřekročitelných lhůt pro soudy a úřady. Jestliže nebudou dodrženy, zaměstnanec státu za to ponese kárnou odpovědnost a žádost bude posuzována, jako by jí úřad vyhověl.

Úředníci by neměli mít při rozhodování tak volnou ruku, jako doposud a zákony by je měly svazovat přesnými pravidly. Úředníků by mělo být méně a lépe zaplacených. Důležité je i dodržování zákona o svobodném přístupu k informacím. Jakékoli utajování rozhodnutí veřejných orgánů je nepřijatelné. Samozřejmě je nutné také zpřísnění a zrychlení trestního postihu korupce a s ní související závažné hospodářské kriminality. Útvary policie a státního zastupitelství, které bojují s touto trestnou činností, musí být dostatečně nezávislé na jiných orgánech státu a nesmějí být vystaveny nepřipustným tlakům. Jedině tak se podaří odvrátit nebezpečí, které nyní vážně hrozí: promlčení trestního stíhání bankovních a finančních podvodů z 90. let.

Postup vlády ČR při potírání korupce v ČR je založen na 3 pilířích:

- prevence
- průhlednost
- postih

Za účelem vytvoření společenského prostředí eliminujícího možnosti výskytu korupčního jednání jsou v rámci uvedených tří pilířů stanoveny následující cíle a opatření směřující k jejich naplnění.

1. Pilíř boje proti korupci - PREVENENCE

Aby bylo vůbec možné omezovat korupci, je třeba omezit korupční příležitosti. Proto je třeba:

- minimalizovat státní regulaci
- zjednodušit legislativu, zvýšit transparentnost legislativního procesu
- snížit prostředky přerozdělované státem a zefektivnit kontrolu čerpání prostředků z veřejných rozpočtů, zjednodušit a urychlit úřadování ve všech úřadech a institucích za využití moderních informačních technologií
- atd..

2. Pilíř boje proti korupci - PRŮHLEDNOST

Maximální a ničím neomezovanou veřejnou kontrolu nad fungováním veřejných institucí a nad nakládáním s veřejnými prostředky pokládá vláda za základní součást systému protikorupčních opatření. Také systém řešení konkrétních stížností a podezření musí veřejnosti nabízet co nejvíce přístupné a důvěryhodné alternativy. Za zásadní přitom vláda považuje:

- zprůhlednění systému čerpání prostředků z veřejných rozpočtů
- zprůhlednění systému zadávání veřejných zakázek, zvýšení transparentnosti rozhodování veřejné správy a zajištění dostupnosti všech informací o zadání a výběru veřejné zakázky
- zjednodušení správního řízení a zásadní posílení jeho transparentnosti a jednotnosti
- elektronizaci agend provozovaných v rámci státní správy

- vytvoření podmínek pro kontrolu veřejnosti nad činností veřejných funkcionářů a jejich majetkovými poměry po dobu výkonu funkce
- nastavení pravidel legitimního lobbingu
- zavedení praxe, kdy občan bude mít právo kdykoli zkontrolovat stav projednávání své věci na úřadě nebo internetu
- rozšíření možností veřejné kontroly nakládání s majetkem obcí a územních samosprávných celků
- zjednodušit způsob podávání stížností v případech podezření z korupčního jednání ve veřejné správě.

3. Pilíř boje proti korupci - POSTIH

Trvalá pozornost a průběžné vyhodnocování procesů, u kterých je možné předpokládat vznik korupčních podmínek, musí být zavedeno do systému vnitřní kontroly všech veřejnoprávních institucí. Policie ČR a další instituce musí mnohem aktivněji a důsledněji přistupovat k prověrce poznatků a podnětů získaných od občanů k podezření z korupčního jednání. Prověřování poznatků musí být založeno na individuální spolupráci se svědky a poškozenými. Cílem všech postupů a opatření je zintenzivnění činnosti policie a urychlení vyšetřování případů korupce. Vláda v této oblasti garantuje nekompromisní, nepolitické a profesionální vyšetřování korupčních podezření a obvinění. Pro zvýšení efektivity trestních řízení v případech závažné korupce je nezbytné zřídit specializované justiční orgány. Za každé porušení zákona musí přijít trest. Preventivní působení trestního zákona je třeba posílit zvýšením trestů pro zkorumpované veřejné činitele i trestů za korupční jednání spáchané v souvislosti s veřejnými zakázkami, soutěžemi a dražbami. Protikorupční dopad zákona o svobodném přístupu k informacím je nutno posílit zavedením sankcí za jeho porušování.³⁷

Protikorupční činnosti jsou v ČR uskutečňovány pomocí těchto tří institucí:

1. Protikurupční centrum
2. Bilaterální spolupráce
3. Meziřezortní koordinační skupina pro boj s korupcí.

³⁷ Ministerstvo práce a sociálních věcí, Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2006 až 2011 (příloha k usnesení vlády ze dne 25. října 2006 č. 1199), dostupné z: <<http://www.mpsv.cz/cs/3418>>

Protikorupční centrum je projektem, zahájeným v rámci odboru bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra v souladu se závěry Vládního programu proti korupci v ČR, schváleného usnesením Vlády ČR ze dne 17. února 1999 č. 125. Jeho úkoly jsou činnosti, jako např:

- monitoruje aktuální domácí a zahraniční trendy a vývoje, vztahující se k identifikování náchylných oblastí k působení korupce
- podporuje činnost útvarů Ministerstva vnitra, respektive Policie ČR, relevantních nevládních organizací a dalších subjektů, vztahující se k boji proti korupci
- působí jako poradenské pracoviště pro laickou a odbornou veřejnost
- zajišťuje provoz anonymní telefonní linky a emailové adresy, provádí konzultace, vyřizování podnětů, petic a žádostí o radu a pomoc při korupčním jednání
- je kontaktním bodem pro výměnu informací o problematice korupce a dalších formách závažné hospodářské trestné činnosti mezi Protikorupční koalicí
- prezentuje své vlastní aktivity v protikorupčním jednání prostřednictvím internetových stránek
- podílí se na mediálních kampaních, s cílem zvýšit vnímavost občanů vůči problematice korupce a jejich informovanost o možnostech "sebeobranu"
- podporuje vědecký (kriminologický) výzkum, vztahující se k problematice korupce
- sleduje výsledky výzkumů veřejného mínění, vztahující se k problematice vnímání korupce a vyvozuje z nich konkrétní důsledky pro svou další činnost

V rámci **bilaterální spolupráce** se konají různá zasedání s ostatními zeměmi, kde se představitelé státu radí, jak bojovat proti korupci, např. Jednání zástupců ČR a Rakouska zaměřené na problematiku boje proti korupci, Vídeň , 25. srpna, 2004.

Mezirezortní koordinační skupina pro boj s korupcí (dále Skupina) je zakotvena usnesením vlády č. 473 ze dne 19. května 2003, které ukládá ministrově vnitra koordinovat na úrovni vlády přípravu protikorupčních opatření v ČR. Úkolem Skupiny je definovat zásadní priority vládní protikorupční politiky, aktivně vyhledávat nejrizikovější oblasti výkonu veřejné správy z hlediska korupčního prostoru a navrhnout opatření k odstranění těchto rizik. Členy Skupiny jsou zástupci delegovaní všemi ministerstvy a dalšími ústředními správními

úřady a orgány ČR. Skupina si uvědomuje význam vlivu nevládního sektoru v této oblasti, proto se jejich zasedání účastní také experti z nevládních organizací zabývajících se korupcí, zejména Transparency International ČR.³⁸

Přestože většina úkolů z protikorupčního vládního programu proti korupci je průběžně plněna, korupce zůstává pro ČR vážným problémem. Hlavní rizika korupce spočívají v prorůstání do struktur státní správy, jak na centrální, tak na regionální úrovni, v působení zločinných zahraničních struktur v hospodářské oblasti. Kriminalita tohoto typu vykazuje i nejvyšší míru latence. Specifikem korupčního jednání je, že působí ve spojitosti s další kriminální činností, nejčastěji se závažnou hospodářskou trestnou činností (podvody, finanční kriminalitou, apod.) a představuje jeden z nejzávažnějších celospolečenských problémů, který ve svých důsledcích naprosto nekontrolovatelně zasahuje všechny oblasti společenské činnosti.

Další snahy boje ČR proti podvodnému jednání a korupci dokládá následující zpráva Ministerstva vnitra. *„Česká republika se podílí na přípravě významných mezinárodních dokumentů v oblasti boje proti korupci (výbor OSN pro přípravu mezinárodního smluvního dokumentu proti korupci), zabezpečuje splnění legislativních závazků vyplývajících z úmluv, ke kterým již přistoupila (Úmluva o boji proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních transakcích, Občanskoprávní úmluva o korupci), zapojuje se do činnosti mezinárodních skupin, jejichž cílem je odborná spolupráce členských států na zlepšování vnitrostátních protikorupčních mechanismů (Skupina států proti korupci, GRECO - ČR členem od 8. února 2002). Pokračuje spolupráce v již započatých programech (OCTOPUS II - program Evropské Komise a Rady Evropy boje proti organizovanému zločinu a korupci ve státech v přechodném období, programy PHARE o posilování institucí proti praní špinavých peněz, atd.).“³⁹*

Z výsledků sociologických průzkumů vyplývá přítomnost vysoké míry korupce ve společnosti a znepokojení veřejnosti, také malá ochota občanů korupci vzdorovat, odmítat ji a aktivně s ní bojovat. Proto je potřeba zejména v oblasti mediálního a vzdělávacího

---

³⁸ Ministerstvo vnitra, antikorupční aktivity, dostupné z: < <http://www.mvcr.cz/clanek/protikorupcni-aktivity.aspx> >

³⁹ Cit podle Zpráva o korupci v ČR, [on line] [cit.2008-06-12], dostupné z <<http://www.mvcr.cz/dokument/2002/korupce/zaver.html>>

působení klást důraz na projekty motivující občany k aktivnímu zapojení do celospolečenského úsilí potírání korupce.

Dosavadní zkušenosti ukazují, že boj proti korupci se neobejde bez zásadních investic. Současné kapacity nejsou dostatečné. Je proto nezbytné pokračovat v personálním i materiálně technickém posilování útvarů specializovaných na boj proti korupci. U jednotlivých typů korupce se policie neobejde bez spolupráce s odbornými složkami. Nezbytné je proto vytvořit společné koordinační skupiny zaměřené na potírání korupce v oblastech, kde je buď nebezpečná (např. justice, státní dozorové a kontrolní složky) nebo vykazuje prvky systémovosti (např. v oblasti veřejných zakázek). Specializované policejní složky pokládají pro úspěšnost své práce v oblasti boje s korupcí za nezbytné navázání hluboké, systémově založené spolupráce se složkami Ministerstva financí.

Jako další nástroj boje proti korupci je institut agenta provokatéra jakožto nástroje pro odhalování latentní korupce. S tímto institutem je však třeba nakládat nanejvýš opatrně. Dokumentovat s využitím předstíraného převodu trestnou činnost u někoho, kde již existuje důvodné podezření, již platné právo umožňuje, a stanovuje k tomu řadu podmínek, včetně povolovací procedury. Policejní provokace v původním smyslu tohoto pojmu má však jiný smysl. Jde o policejní přesvědčování (vybízení, nátlak) náhodně vybraných osob, které nejsou z ničeho podezřelé, aby spáchaly trestný čin. Stát by takto nejprve jednání popsané jako trestný čin sám spáchal, aby tím inicioval případné spáchání trestného činu provokovanou osobou. Korupční jednání nemá zpravidla dnes formu obálky předávané neznámým člověkem neznámému člověku. Jde mnohem spíše o aplikaci neformálních vztahů existujících a vyvíjejících se v rámci klientských společenských sítí realizovaných tak, že navenek působí zcela legálně. Aktéři korupčního vztahu často nejsou jen dva, velmi častý je zprostředkovatel, který dobře zná obě strany, a garantuje absenci rizik. Uvažovaný agent provokatér by tak mohl být účinný jen u určitého typu korupce, kde podle poznatků z praxe opravdu jde o korupční vztahy (typicky např. u dopravních policistů). V těchto oblastech lze zvažovat i jiné efektivní metody potírání korupce (např. bezhotovostní výběr pokut apod.).

6 ZÁVĚR

EU se stále rozšiřuje o nové členy. V současné době vedou Turecko a Chorvatsko přístupová jednání. Vedoucí představitelé EU se budou muset brzy rozhodnout, kde leží konečné zeměpisné, politické a kulturní hranice EU. Toto rozšiřování má i své důsledky na financování a redistribuci bohatství. Tento proces není uskutečňován podle stejného vzorce, jako výpočet příspěvků zemí do EU, proto vydělávají lidnaté státy na úkor států, které mají větší podíl HDP na celku, než počet obyvatel. Např. Francie v částce 35 mld. EUR a Itálie v částce 18,6 mld. EUR jsou čistými příjemci na rozdíl od Německa se ztrátou 41,5 mld. EUR a Španělska se ztrátou 11,8 mld. EUR.

Diskutabilní otázkou stále zůstává termín přistoupení ČR k používání společné měny EURO. Pokles a růst měny státu má v důsledku vliv na vyrovnání platební bilance tím způsobem, že depreciační měny vede k růstu exportu tím přispívá k obnově hospodářského růstu. Pokud tuto možnost ČR ztratí, celý cyklus se zastaví na poklesu exportu, kurz zůstane stejný a tím se recese ještě prohloubí. ČR by měla tento krok zvážit a posunout ho za plánovaný rok 2010. Počkat, až se více přiblíží ekonomickou výkonností státům EU.

Představitelé ČR na summitu EU v Kodani v prosinci 2002 vyjednali pro naši zemi, že pro ČR „zisk“ na osobu bude až 74,6 EUR (**25 EUR/os. na rok**), což je ročně 0,3 % HDP. Podle zprávy Evropské komise dostala **ČR z EU za rok 2004 o 26 EUR na obyvatele** více, než kolik do EU odvedla. Rekordním příjemcem v roce 2004 bylo **Irsko s čistým ziskem přesahujícím 400 EUR na osobu**. Mezi největšími plátcí s čistou ztrátou nad 100 EUR na osobu byli Lucemburčané a Nizozemci.

Za minulé „fiskální“ **období 2004 – 2006 ČR vyčerpala z celkové přiznané částky 1 671,5 mil. EUR zatím jen 59,7 %**. Téměř 17 mld. Kč celkové alokace ČR na léta 2004 – 2006 musí ještě ČR vyčerpat do závěru předchozího programovacího období. Na nepříznivé bilanci se podílí především OPRLZ. Po přiznání finančních příspěvků z května 2008 by se měla bilance OPRLZ podle rostoucího příjmového trendu z posledních měsíců zlepšit.

Pomoc ze zdrojů strukturálních fondů EU byla v ČR bezprostředně po našem vstupu do EU, tj. v období 2004 – 2006 distribuována prostřednictvím pěti operačních programů, dvou zvláštních programů pro hl. město Prahu a čtyř Iniciativ Společenství. Přestože toto programovací období již formálně skončilo, projekty jimž byla přiznána podpora mohou být realizovány až do konce roku 2008. Za období 2004-2007 ČR získala z EU **11,4 mld. Kč**, z čehož nejvíce v roce 2007 (9,9 mld. Kč). V roce 2005 zaznamenala ČR ztrátu v částce 2,8 mld. Kč. MF však čistou pozici ČR vidí poněkud „optimističtěji“. Např. v lednu 2008 zveřejnilo, že ČR v roce 2007 získala 17 mld. Kč. Do výpočtu však nezahrnuje platby do EIB a EFUO, a výpočet neobsahuje ani pokuty zaplacené v důsledku neplnění některých nařízení EU. Celní poplatky MF započítává podhodnoceně, vzhledem k tomu, že je ČR vnitrozemským státem celní unie, a také započítává jen cla placená dovozci na celní hranici ČR.

Finanční prostředky, získávané prostřednictvím programů čerpajících ze strukturálních fondů EU jsou rozdělovány do jednotlivých zemí dle potřeby, a to na základě národních rozvojových plánů, dle kterých jsou vytvářeny projekty, které podávají soukromé i veřejné instituce. Projekty se podávají k hodnocení určenému ministerstvu, do jehož resortu témata projektů spadají. Pro úspěšnost projektu je důležité pečlivě zpracovat zdůvodnění projektu, vazbu projektu na strategické dokumenty, popis cílové skupiny a výsledky a výstupy projektu, neboť tyto kapitoly mají při hodnocení největší počet bodů.

Pro využívání fondů EU v novém období, tj. v letech 2007 – 2013 připravila ČR celkem 24 operačních programů. Z tohoto počtu však tvoří poměrně velkou část programy regionální (7) a 5 programů přeshraniční spolupráce. V letech 2004 – 2006 měla ČR k dispozici ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti celkem 2 630,5 mil. EUR. V období 2007 – 2013 bude mít k dispozici z těchto fondů celkem 27 452,2 mil. EUR, což je více jak 10x větší částka, než v minulém období.

Při čerpání peněz za toto období bude muset EU dbát více na opatrnosti proti podvodům a korupci, neboť je známo, že v roce 2006 přišla EU díky korupci o 323 mil. EUR. Za účelem zjištění korupčních trendů v EU byly provedeny dvě shlukové analýzy. Hlavní index ve shlukových analýzách sehrál CPI, který může nabývat hodnoty 0-10, kdy 10 označuje bezkorupční prostředí a hodnocení 0 zemi s vysokou mírou korupce. Z první

analýzy vyšlo najevo, že Německo a Francie, jejichž hodnota osciluje okolo hodnoty 7,5 CPI mají dobře nastavenou protikorupční politiku a s korupcí bojují celkem úspěšně. Irsko, Lucembursko, Rakousko a Velká Británie s hodnotami CPI téměř 8 se blíží skoro k bezkorupčnímu prostředí. Finsko, Nizozemí a Švédsko, které tvoří samostatný shluk mají hodnotu CPI dokonce 9,3. Dánsko se svojí hodnotou CPI 9,4 má téměř bezkorupční prostředí. Shluk, který s ČR tvoří Litva a tyto státy vykazují CPI v hodnotě 5,0 což není optimální hodnota a měli by zapracovat na protikorupční legislativě. Státy s nejvyšší korupční aktivitou jsou Bulharsko, Itálie, Polsko a Rumunsko a jsou na tom nejhůře v indexu CPI, kde hodnota dosahuje 4,2.

V rámci sledování regulačních trendů korupce v EU byla vytvořena druhá shluková analýza, která vyvodila následující závěry: Státy Lotyšsko, Malta a Kypr mají vysokou hodnotu indexu regulačního prostředí oscilující okolo hodnoty 60 a v těchto zemích je dosaženo průměrných výsledků v míře korupce. Velká Británie a Německo mají index kvality regulačního prostředí 64, což je vnímáno jako nízká korupční aktivita. Shluk států Švédsko, Finsko a Nizozemí jsou na tom z hlediska indexu CPI nejlépe, na čemž mají svůj podíl vysoké hodnoty ukazatelů efektivní regulace. Rakousko, Estonsko, Irsko a Lucembursko vykazují maximální hodnotu indexu regulační kvality (70). Země s vysokým stupněm zkorumpovanosti, Polsko, Itálie, Rumunsko a Bulharsko jsou státy dosahující velmi nízkých hodnot ukazatelů efektivní regulace, oscilující okolo hodnoty 3. Shluk tvořící ČR, Maďarsko, Řecko a Slovensko blížící se hodnotou CPI ke zkorumpovanému prostředí mají neefektivní protikorupční praktiky. V ČR jsou lidé přesvědčeni, že vláda proti korupci nebojuje a v některých aspektech ji dokonce i podněcuje.

Korupce v ČR je potírána na základě tří pilířů: prevence, průhlednost a postih. Protikorupční činnosti jsou v ČR vykonávány pomocí tří institucí: Protikorupční centrum, Bilaterální spolupráce a Mezirezortní koordinační skupina pro boj s korupcí. V současné době se EU opírá o následující protikorupční nástroje: **Úmluva o boji proti korupci**, **OLAF**, Program **EU HERCULE**, Uskupení **GRECO**, **Občanskoprávní úmluva o korupci** a **Trestně právní úmluva o korupci**, které neustále rozvíjejí činnosti v boji proti korupci a podvodům. Pro boj s korupcí je důležité stanovit jasná pravidla, průhledné rozhodování a preventivní a kontrolní mechanismy.

POUŽITÁ LITERATURA

1. HOLMAN R., MAREK D, MACH P. A KOL.: *Proč skomírá evropská politika*, Sborník textů č. 36/2005, PRAHA: CEP, ISBN: 1213-3299
2. KOK W.: *Rozšiřování EU. Úspěchy a výzvy*: Delegace Evropské komise v České republice, 2003, ISBN 80-239-0739-5
3. KÖNIG P., LACINA L. A KOL.: *Rozpočet a politiky EU*, Brno: C.H.BECK, ISBN: 80-7179-846-0
4. MACH P.: *Úskalí evropské integrace*, Praha: CEP, ISBN: 80-86547-16-7
5. VOLEJNÍKOVÁ J.: *Korupce v ekonomické teorii a praxi*, Profess Consulting s.r.o. Praha 2007
6. ZAHRADNÍK P.: *Vstup do EU*, Brno: C.H.BECK, ISBN: 80-7179-472
7. WIM KOK: *Rozšiřování Evropské unie. Úspěchy a výzvy*. Delegace Evropské komise v České republice, 2003, ISBN: 80-239-0739-5
8. Velký slovník naučný, Encyklopedie Diderot 1999, Praha 1999, ISBN: 80-902723-1-2

Odborná periodika

1. Časopis Personál: březen 2007 – měsíční periodikum
2. Časopis Dotace, poradce pro Evropské fondy: měsíčník vydavatelství ECONOMIA, ročník 4, 06/08

Internetové zdroje

1. <http://www.finance.cz/home/eu/financovani/abc2/>
2. <http://evropska-unie.cz/cz/article.asp?id=1981>
3. <http://www.novinky.cz/ekonomika/bleskovky.html>
4. http://www.evropska-unie.cz/download.cz/download/cz/Odkazovane/FinZdroje_pro_CR_cerven_2003.pdf
5. <http://www.EU.ihned.cz>, 18. 11. 2005
6. <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/instituce-eu/evropsky-urad-boje-proti-podvodum-olaf/1000723/20652/>
7. <http://portal.justice.cz/nsz/hlavni.aspx?j=39&o=29&k=2703&d=135316>
8. <http://petrmach.cz/cze/prispevek.php?ID=336>
9. <http://europe.blog.cz/0509/olaf>
10. http://pavelkohout.blogspot.com/2005_11_01_pavelkohout_archive.html
11. <http://www.virtually.cz/?art=9295>
12. <http://www.euportal.cz/ShowArticle.aspx?ArtId=1473>
13. http://finweb.ihned.cz/c4-10097860-21475410-006000_d-obranna-linie-firem
Ekonom.iHNed.cz
14. http://europa.eu.int/comm/budget/pdf/agenda2000/alloc_rep_2004_en.pdf
15. <http://www.strukturalni-fondy.cz/nrps/metodika-monitorovani-programu-sf-a-fs-2007-2013>

16. <http://www.strukturalni-fondy.cz/nrps/rizeni-a-monitoring>
17. <http://www.strukturalni-fondy.cz/nrps>
18. <http://ekonomika.ihned.cz/c1-22824860-mf-cesko-zlepsuje-svou-cistou-pozici-k-eu>
19. <http://aktualne.centrum.cz/domaci/spolecnost/clanek.phtml?id=278482>
20. http://europa.eu/abc/budget/future/index_cs.htm
21. http://europa.eu/abc/12lessons/lesson_3/index_cs.htm
22. http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/hs.xsl/tiskove_zpravy_37712.html?year=2008
23. http://ec.europa.eu/ceskarepublika/press/press_releases/070503_a_cs.htm
24. <http://novy.smocr.cz/cinnost/zahranicni-spoluprace/vyzva-clrae-k-podpisu-deklaerace-o-boji-proti-obchodovani-s-lidskymi-bytostmi.aspx>
25. <http://euroservis.czechtrade.cz/dotaz/boj-proti-korupci-eu-1724/>
26. <http://www.institutumeni.cz/index.php?cmd=page&id=92>
27. <http://oprلز-jmk.cz/page.php?action=podkategorie&id=13&PHPSESSID=b3abb903ecde429445774759d3d529ac>
28. <http://www.estav.cz/zpravy/nove/korupce-stavebnictvi-verejne-zakazky.html>
29. <http://www.portal.cz/scripts/detail.php?id=2231>
30. <http://ec.europa.eu/geninfo/query/resultaction.jsp?page=1>
31. <http://www.euroskop.cz/73/sekce/financni-perspektiva-2007-2013/>
32. http://europa.eu/abc/budget/future/index_cs.htm
33. <http://www.strukturalni-fondy.cz/principy-politiky-hss>
34. <http://www.strukturalni-fondy.cz/nrps/metodika-monitorovani-programu-sf-a-fs-2007-2013>
35. <http://www.nasliberec.cz/view.php?cisloclanku=2006060016>
36. <http://www.euroskop.cz/19933500/5566/clanek-zpravodajstvi/pruzkum-ze-zemi-eu>
37. http://www.transparency.org/policy_research/surveys_indices/cpi/2006
36. http://www.transparency.org/policy_research/surveys_indices/cpi/2007
37. <http://aktualne.centrum.cz/zahranici/clanek.phtml?id=509112>
38. <http://www.mpsv.cz/cs/3418>
39. http://www.transparency.cz/pdf/CPI2007_graf_vyvoje
40. http://www.transparency.cz/pdf/tz_tic_20071206.pdf
41. http://www.transparency.cz/pdf/CPI2007_otazky
42. <http://www.transparency.cz/index.php?lan=cz&id=2956>
43. http://www.transparency.cz/pdf/GCB_2007_Report_en_27-11-2007.pdf
44. http://www.vsem.cz/data/docs/gf_KvalitaSpravy.doc
45. <http://www.mvcr.cz/clanek/protikorupcni-aktivity.aspx>

Seznam příloh:

1. Strukturální operace v EU v ČR pro období 2007 – 2013
2. Čistá pozice České republiky vůči rozpočtu Evropské unie v roce 2007
3. Finanční toky z EU
4. Země EU a jejich CPI

STRUKTURÁLNÍ OPERACE EU V ČR PRO OBDOBÍ 2007 - 2013 (III.)

„ŠTĚSTÍ PŘEJE PŘIPRAVENÝM“

Úvodem

Jak jistě všichni víme, je toto známé rčení prověřeno praxí mnoha generací. A za připravenost je možno považovat také znalost možností, které můžeme „potkat“...

Základní charakteristika implementace podle Cílů EU:

1. Konvergence
2. Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost.
3. Evropská územní spolupráce

1. Pro realizaci cíle EU „Konvergence“ pro programové období 2007-13: (celé území ČR s výjimkou Prahy)

Prostřednictvím těchto 7 ROP (Regionální OP - pro každý region soudržnosti ČR jeden), 7 SOP (Sektorové OP) a OP Technická pomoc je v ČR realizován cíl „Konvergence“

Sektorové OP	Regionální OP
SOP Doprava	ROP Jihozápad
SOP Životní prostředí	ROP Severozápad
SOP Podnikání a inovace	ROP Severovýchod
SOP Výzkum a vývoj pro inovace	ROP Střední Čechy
SOP RLZ a zaměstnanost	ROP Jihovýchod
SOP Vzdělávání	ROP Moravskoslezsko
Integrovaný SOP	ROP Střední Morava
	OP Technická pomoc

2. Pro realizaci cíle EU „Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost“.

Pro programové období 2007-13 se připravují 2 OP pro hl. m. Prahu - dle jednotlivých zdrojových fondů EU (ERDF a ESF). Řídicím orgánem odpovědným za řádnou realizaci OP pro Prahu je hl. m. Praha a Ministerstvo práce a sociálních věcí.

- OP Konkurenceschopnost
- OP Adaptabilita a zaměstnanost

3. Pro realizaci cíle EU „Evropská územní spolupráce“ budou zařazeny dva operační programy:

OP Mezuregionální spolupráce - tento Operační program bude společný pro všechny členské státy, ČR bude v ŘO zastupovat příslušný odbor MMR.

OP Nadnárodní spolupráce - tento Operační program bude společný pro všechny účastníky se členské státy prostoru CADSES (středoevropské, jaderské, podunajské a jihovýchodní evropské území). ČR bude v ŘO zastupovat příslušný odbor MMR

5 OP pro příhraniční regiony

- OP Přeshraniční spolupráce ČR - Bavorsko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR - Polsko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR - Rakousko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR - Sasko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR - Slovensko

Globálním cílem OP Přeshraniční spolupráce je podpora hospodářské a sociální integrace příhraničních území prostřednictvím odstraňování přetrvávajících bariér a posilování jejich rozvojového potenciálu. Prostřednictvím společných intervencí budou posilovány vzájemné hospodářské, společenské a kulturní vztahy, společná péče o přírodní bohatství, rozvoj cestovního ruchu a budování flexibilního trhu práce.

Specifickými cíli OP Přeshraniční spolupráce jsou:

1. rozvoj místního podnikatelského prostředí a rozvoj cestovního ruchu v příhraničí;
2. posilování dostupnosti dopravy a informačních a komunikačních sítí;
3. ochrana životního prostředí, podpora obnovitelných zdrojů energie, předcházení vzniku ekologických a technologických rizik;
4. rozvoje měst a venkova;
5. rozvoj spolupráce, podpora vzdělání, výzkumu a vývoje, kultury, podpora integrace trhu práce a sociálního zařazení a podpora malých místních iniciativ, socioekonomických aktivit s cílem podpořit projekty typu „people to people“.

Řídicím orgánem operačních programů přeshraniční spolupráce je Ministerstvo pro místní rozvoj. V rámci programů přeshraniční spolupráce budou podporovány bilaterálně, vždy s příslušnou partnerskou zemí, dohodnuté priority zajišťující společná řešení ve stanovených těchto oblastech (konkrétní vymezení bude součástí každého operačního programu).

Tabulková část

V následujících tabulkových přehledech jsem extrahoval dostupné informace ke struktuře a prioritám strukturálních operací v ČR pod cíli „Konvergence“ a „Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost“ pro nastávající programové období 2007 - 2013.

Jejich znalost může být prospěšná pro přípravu potenciálních žadatelů o dotace/granty v příštích sedmi letech.

Seznam obsahuje:

- Charakteristiky programů
- Řídicí orgány
- Globální cíl
- Specifické cíle
- Prioritní osy a oblasti podpory programů

SEKTOROVÉ OPERAČNÍ PROGRAMY

Charakteristika programu

Operační program Podnikání a inovace (OPPI) je hlavním programovým dokumentem realizace politiky hospodářské a sociální soudržnosti v sektoru průmyslu a významným nástrojem realizace Konceptu rozvoje malého a středního podnikání na období 2007-2013. Navazuje na Operační program Průmysl a podnikání (OPPP), který byl vyhlášen po vstupu České republiky do Evropské unie pro zkrácené programovací období let 2004-2006.

Bude realizován v rámci cíle „Konvergence“ a bude se vztahovat na celé území České republiky s výjimkou hlavního města Prahy. Spolufinancován bude z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF). OPPI byl vytvořen v návaznosti na hlavní strategické dokumenty ČR (Strategie hospodářského růstu ČR, Strategie regionálního rozvoje, Národní inovační politika apod.). Program je v souladu s Obecnými zásadami pro politiku soudržnosti Evropské unie 2007-2013 a rozpracovává významnou část strategického cíle Národního rozvojového plánu ČR 2007-2013 „Konkurenceschopná česká ekonomika“.

Globální cíl

Globálním cílem OPPI je zvýšit do konce programovacího období konkurenceschopnost české ekonomiky a přiblížit inovační výkonnost sektoru průmyslu a služeb úrovni předních průmyslových zemí Evropy.

Specifické cíle

- Zintenzívnit aktivitu malých a středních podniků
- Zvýšit inovační činnost v průmyslu
- Zintenzívnit zavádění inovací, technologií, výrobků a služeb
- Zvýšit účinnost užití energií v průmyslu a využití obnovitelných, příp. i druhotných zdrojů energie (vyjma podpory spaloven)
- Povzbudit spolupráci sektoru průmyslu s výzkumem a vývojem
- Zefektivnit využití lidského potenciálu v průmyslu
- Zkvalitnit podnikatelskou infrastrukturu
- Zintenzívnit rozvoj poradenských služeb pro podnikání
- Zintenzívnit rozvoj informačních služeb pro podnikání

Prioritní osy a oblasti podpory programu

Prioritní osa 1 - Vznik firem

- 1.1 Podpora začínajícím podnikatelům
- 1.2 Využití nových finančních nástrojů

Prioritní osa 2 - Rozvoj firem

- 2.1 Bankovní nástroje podpory malých a středních podniků
- 2.2 Podpora nových výrobních technologií, ICT a vybraných strategických služeb

Prioritní osa 3 - Efektivní energie

- 3.1 Úspory energie a obnovitelné zdroje energie

Prioritní osa 4 - Inovace

- 4.1 Zvyšování inovační výkonnosti podniků
- 4.2 Kapacity pro průmyslový výzkum a vývoj

Prioritní osa 5 - Prostředí pro podnikání a inovace

- 5.1 Platformy spolupráce
- 5.2 Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů
- 5.3 Infrastruktura pro podnikání

Prioritní osa 6 - Služby pro rozvoj podnikání

- 6.1 Podpora poradenských služeb
- 6.2 Podpora marketingových služeb

Prioritní osa 7 - Technická pomoc

Charakteristika programu

- Operační program Životní prostředí zaměřen na zlepšení kvality životního prostředí a tím i zdraví obyvatelstva jako nutného předpokladu atraktivnosti a konkurenceschopnosti státu a jeho regionů při využití inovačních efektů politiky životního prostředí pro udržitelný rozvoj.
- Operační program Životní prostředí rozpracovává prioritu „Ochrana a zlepšení kvality životního prostředí“ prioritní osy „Životní prostředí a dostupnost“ Národního rozvojového plánu pro období 2007-2013 a prioritu „Životní prostředí a dostupnost dopravy“ Národního strategického referenčního rámce ČR 2007-2013. Prostřednictvím této priority je realizován strategický cíl Národního strategického referenčního rámce „Atraktivní prostředí“.

Program bude spolufinancován z Evropského fondu pro regionální rozvoj a Fondu soudržnosti.

Strategický cíl programu

Kvalitní životní prostředí je základem zdraví obyvatel a zároveň přispívá ke zvyšování atraktivity území pro život, práci a investice. Konečným výsledkem investiční atraktivity území je zvyšování zaměstnanosti a konkurenceschopného udržitelného hospodářského

růstu v jednotlivých regionech. Ochrana a kvalita životního prostředí jsou také zásadními tématy v rámci realizace politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU v programovém období 2007-2013. Zvyšování přitažlivosti členských zemí, regionů a měst zlepšením jejich přístupnosti, zajištěním odpovídající kvality a úrovně nabízených služeb a zachováním či navýšením jejich potenciálu v oblasti životního prostředí je jedním z nejdůležitějších prvků Strategických obecných zásad Společenství na období 2007 - 2013.

Prioritní osy a oblasti podpory programu

Prioritní osa 1 - Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní

- 1.1 Snižování znečištění vod
- 1.2 Zlepšení jakosti pitné vody
- 1.3 Omezování rizika povodní

Prioritní osa 2 - Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí

- 2.1 Zlepšení kvality ovzduší
- 2.2 Omezování emisí

Prioritní osa 3 - Udržitelné využívání zdrojů energie

- 3.1 Výstavba nových zařízení a rekonstrukce stávajících zařízení s cílem zvýšení využívání OZE pro výrobu tepla, elektřiny a kombinované výroby tepla a elektřiny

3.2 Realizace úspor energie a využití odpadního tepla

- 3.3 Environmentálně šetné systémy vytápění a přípravy teplé vody pro fyzické osoby

Prioritní osa 4 - Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží

- 4.1 Zkvalitnění nakládání s odpady
- 4.2 Odstraňování starých ekologických zátěží

Prioritní osa 5 - Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik

- 5.1 Omezování průmyslového znečištění

Prioritní osa 6 - Zlepšování stavu přírody a krajiny

- 6.1 Implementace a péče o území soustavy Natura 2000
- 6.2 Podpora biodiverzity
- 6.3 Obnova krajinných struktur
- 6.4 Optimalizace vodního režimu krajiny
- 6.5 Podpora regenerace urbanizované krajiny
- 6.6 Prevence sesuvů a skalních řícení, monitorování geofaktorů a následků hornické činnosti a hodnocení neobnovitelných přírodních zdrojů včetně zdrojů podzemních vod

Prioritní osa 7 - Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu

- 7.1 Rozvoj infrastruktury pro realizaci environmentálních vzdělávacích programů, poskytování environmentálního poradenství a environmentálních informací

Prioritní osa 8 - Technická pomoc financovaná z Fondu soudržnosti

Prioritní osa 9 - Technická pomoc financovaná z ERDF

Operační program Doprava je prioritou č. 1 Národního rozvoje a je součástí sledování priorit evropského i národního rozvoje. V rámci OP Doprava je realizován význam, přičemž bude OP Doprava v jejich naplňování komplementární s dopravními intervencemi zaměřenými na regionální úroveň v rámci Regionálních operačních programů. OP Doprava je zároveň zaměřen na realizaci priorit a cílů daných Dopravní politikou České republiky a dalšími strategickými dokumenty. Naplňování všech těchto priorit a cílů prostřednictvím OPD bude prováděno respektováním cílů udržitelného rozvoje.

Specifické cíle

- výstavba a modernizace sítě TEN-T a sítí navazujících,
- výstavba a modernizace regionálních sítí drážní dopravy;
- výstavba a rozvoj dálniční sítě a sítě silnic I. třídy mimo TEN-T,
- zlepšování kvality dopravy a ochrany životního prostředí z hlediska problematiky dopravy;
- výstavba a modernizace důležitých dopravních spojení na území hl. m. Prahy.

Operační program Doprava bude spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj a Fondu soudržnosti.

Řídicím orgánem Operačního programu Doprava je Ministerstvo dopravy.

Prioritní osy programu

Prioritní osa 1 - Modernizace železniční sítě TEN-T

Prioritní osa 2 - Výstavba a modernizace dálniční a silniční sítě TEN-T

Prioritní osa 3 - Modernizace železniční sítě mimo sít TEN-T

Prioritní osa 4 - Modernizace silnic I. třídy mimo TEN-T

Prioritní osa 5 - Modernizace a rozvoj pražského metra a systémů řízení silniční dopravy v hl. m. Praze

Prioritní osa 6 - Podpora multimodální nákladní přepravy a rozvoj vnitrozemské vodní dopravy

Prioritní osa 7 a 8 - Technická pomoc OP Doprava

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost je prioritou č. 1 Národního rozvoje a je součástí sledování priorit evropského i národního rozvoje. V rámci OP VK je realizován význam, přičemž bude OP VK v jejich naplňování komplementární s dalšími intervencemi zaměřenými na regionální úroveň v rámci Regionálních operačních programů. OP VK je zároveň zaměřen na realizaci priorit a cílů daných Dopravní politikou České republiky a dalšími strategickými dokumenty. Naplňování všech těchto priorit a cílů prostřednictvím OPD bude prováděno respektováním cílů udržitelného rozvoje.

Cíle programu

Globální cíl

Globálním cílem OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost 2007-2013 je rozvoj otevřené, flexibilní a soudržné společnosti a posílení konkurenceschopnosti ekonomiky ČR prostřednictvím partnerské spolupráce vedoucí ke zkvalitnění a modernizaci systémů počátečního, terciárního a dalšího vzdělávání, jejich propojení do komplexního systému celoživotního učení a ke zlepšení podmínek ve výzkumu a vývoji.

Specifické cíle

- Rozvoj a zkvalitňování systému počátečního vzdělávání s důrazem na zlepšení klíčových kompetencí absolventů pro zvýšení jejich uplatnitelnosti na trhu práce a zvýšení motivace k dalšímu vzdělávání.
- Adaptace systému terciárního vzdělávání směrem k větší flexibilitě a kreativitě absolventů uplatnitelných ve znalostní ekonomice a atraktivnější podmínek pro výzkum a vývoj
- Posílení adaptability a flexibility lidských zdrojů jako základního faktoru konkurenceschopnosti ekonomiky ČR prostřednictvím systému dalšího vzdělávání

Specifické cíle spadají do rámce prioritní osy NRP/NSRR Otevřená, flexibilní a soudržná společnost a Konkurenceschopná česká ekonomika. Všechny specifické cíle tvoří konzistentní celek obsahového návrhu a zaměření Priorit OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

Prioritní osy a oblasti podpory programu

Prioritní osa 1 - Počáteční vzdělávání

- 1.1 Zvyšování kvality ve vzdělávání
- 1.2 Rovné příležitosti žáků, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- 1.3 Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení

Prioritní osa 2 - Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj

- 2.1 Systémový rámec terciárního vzdělávání a rozvoje lidských zdrojů ve výzkumu a vývoji
- 2.2 Podpora vyššího odborného vzdělávání
- 2.3 Podpora vysokoškolského vzdělávání
- 2.4 České zdroje ve výzkumu a vývoji
- 2.5 Partnerství a sítě

Prioritní osa 3 - Další vzdělávání

- 3.1 Systémový rámec dalšího vzdělávání
- 3.2 Individuální další vzdělávání
- 3.3 Podpora nabídky dalšího vzdělávání

Prioritní osa 4 - Technická pomoc

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost je prioritou č. 1 Národního rozvoje a je součástí sledování priorit evropského i národního rozvoje. V rámci OP VK je realizován význam, přičemž bude OP VK v jejich naplňování komplementární s dalšími intervencemi zaměřenými na regionální úroveň v rámci Regionálních operačních programů. OP VK je zároveň zaměřen na realizaci priorit a cílů daných Dopravní politikou České republiky a dalšími strategickými dokumenty. Naplňování všech těchto priorit a cílů prostřednictvím OPD bude prováděno respektováním cílů udržitelného rozvoje.

Cíle programu

Globální cíl

Globální cíl OP VaVpI spočívá v posilování výzkumného, vývojového a inovačního potenciálu ČR zajišťujícího růst, konkurenceschopnost a vytváření pracovních míst v regionech (tak, aby se ČR stala evropsky významným místem koncentrace těchto aktivit) prostřednictvím vysokých škol, výzkumných institucí a dalších relevantních subjektů.

Specifické cíle

- Posílení kapacit ve VaV v regionech a zajištění jejich rychlého a efektivního využití na regionální, národní i evropské úrovni.
- Rychlý a efektivní přenos výsledků výzkumu a vývoje.
- Posílení vzdělávacích kapacit na vysokých školách.

Prioritní osy a oblasti podpory programu

Prioritní osa 1 - Rozvoj kapacit výzkumu a vývoje

- 1.1 Rozvoj sítě výzkumných pracovišť v regionech s rozvojovým potenciálem
- 1.2 Rozvoj špičkových evropských center excelence pro EVV
- 1.3 Rozvoj kapacit cíleného výzkumu a vývoje v regionech

Prioritní osa 2 - Rozvoj kapacit pro spolupráci veřejného sektoru se soukromým ve výzkumu a vývoji.

- 2.1 Rozvoj kapacit technického výzkumu v regionech
- 2.2 Ochrana duševního vlastnictví na univerzitách a výzkumných institucích
- 2.3 Zvýšení cílené informovanosti o VaV a jeho výsledcích pro inovace

Prioritní osa 3 - Posilování kapacit vysokých škol pro terciární vzdělávání.

- 3.1 Rozvoj kapacit vysokých škol v terciárním vzdělávání

Prioritní osa 4 - Technická asistence

OP Lidské zdroje a zaměstnanost Ministerstvo práce a sociálních věcí

Charakteristika programu

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ) je jedním ze tří programů pro realizaci podpory z Evropského sociálního fondu v oblasti rozvoje lidských zdrojů v České republice na období 2007-2013. Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost je spolufinancován z Evropského sociálního fondu, přičemž celková alokace na tento program pro příští rozpočtové období činí 1811,8 mil. Kč. To představuje 7% z celkové sumy z fondů EU pro ČR. Řídícím orgánem OP LZZ je Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR.

Cíle programu

Globální cíl

Globálním cílem operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost na období 2007-2013 je „Zvýšit zaměstnanost a zaměstnatelnost lidí v ČR na úroveň průměru 10 nejlepších zemí EU“. Tento cíl zajišťuje realizaci Strategických cílů Národního rozvojového plánu 2007-2013 „Otevřená, flexibilní a soudržná společnost“ a „Konkurenceschopná česká ekonomika“ a je plně v souladu se třetí obecnou zásadou Politiky soudržnosti pro podporu růstu a zaměstnanosti (Strategické obecné zásady Společenství, 2007-2013) - Více a lepších pracovních míst a se Strategii hospodářského růstu ČR.

Specifické cíle

- Zvýšení adaptability zaměstnanců a zaměstnavatelů.
- Zlepšení přístupu k zaměstnání a prevence nezaměstnanosti.
- Posílení integrace osob ohrožených sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučených.

- Posilování institucionální kapacity a efektivnosti veřejné správy a veřejných služeb.
- Zintenzivnění mezinárodní spolupráce v lidských zdrojích a zaměstnanosti.

Prioritní osy a oblasti podpory programu

Prioritní osa 1 - Adaptabilita

Prioritní osa 2 - Aktivní politiky trhu práce

Prioritní osa 3 - Sociální integrace a rovné příležitosti

Prioritní osa 4 - Veřejná správa a veřejné služby

Prioritní osa 5 - Mezinárodní spolupráce

Prioritní osa 6 - Technická pomoc

OP Technická pomoc Ministerstvo pro místní rozvoj

Charakteristika programu

Operační program Technická pomoc je určen pro zajištění aktivit podporujících efektivní řízení, kontrolu, sledování a vyhodnocování realizace Národního rámce politiky soudržnosti, který zastrešuje aktivity politiky hospodářské a sociální soudržnosti v ČR v letech 2007 - 2013, a pro aktivity spojené s využíváním prostředků strukturálních fondů a Fondu soudržnosti vyžadující jednotný přístup na národní úrovni.

Operační program Technická pomoc je spolufinancován z Evropského fondu pro regionální rozvoj. Celková alokace na program: 258,8 mil. EUR

Cíle programu

Globální cíl

Dosáhnout efektivního a maximálního účinku při implementaci programů ze strukturálních fondů a z Fondu soudržnosti na základě kvalitního řízení, monitorování a vyhodnocování realizace politiky hospodářské a sociální soudržnosti programového období 2007 - 2013 a podpořit dosažení strategických a specifických cílů NSRR a OP.

Strategické cíle

- Strategický cíl 1: Zabezpečit metodickou a koordinační roli politiky hospodářské a sociální soudržnosti programového období 2007 - 2013 na základě jednotného implementačního prostředí, transparentního a efektivního finančního řízení a budování institucionální a absorpční kapacity. Specifickým úkolem bude řízení a koordinace Regionálních operačních programů.
- Strategický cíl 2: Zabezpečit fungující monitorovací systém pro řízení, monitorování a hodnocení programů a projektů a elektronický přenos dat na základě jednotného, centrálního informačního

systému, okamžitého přístupu dat a kvalitního operativního prostředí pro monitorování.

- Strategický cíl 3: Dosáhnout zlepšení kvality, zvýšení relevance, efektivnosti, konsistence, posílení strategického využívání pomoci poskytované z Fondů a zlepšení implementace operačních programů na základě strategických a operativních hodnocení a analýz.
- Strategický cíl 4: Dosáhnout zvyšování úrovně povědomí veřejnosti o existenci, účelu a cílech politiky evropské hospodářské a sociální soudržnosti v ČR i v obecné rovině, a podněcování dalšího zájmu o příležitosti a reálné přínosy realizace jednotlivých programů strukturálních Fondů a Fondu soudržnosti v ČR.

Prioritní osy a oblasti podpory programu:

Prioritní osa 1 - Efektivní využití prostředků ze strukturálních fondů a fondu soudržnosti programového období 2007-2013 a dosažení strategických a specifických cílů NSRR a OP

- 1.1 Podpora řízení a implementace
- 1.2 Monitorování
- 1.3 Evaluace
- 1.4 Publicita

Integrovaný operační program Ministerstvo pro místní rozvoj

Charakteristika programu

Integrovaný operační program je komplementární k připravovaným operačním a regionálním operačním programům. Za tímto účelem definuje intervence v navzájem souvisejících oblastech rozvoje cestovního ruchu, kultury, informační společnosti, péče o zdraví, bydlení a veřejné správy. Vytváří synergický a sjednocující přístup těchto intervencí pro plošné a národně homogenní posílení konkurenceschopnosti a kvality žití ve venkovských a městských regionech napříč ČR. Integrovaný operační program je spolufinancován z Evropského fondu pro regionální rozvoj.

- Celková alokace na program: 1553,0 mil. EUR

Cíle programu

Globální cíl

Globálním cílem Integrovaného operačního programu je zlepšování atraktivity České republiky pro život a práci obyvatel a investice, podpora hospodářského růstu a socio-kulturní soudržnosti obyvatelstva prostřednictvím zvýšení kvality, kapacity a dostupnosti systému zdravotní péče, správní a informační infrastruktury, posílení sociální soudržnosti, efektivního využívání nadregionálního potenciálu v oblasti kulturního dědictví, cestovního ruchu a řešením specifických plošných problémů (panelová sídliště).

Specifické cíle

- Zvyšování kvality, dostupnosti, efektivnosti a kapacity veřejné správy a veřejných služeb včetně podpory prevence rizik
- Zpřístupnění moderních informačních technologií všem při soustředění na investice do infrastruktury veřejných informačních služeb
- Aktivizace cestovního ruchu k posílení udržitelné konkurenceschopnosti a hospodářského růstu v nadregionálním rozměru
- Obnova a efektivní využití kulturního potenciálu České republiky pro podporu ekonomického a sociálního růstu a zvýšení atraktivity území
- Investice do bydlení a do posílení sociální soudržnosti obyvatelstva žijícího v oblastech panelových sídlišť
- Dynamizace lidského potenciálu s oporou v udržení a zlepšení zdraví obyvatel zvýšením kvality a efektivnosti systémových opatření v oblasti zdravotní péče

Prioritní osy a oblasti podpory programu

Prioritní osa 1 - Modernizace veřejné správy

- 1.1 Rozvoj informační společnosti pro veřejnou správu
- 1.2 Zavedení ICT v územní veřejné správě

Prioritní osa 2 - Zvýšení kvality a dostupnosti veřejných služeb

- 2.1 Služby v oblasti sociální integrace
- 2.2 Služby v oblasti veřejného zdraví
- 2.3 Služby v oblasti zaměstnanosti
- 2.4 Služby v oblasti bezpečnosti, prevence a řešení rizik

Prioritní osa 3 - Národní podpora územního rozvoje

- 3.1 Národní podpora rozvoje cestovního ruchu
- 3.2 Národní podpora využití potenciálu kulturního bohatství
- 3.3 Zlepšení prostředí v sídlišťích
- 3.4 Modernizace a rozvoj systémů tvorby územních politik

Prioritní osa 4 - Technická pomoc

-
-
-

REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAMY

ROP NUTS II Jihovýchod

Charakteristika programu

Regionální operační program pro NUTS II Jihovýchod je jedním ze sedmi regionálních nástupců jednoho společného národního programu, a to Společného regionálního programu pro období 2004-2006 (SRP). Operační program pro NUTS II Jihovýchod je spolufinancován z **Evropského fondu regionálního rozvoje**. Celková alokace na program: **704,5 mil.** (15,12% z celkové alokace pro všechny ROPy)

Cíle programu

Globální cíl

Globálním cílem ROP NUTS II Jihovýchod je „Růst konkurenceschopnosti a prosperity regionu při zvyšování kvality života obyvatel“. Záměrem tohoto rozvojově koncipovaného cíle je dosažení ekonomické, sociální a kulturní úrovně regionu srovnatelné s vyspělými regiony Evropy.

Specifické cíle

- Zkvalitnit dopravní infrastrukturu a obslužnost území při respektování ochrany životního prostředí.
- Zvýšit účast cestovního ruchu na hospodářské prosperitě regionu.
- Zkvalitnit podmínky pro život obyvatel ve městech a na venkově.

Prioritní osy a oblasti podpory programu

Prioritní osa 1 - Dostupnost dopravy

- 1.1 Rozvoj dopravní infrastruktury v regionu
- 1.2 Rozvoj dopravní obslužnosti a veřejné dopravy
- 1.3 Obnova vozového parku drážních vozidel hromadné přepravy osob
- 1.4 Rozvoj infrastruktury pro nemotorovou dopravu

Prioritní osa 2 - Rozvoj udržitelného cestovního ruchu

- 2.1 Rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch
- 2.2 Rozvoj služeb v cestovním ruchu

Prioritní osa 3 - Udržitelný rozvoj měst a venkovských sídel

- 3.1 Rozvoj urbanizačních center
- 3.2 Rozvoj regionálních středisek
- 3.3 Rozvoj a stabilizace venkovských sídel
- 3.4 Veřejné služby regionálního významu

Prioritní osa 4 - Technická pomoc

- 4.1 Aktivity spojené s realizací a řízením ROP
- 4.2 Podpora absorpční kapacity
- 4.3 Podpora absorpční kapacity

ROP NUTS II Jihozápad

Charakteristika programu

Regionální operační program NUTS II Jihozápad (ROP NUTS II JZ) je jedním z regionálních operačních programů, které budou realizovány pro Cíl 1 - Konvergence dle nařízení ES o Evropském fondu regionálního rozvoje (ERDF).

ROP NUTS II JZ je koncipován jako program koncentrovaných intervencí regionálního rozměru. Předmětem ROP NUTS II JZ je soubor intervencí zaměřených na zvýšení konkurenceschopnosti a atraktivity regionu v zájmu dlouhodobě udržitelného zvyšování kvality života obyvatel. ROP NUTS II JZ je vzhledem k vyšší tématické průřezovosti komplementární k řadě připravovaných tématických operačních programů. Za tímto účelem definuje intervence v navzájem souvisejících oblastech týkajících se dostupnosti center, urbánního rozvoje měst a obcí, rozvoje školství, dostupnosti sociálních služeb, zdravotnické péče a rozvoje cestovního ruchu a kultury. ROP NUTS II JZ vytváří synergický a sjednocující přístup k realizaci těchto intervencí pro posílení konkurenceschopnosti a zlepšení kvality života ve venkovských a městských oblastech regionu NUTS II Jihozápad, který se skládá ze dvou samosprávných celků - Jihočeského a Plzeňského kraje.

Regionální operační program NUTS II Jihozápad bude financován **Evropským fondem pro regionální rozvoj**. Celková alokace na program: **619,7 mil.** (13,30% z celkové alokace pro všechny ROPy)

Cíle programu

Globální cíl

Zvýšení konkurenceschopnosti a atraktivity regionu v zájmu dlouhodobě udržitelného zvyšování kvality života obyvatel.

Specifické cíle

- Zlepšit dostupnost center osídlení z dalších obcí a měst regionu, z center mimo region a také zlepšit vazby uvnitř regionu.
- Stabilizovat venkovské oblasti vyváženým rozvojem sídleních funkcí měst a obcí.
- Zlepšit využití primárního potenciálu území a posílit ekonomický význam cestovního ruchu.
- Zajistit efektivní čerpání prostředků ROP a podpořit absorpční schopnost regionu.

Prioritní osy a oblasti podpory programu

Prioritní osa 1 - Dostupnost center

- 1.1 Modernizace regionální silniční sítě
- 1.2 Rozvoj infrastruktury pro veřejnou dopravu
- 1.3 Modernizace vozového parku veřejné dopravy

- 1.4 Rozvoj regionálních letišť
- 1.5 Rozvoj místních komunikací

Prioritní osa 2 - Stabilizace a rozvoj měst a obcí

- 2.1 Integrované projekty rozvojových center
- 2.2 Revitalizace částí měst a obcí
- 2.3 Rozvoj infrastruktury základního, středního a vyššího odborného školství
- 2.4 Rozvoj infrastruktury pro sociální integraci
- 2.5 Rozvoj zdravotnické péče

Prioritní osa 3 - Rozvoj cestovního ruchu

- 3.1 Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu
- 3.2 Revitalizace památek a využití kulturního dědictví v rozvoji ČR
- 3.3 Rozvoj služeb ČR, marketingu a produktů ČR

Prioritní osa 4 - Technická pomoc

- 4.1 Podpora řídicích, implementačních a kontrolních úkolů řídicího orgánu
- 4.2 Podpora zvyšování absorpční kapacity regionu

ROP NUTS II Moravskoslezsko

Charakteristika programu

Regionální operační program regionu NUTS II Moravskoslezsko (ROP) je zpracován pro období let 2007-13, ve kterém bude tento region patřit do Cíle Konvergence, který je určen pro podporu urychlení konvergence nejméně rozvinutých členských států a regionů tím, že zlepší podmínky pro růst a zaměstnanost prostřednictvím investic do fyzického a lidského kapitálu, rozvoje inovací a znalostní společnosti, zlepšení schopnosti přizpůsobovat se hospodářským a sociálním změnám, ochrany a zlepšování životního prostředí i výkonné správy.

Regionální operační program NUTS II Moravskoslezsko bude financován Evropským fondem pro regionální rozvoj.

Celková alokace na program: 716,1 mil. (15,37% z celkové alokace pro všechny ROPy)

Cíle programu

Globální cíl

Urychlit rozvoj regionu a zvýšit jeho konkurenceschopnost efektivnějším využitím jeho potenciálu. Tohoto cíle bude dosaženo zejména zvyšováním kvality života obyvatel a atraktivity regionu pro investory a návštěvníky, zlepšováním podmínek pro práci i volný čas, zejména modernizací dopravní a technické infrastruktury a rozvojem dalších atributů spokojenosti obyvatel a návštěvníků regionu. Konkurenceschopnost regionu Moravskoslezsko bude posilována vytvářením příhodných podmínek pro podnikání a aktivním marketingem Moravskoslezského kraje.

Specifické cíle

- Zkvalitnit dopravní infrastrukturu, infrastrukturu krizového řízení a dopravní dostupnost v regionu při současném respektování ochrany životního prostředí.
- Zvýšit prosperitu regionu zlepšením veřejných služeb, vytvářením příhodných podmínek pro podnikání, podporou, rozvojem cestovního ruchu a marketingovými aktivitami Moravskoslezského kraje, a podnitit tak vytváření nových pracovních míst, jež přispějí ke snížení nezaměstnanosti.
- Všestranně zkvalitnit prostředí měst v souladu s potřebami znalostní ekonomiky a udržitelného rozvoje.
- Podpořit komplexní rozvoj venkova a zachovat základní funkce venkovského prostoru regionu Moravskoslezsko pro obyvatele, návštěvníky i investory.
- Vytvořit podmínky pro úspěšnou realizaci ROP budováním potřebných administrativních kapacit a stimulací tvorby projektů v rámci všech skupin potenciálních žadatelů.

Prioritní osy a oblasti podpory programu

Prioritní osa 1 - Regionální infrastruktura a dostupnost

- 1.1 Rozvoj regionální silniční dopravní infrastruktury
- 1.2 Rozvoj a dostupnost letišť Ostrava
- 1.3 Rozvoj dopravní obslužnosti
- 1.4 Infrastruktura integrovaného záchranného systému a krizového řízení

Prioritní osa 2 - Podpora prosperity regionu

- 2.1 Infrastruktura veřejných služeb
- 2.2 Rozvoj cestovního ruchu
- 2.3 Podpora využívání brownfields
- 2.4 Marketing regionu

Prioritní osa 3 - Rozvoj měst

- 3.1 Rozvojové póly regionu
- 3.2 Subregionální centra

Prioritní osa 4 - Rozvoj venkova

- 4.1 Rozvoj venkova

Prioritní osa 5 - Technická pomoc

- 5.1 Implementace operačního programu
- 5.2 Podpora absorpční kapacity

ROP NUTS II Severovýchod

Charakteristika programu

Regionální operační program regionu NUTS II Severovýchod (ROP) je jednou z částí z celé soustavy programovacích dokumentů připravovaných Českou republikou a jejími regiony s cílem předložit Evropské komisi nástroje, prostřednictvím kterých bude možné naplňovat cíle Evropské unie a její politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Pro region NUTS II Severovýchod a jeho operační program je relevantní Cíl 1 - Konvergence.

Obsahové zaměření ROP je formulováno s ohledem na tematické zaměření ostatních operačních programů a uplatňování principu subsidiarity a z toho odvozených kompetenčních předpokladů a dispozic, které souvisejí s rozvojem území.

Regionální operační program NUTS II Severovýchod bude financován Evropským fondem pro regionální rozvoj. Celková alokace na program: 656,5 mil. (14,09% z celkové alokace pro všechny ROPy)

Cíle programu

Globální cíl

Zvýšení kvality fyzického prostředí regionu, což povede ke zvýšení atraktivity regionu pro investice, podnikání a život obyvatel. Prostřednictvím zvýšení atraktivity regionu bude docházet k jeho konvergenci k průměrné úrovni socioekonomického rozvoje EU.

Specifické cíle

- Zvýšení dostupnosti regionu a efektivnosti dopravy při respektování ochrany životního prostředí
- Zlepšení životního prostředí a veřejných služeb pro obyvatelstvo s důrazem na snižování regionálních disparit
- Zvýšení efektivnosti využití přírodního a kulturního potenciálu regionu
- Zvýšení výkonnosti a konkurenceschopnosti místních firem

Prioritní osy a oblasti podpory programu

Prioritní osa 1 - Rozvoj dopravní infrastruktury

- 1.1 Rozvoj regionální silniční dopravní infrastruktury
- 1.2 Podpora projektů zlepšujících dopravní obslužnost území
- 1.3 Rozvoj veřejných mezinárodních letišť

Prioritní osa 2 - Rozvoj městských a venkovských oblastí

- 2.1 Rozvoj regionálních center
- 2.2 Rozvoj měst
- 2.3 Rozvoj venkova

Prioritní osa 3 - Cestovní ruch

- 3.1 Rozvoj základní infrastruktury a doprovodných aktivit v oblasti ČR
- 3.2 Marketingové a koordinační aktivity v oblasti ČR

Prioritní osa 4 - Rozvoj podnikatelského prostředí

- 4.1 Podpora rozvoje infrastruktury pro podnikání
- 4.2 Podpora rozvoje spolupráce se středními školami a učiteli, dalšími regionálními vzdělávacími institucemi a úřady práce

Prioritní osa 5 - Technická pomoc

- 5.1 Podpora aktivit spojených s realizací a řízením ROP
- 5.2 Podpora absorpční kapacity regionu NUTS II Severovýchod

ROP NUTS II Severozápad

Charakteristika programu

Regionální operační program pro region soudržnosti NUTS II Severozápad (dále jen ROP NUTS II Severozápad), představuje hlavní programový dokument určující priority regionu pro čerpání strukturálních fondů v programovém období 2007-2013 pro uvedený region soudržnosti Severozápad tvořený Karlovarským a Ústeckým krajem. Regionální operační program NUTS II Severozápad bude financován Evropským fondem pro regionální rozvoj.

Celková alokace na program: 745,9 mil. (16,01% z celkové alokace pro všechny ROPy)

Cíle programu

Globální cíl

Zvýšení kvality fyzického prostředí a přeměna ekonomických a sociálních struktur regionu, jako předpoklad pro zvýšení atraktivity regionu pro investice, podnikání a život obyvatel. Prostřednictvím zvýšení atraktivity regionu bude docházet k jeho konvergenci k průměrné úrovni socioekonomického rozvoje ČR/EU.

Specifické cíle

- Moderní a atraktivní města, představující hlavní hybnou sílu ekonomického rozvoje regionu
- Venkovské oblasti, využívající místní i regionální potenciál pro zajištění plnohodnotného života svých obyvatel
- Dostupný region umožňující efektivní mobilitu svých obyvatel

Prioritní osy a oblasti podpory programu

Prioritní osa 1 - Regenerace a rozvoj měst

- 1.1 Revitalizace a regenerace městských aglomerací
- 1.2 Infrastruktura v oblasti rozvoje lidských zdrojů

Prioritní osa 2 - Integrovaná podpora místního rozvoje

- 2.1 Budování kapacity pro místní rozvoj, informovanost a osvěta veřejnosti
- 2.2 Investice pro zlepšení fyzické infrastruktury

Prioritní osa 3 - Dostupnost a dopravní obslužnost

- 3.1 Rozvoj dopravní infrastruktury regionálního a nadregionálního významu
- 3.2 Rozvoj dopravní obslužnosti regionu

Prioritní osa 4 - Udržitelný rozvoj cestovního ruchu

- 4.1 Budování a rozvoj atraktivit a infrastruktury ČR
- 4.2 Zlepšování kvality a nabídky ubytovacích a stravovacích zařízení
- 4.3 Podpora marketingu a tvorby a rozvoje produktů ČR

Prioritní osa 5 - Technická asistence

- 5.1 Podpora hlavních řídicích a implementačních úkolů, které plní řídicí orgán a zprostředkující subjekty
- 5.2 Podpora rozvoje a absorpční kapacity (v podobě služby) zajišťující účinné a udržitelné investice na základě vhodných integrovaných strategií a rozvojové praxe
- 5.3 Informace a publicita

ROP NUTS II Střední Čechy

Charakteristika programu

Na rozdíl od sektorových programů, které akcentují oborový přístup řešení problémů, je v ROP uplatněn integrovaný přístup k územnímu rozvoji, tzn. podpora komplexního rozvoje území nebo jeho obnovy. Ve strategii ROP je také zdůrazněna urbaní dimenze, přičemž podpora sítě malých a středních měst jako pólů růstu venkovských oblastí sleduje požadavek harmonického a vyváženého rozvoje území. V neposlední řadě posilují ROP uplatňování principu subsidiarity, neboť se zaměřují zejména na řešení problémů, kterým čelí místní/regionální úroveň. Regionální operační program NUTS II Střední Čechy bude financován Evropským fondem pro regionální rozvoj.

Celková alokace na program: 559,1 mil. (12,00% z celkové alokace pro všechny ROPy)

Cíle programu

Globální cíl

Globálním cílem regionu Střední Čechy k roku 2013 je zvýšení HDP na obyvatele na úroveň minimálně 75% průměru EU 25 a zajištění vysoké kvality života obyvatel regionu prostřednictvím zlepšení životního prostředí a dopravní situace v širší suburbánní zóně Prahy a zlepšení kvality života v okrajových územích regionu prostřednictvím rozvoje malých a středních měst jako přirozených pólů ekonomického růstu regionu.

Specifické cíle

- Zajištění vysoké a udržitelné mobility obyvatel při současném snižování negativních dopadů dopravy na životní prostředí.
- Zvýšení návštěvnosti a místních příjmů z cestovního ruchu.
- Zlepšení kvality sociální infrastruktury a dostupnosti poskytovaných sociálních služeb.
- Zvýšení kvality prostředí v urbanizovaných územích a posílení role městských center jako přirozených pólů růstu v regionu.

Prioritní osy a oblasti podpory programu

Prioritní osa 1 - Doprava

- 1.1 Regionální dopravní infrastruktura
- 1.2 Udržitelné formy veřejné dopravy

Prioritní osa 2 - Cestovní ruch

- 2.1 Podnikatelská infrastruktura a služby cestovního ruchu
- 2.2 Veřejná infrastruktura a služby cestovního ruchu
- 2.3 Propagace a řízení turistických destinací Středočeského kraje

Prioritní osa 3 - Integrovaný rozvoj území

- 3.1 Rozvoj regionálních center
- 3.2 Rozvoj měst
- 3.3 Rozvoj venkova

Prioritní osa 4 - Technická pomoc

- 4.1 Řízení, kontrola, monitorování a hodnocení programu
- 4.2 Informovanost a publicita programu
- 4.3 Zvýšení absorpční kapacity

ROP NUTS II Střední Morava

Charakteristika programu

ROP je zaměřen především na řešení problémů, které je efektivní řešit prostřednictvím regionálních intervencí (rozvojové problémy v oblasti cestovního ruchu) nebo se jedná o problémy, jejichž řešení je vymezeno kompetencemi krajských samospráv (neuspokojivý stav silnic 2. a 3. třídy). Z tohoto hlediska se jedná o partiální program, který doplňuje celou škálu evropských, národních a případně i krajských podpůrných programů. Při vymezování oblasti podpory pro ROP bylo klíčové rozhodnutí o definování rozhraní mezi tímto typem programů a ostatními programy SF (SOP, IOP). Regionální operační program NUTS II Střední Morava bude financován Evropským fondem pro regionální rozvoj.

Celková alokace na program: 657,4 mil. (14,11% z celkové alokace pro všechny ROPy)

Cíle programu

Globální cíl

Globálním cílem rozvoje regionu Střední Moravy je podstatné zvýšení konkurenceschopnosti jeho ekonomiky, trvalé zlepšování životní úrovně jeho obyvatelstva a zvyšování prosperity. ROP přispěje jednak k výraznému zrychlení ekonomického rozvoje metropolitních oblastí tvořících rozvojové póly regionu a jednak ke stabilizaci venkovského prostoru, a to zejména prostřednictvím posílení rozvoje vnitřního potenciálu regionu a posílení vazeb mezi centry zaměstnanosti a jejich venkovským zázemím.

Specifické cíle

- Zlepšení dostupnosti a vzájemného propojení městských center a jejich zázemí a posílení role veřejné dopravy s cílem snížit riziko dopravních kongescí v městských centrech a umožnit obyvatelům v zázemí měst dojíždět do hospodářských center;
- Zvýšení atraktivity měst s cílem posílit dynamiku ekonomického rozvoje regionu a podpoření venkovského zázemí s cílem zvýšení kvality života. Součástí tohoto cíle je i posílení sektoru malých firem jako stabilizátoru místní ekonomiky;
- Zvýšení atraktivity regionu v oblasti cestovního ruchu, který může být s ohledem na historické, kulturní a přírodní atraktivity regionu významným zdrojem příjmů a může napomoci revitalizaci měst a obcí.

Prioritní osy a oblasti podpory programu

Prioritní osa 1 - Doprava

- 1.1 Regionální dopravní infrastruktury
- 1.2 Veřejná doprava
- 1.3 Bezmotorová doprava

Prioritní osa 2 - Integrovaný rozvoj a obnova regionu

- 2.1 Rozvoj regionálních center
- 2.2 Rozvoj měst
- 2.3 Rozvoj venkova
- 2.4 Podpora podnikání

Prioritní osa 3 - Cestovní ruch

- 3.1 Integrovaný rozvoj cestovního ruchu
- 3.2 Veřejná infrastruktura a služby
- 3.3 Podnikatelská infrastruktura a služby
- 3.4 Propagace a řízení

Prioritní osa 4 - Technická pomoc

- 4.1 Podpora řídicích, implementačních a kontrolních úkolů řídicího orgánu
- 4.2 Podpora zvyšování absorpční kapacity regionu

CÍL - REGIONÁLNÍ KONKURENCESCHOPNOST A ZAMĚSTNANOST:

OP Praha Konkurenceschopnost

Charakteristika programu

Hlavní město Praha se řadí mezi nejvyspělejší regiony Evropské unie, proto - na rozdíl od ostatních regionů České republiky - nemůže čerpat podporu v rámci cíle „Konvergence“. Na základě doporučení Evropské komise a v souladu

s následujícími návrhy nařízení se zaměřila na podporu v rámci cíle EU „Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost“.

V období 2007-2013 zahrnuje podpora celé území hl. m. Prahy.

Operační program Praha - Konkurenceschopnost bude čerpat finanční podporu z **Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF)**.

Cíle programu

Globální cíl

Globálním cílem je zvýšení konkurenceschopnosti Prahy jako dynamické metropole členské země EU prostřednictvím odstranění rozvojových bariér a slabin regionu, zkvalitněním městského prostředí, zlepšením dostupnosti dopravních a telekomunikačních služeb a rozvinutím inovačního potenciálu města.

Specifické cíle

- Zlepšení dostupnosti dopravních a telekomunikačních služeb a zkvalitnění životního prostředí
- Zvýšení konkurenceschopnosti Prahy rozvojem a efektivním využitím jejího inovačního potenciálu

Prioritní osy a oblasti podpory programu

Prioritní osa 1 - Dostupnost a prostředí

- 1.1 Podpora ekologicky příznivé povrchové veřejné dopravy
- 1.2 Zlepšení dostupnosti sítě TEN-T, zkvalitnění důležitých dopravních vazeb
- 1.3 Rozvoj a dostupnost ICT služeb
- 1.4 Revitalizace opuštěných, znehodnocených nebo sociálně problémových území a ploch
- 1.5 Prevence a řešení přírodních nebo technologických rizik
- 1.6 Úsporné a udržitelné využívání energií a přírodních zdrojů

Prioritní osa 2 - Inovace a podnikání

- 2.1 Rozvoj inovačního prostředí a partnerství mezi základnou výzkumem a vývoje a praxí
- 2.2 Podpora příznivého podnikatelského prostředí

Prioritní osa 3 - Technická pomoc

OP Praha Adaptabilita

Charakteristika programu

Operační program Praha Adaptabilita (OP PA) je jedním ze tří programů pro realizaci podpory z **Evropského sociálního fondu** v oblasti rozvoje lidských zdrojů v České republice na období 2007-2013. Tento program je realizován na území hlavního města Prahy. Operační program Praha Adaptabilita je spolufinancován z Evropského

sociálního fondu, přičemž celková alokace na tento program pro příští rozpočtové období činí v běžných cenách 121,0 mil. ...

Řídicím orgánem OP PA je **Regionální rada regionu soudržnosti Praha**.

Cíle programu

Globální cíl

Globálním cílem operačního programu Praha - Adaptabilita je zvýšení konkurenceschopnosti Prahy posílením adaptability a výkonnosti lidských zdrojů a zlepšením přístupu k zaměstnání pro všechny. Naplnění globálního cíle v časovém horizontu programu (do roku 2013) přispěje k posílení udržitelného socioekonomického rozvoje regionu a ke zvýšení významu Prahy ve středoevropském prostoru v porovnání s ostatními metropolemi členských států.

Specifické cíle

- Zvýšení profesní mobility a adaptability pracovníků a zaměstnavatelů směřující ke zvýšení kvality a produktivity práce.
- Zlepšení dostupnosti zaměstnání pro znevýhodněné osoby a zvýšení jejich účasti na trhu práce.
- Zvýšení kvality vzdělávání a odborné přípravy lidí, které odpovídají požadavkům trhu práce.

Prioritní osy a oblasti podpory programu

Prioritní osa 1 - Podpora rozvoje znalostní ekonomiky

- 1.1 Rozvoj a realizace dalšího vzdělávání
- 1.2 Spolupráce podniků a pracovišť vědy a výzkumu
- 1.3 Podpora a poradenství rozvíjející podnikatelské prostředí
- 1.4 Inovace organizace práce
- 1.5 Efektivní veřejná správa města

Prioritní osa 2 - Podpora vstupu na trh práce

- 2.1 Začleňování znevýhodněných osob
- 2.2 Rozvoj organizací podporujících začleňování znevýhodněných osob
- 2.3 Spolupráce se zaměstnavateli
- 2.4 Podpora rozvoje sociální ekonomiky
- 2.5 Globální grant

Prioritní osa 3 - Modernizace počátečního vzdělávání

- 3.1 Zkvalitňování vzdělávání na SŠ a VOŠ
- 3.2 Další vzdělávání pedagogických pracovníků a odborných pracovníků ve školství
- 3.3 Rozvoj a zkvalitnění studijních programů na vysokých školách
- 3.4 Podpora žáků a studentů se specifickými vzdělávacími potřebami

Prioritní osa 4 - Technická pomoc

Připravil: Oldřich Balhar

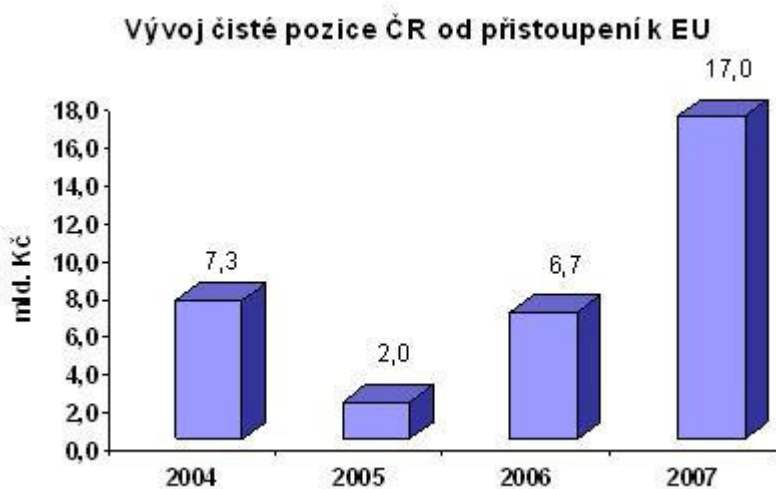
Čistá pozice České republiky vůči rozpočtu Evropské unie v roce 2007

24. ledna 2008

ČR opět výrazným čistým příjemcem z rozpočtu EU

V loňském roce obdržela České republika z rozpočtu EU opět více, než do něj odvedla. Stejně jako v předchozích letech tak ČR zůstává čistým příjemcem z rozpočtu EU. Rozdíl mezi příjmy z rozpočtu EU a odvody do něj, tedy tzv. **čistá pozice ČR za rok 2007 dosáhla 17 mld. Kč** a je nejen výrazně lepší než v předchozím roce (kdy dosáhla 6,7 mld. Kč), ale dokonce **nejlepší od vstupu ČR do EU**. Tohoto pozitivního výsledku ČR dosáhla i přesto, že v roce 2007 již ztratila nárok na čerpání tzv. rozpočtových kompenzací.

- **Graf:** Vývoj čisté pozice ČR od přistoupení k EU

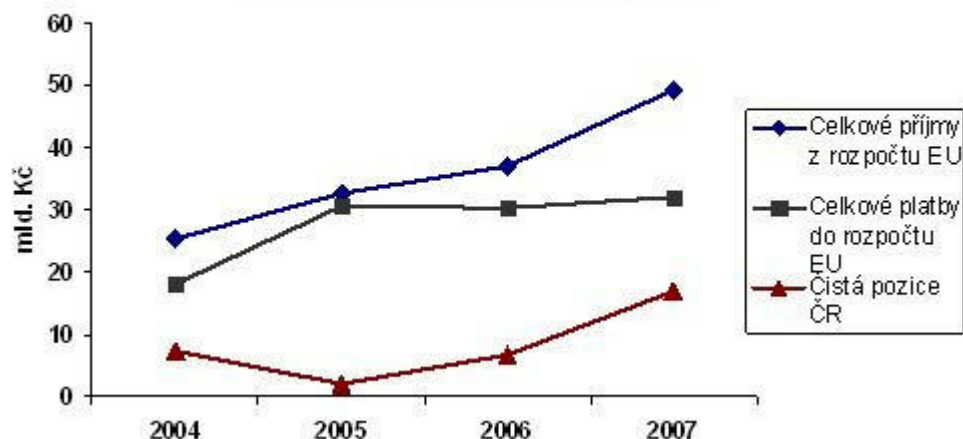

Příjmy ČR z EU dynamicky rostou, zatímco odvody se zvyšují jen mírně

Příjmy z rozpočtu EU v roce 2007 dosáhly 49,1 mld. Kč a byly tak o 12 mld. Kč vyšší než v předchozím roce. Naše odvody do evropského rozpočtu činily 32,1 mld. Kč a oproti roku 2006 se zvýšily jen o 1,7 mld. Kč.

- **Graf:** Vývoj příjmů z rozpočtu EU a plateb do rozpočtu EU od přistoupení ČR k Evropské unii

Vývoj příjmů z rozpočtu EU a plateb do rozpočtu EU od přistoupení ČR k Evropské unii

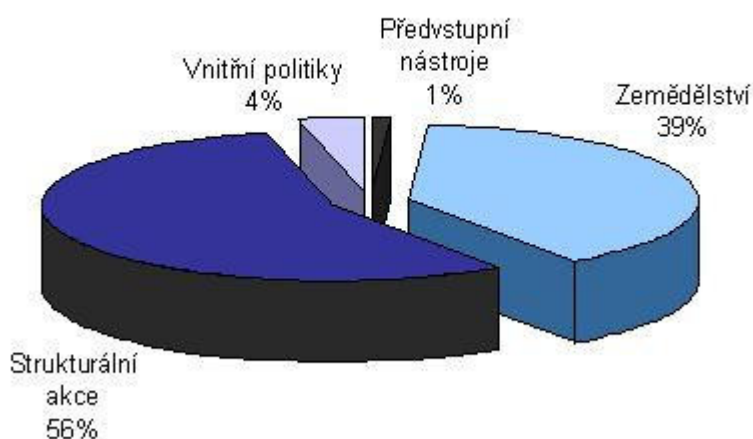

Složení příjmů

Za pozitivní bilanci ČR vůči rozpočtu EU stojí zejména příjmy ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti EU, které včetně zálohových plateb na programové období 2007-2013 činily celkem 27,6 mld Kč. Další výraznou příjmovou položku tvoří prostředky určené na Společnou zemědělskou politiku (19,2 mld. Kč), tvořené zejména přímými platbami (8,9 mld. Kč) a prostředky na rozvoj venkova (8,4 mld. Kč).

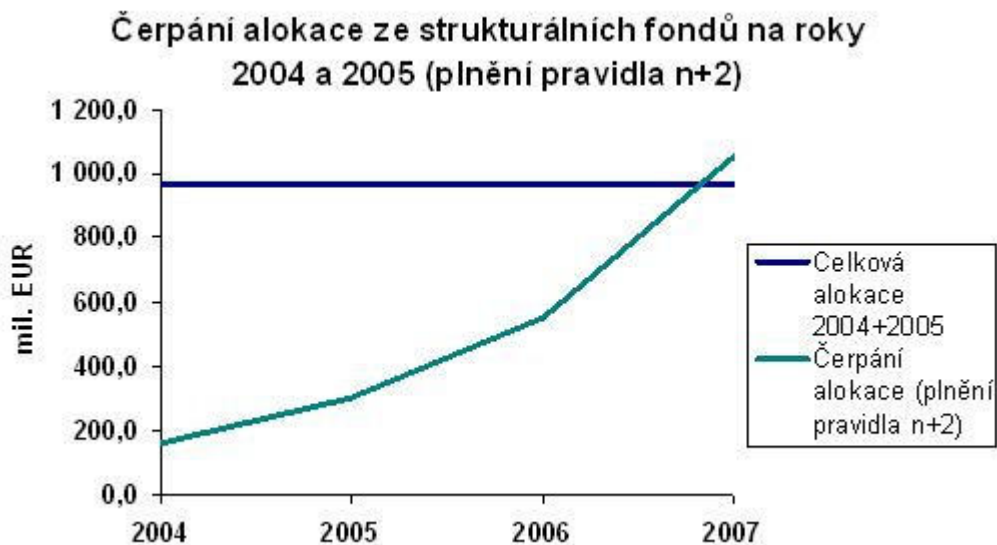
- **Graf:** Struktura příjmů ČR z rozpočtu EU za rok 2007

Struktura příjmů ČR z rozpočtu EU za rok 2007

Na čerpání prostředků ze strukturálních fondů se vztahuje tzv. pravidlo n+2, podle kterého prostředky, které byly České republice přiděleny v jednom roce, musí být vyčerpány do konce druhého roku následujícího po roce přidělení. Ke konci roku 2007 tak musely být vyčerpány veškeré prostředky určené pro ČR na roky 2004 a 2005. V opačném případě by ČR na nevyčerpané prostředky ztratila s konečnou platností nárok. Dosavadní čerpání lze hodnotit pozitivně, neboť pravidlo n+2 bylo splněno a ČR o žádné příslibené prostředky nepřišla.

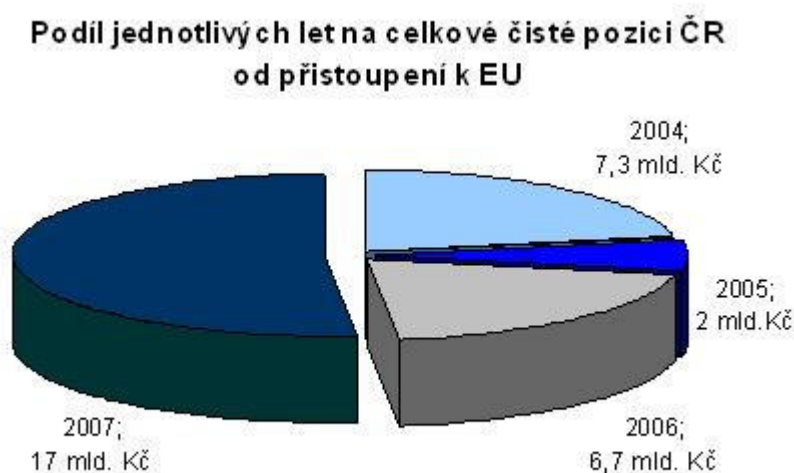
- **Graf:** Čerpání alokace ze strukturálních fondů na roky 2004 a 2005 (plnění pravidla n+2)

Čistá pozice za celé období členství v EU

Od přistoupení k EU 1. května 2004 do konce roku 2007 odvedla ČR do rozpočtu Unie 111,2 mld. Kč a získala 144,2 mld. Kč. Kladné saldo ČR ve vztahu k rozpočtu EU tak dosahuje celkem 33 mld. Kč. Čistá pozice za loňský rok k této souhrnné pozitivní bilanci přispívá více než polovinou.

- **Graf:** Podíl jednotlivých let na celkové čisté pozici ČR od přistoupení k EU

Na závěr připomeňme, že samotný výpočet čisté pozice ČR vůči rozpočtu EU představuje pouze účetní přehled porovnávající příjmy a výdaje ČR ve vztahu k evropskému rozpočtu. Neodráží ani toky vůči státnímu rozpočtu ČR, ani výši prostředků, kterou obdrželi koneční

příjemci. Především však nedokáže postihnout skutečné přínosy, které členství v Evropské unii přináší.

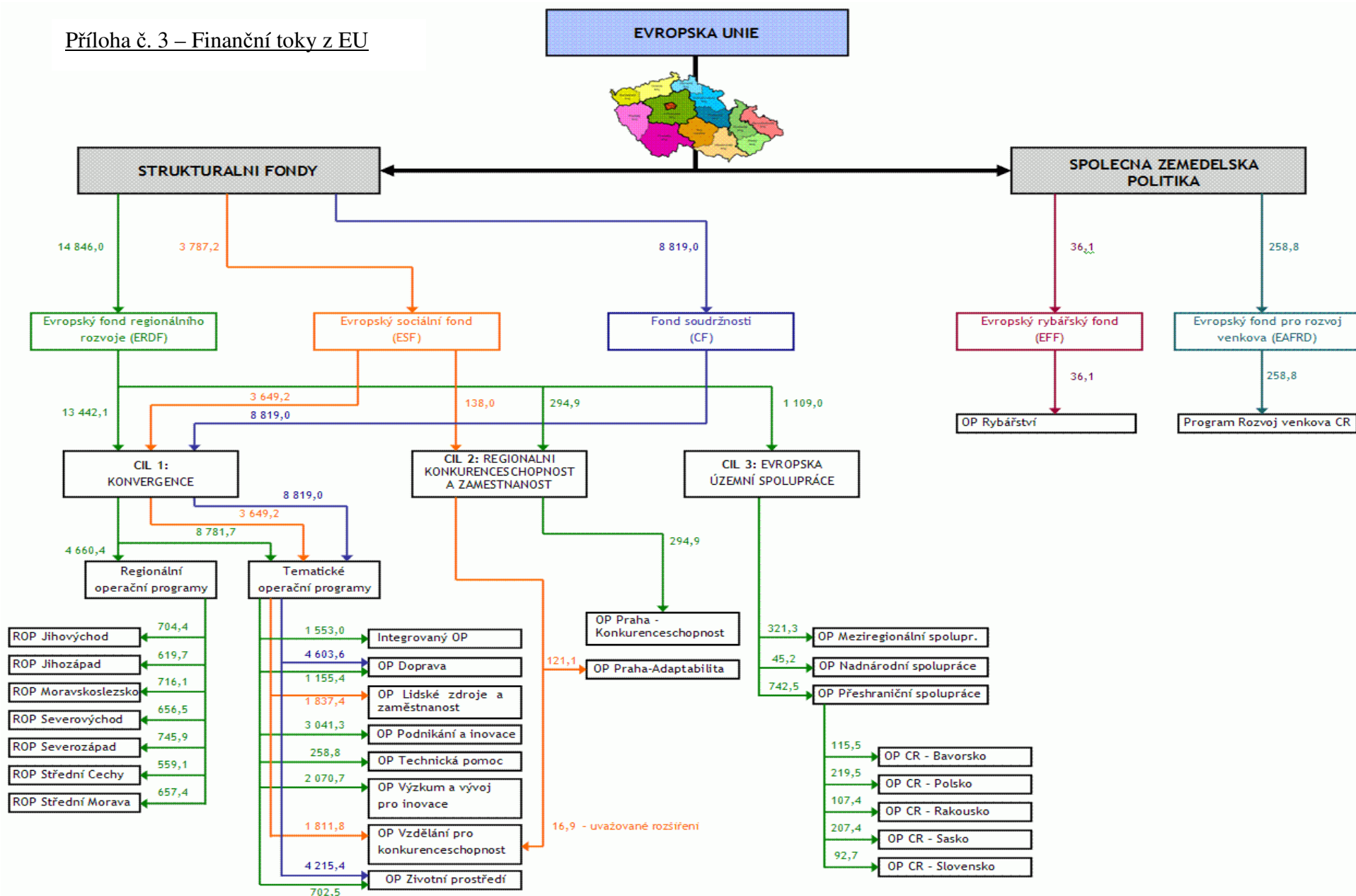
Čistá pozice ČR vůči EU za rok 2007 (1. 1. 2007 - 31. 12. 2007)

Čistá pozice ČR vůči EU za rok 2007 (1. 1. 2007 - 31. 12. 2007)	1. ledna - 31. prosince 2007	
	mil €	mil Kč
Příjmy z rozpočtu EU		
Předvstupní nástroje	19,7	546,1
Phare	-0,03	-0,9
ISPA (čerpáno jako Fond soudržnosti)	15,1	419,2
Sapard	4,6	127,7
Zemědělství	692,3	19 219,60
Tržní operace	64,8	1 799,00
Přímé platby	321,3	8 919,90
Rozvoj venkova	304,4	8 450,80
Veterinární opatření	1,8	50
Strukturální akce	994,8	27 617,60
Strukturální fondy	762,5	21 168,50
Fond soudržnosti	232,3	6 449,10
Vnitřní politiky	63,3	1 757,30
Přechodový nástroj	10,9	302,6
Komunitární programy	52,4	1 454,70
Celkové příjmy z rozpočtu EU	1 770,10	49 140,70
Platby do rozpočtu EU		
Tradiční vlastní zdroje (cla+ dávky z cukru)	178,9	4 967,60
Zdroj z DPH	198,1	5 500,60
Zdroj z HND	702,3	19 496,90
Korekce VB	77,7	2 157,00
Celkové platby do rozpočtu EU	1 157,10	32 122,10
Čistá pozice vůči rozpočtu EU	613	17 018,60

Směnný kurz CZK/EUR za rok 2007 (údaj ČNB): 27,762

Mgr. Ondřej Jakob
tiskový mluvčí MF ČR

Příloha č. 3 – Finanční toky z EU

Zdroj: Programové dokumenty k jednotlivým programům; Částky jsou uvedené v miliónech Eur.

Zdroje použité při sestavování hodnocení zemí:
ADB: Asijská rozvojová banka - Country Performance Assessment Ratings
AFDB: Africká rozvojová banka - Country Policy and Institutional Assessments
BTI: Bertelsmann Foundation - Bertelsmann Transformation Index
CPIA: Světová banka (IDA a IBRD) - Country Policy and Institutional Assessment
EIU: Economist Intelligence Unit - Country Risk Service and Country Forecast
FH: Freedom House - Nations in Transit
GI: Global Insight - Country Risk Ratings
IMD: IMD International - World Competitiveness Report
IMG: Merchant International Group - Grey Area Dynamics
PERC: Political & Economic Risk Consultancy - Asian Intelligence Newsletter
UNECA: Ekonomická komise OSN pro Afriku - African Governance Report
WEF: Světové ekonomické fórum - Global Competitiveness Report

Tato tabulka obsahuje základní údaje týkající se indexu CPI 2007 a přehled použitých zdrojů. Další informace najdete na stránkách TIC - www.transparency.cz. Podrobné informace o metodologii použité při sestavování indexu CPI najdete na stránkách Transparency International www.transparency.org nebo na www.ICGG.ORG.

Pořadí země dle CPI	Země / území	CPI 2007 - hodnocení	Použité průzkumy	Standardní odchylka	Nejvyšší - nejnižší hodnocení	Rozmezí (interval věrohodnosti)	ADB 2006	AFDB 2005	BTI 2007	CPIA 2006	EIU 2007	FH 2007	GI 2007	IMD 2006	IMD 2007	MIG 2007	PERC2006	PERC2007	UNECA 2005	WEF 2006
1	Dánsko	9,4	6	0,3	8,9 - 9,8	9,2 - 9,6														
1	Finsko	9,4	6	0,3	9,1 - 9,8	9,2 - 9,6														
4	Švédsko	9,3	6	0,2	9,0 - 9,5	9,1 - 9,4														
7	Nizozemí	9,0	6	0,3	8,7 - 9,5	8,8 - 9,2														
12	Lucembursko	8,4	5	0,7	7,1 - 8,9	7,7 - 8,7														
12	Velká Británie	8,4	6	0,8	7,1 - 9,5	7,9 - 8,9														
15	Rakousko	8,1	6	0,9	7,1 - 9,1	7,5 - 8,7														
16	Německo	7,8	6	0,9	7,1 - 9,2	7,3 - 8,4														
17	Irsko	7,5	6	0,4	7,1 - 7,9	7,3 - 7,7														
19	Francie	7,3	6	0,8	6,3 - 8,6	6,9 - 7,8														
21	Belgie	7,1	6	0,1	7,0 - 7,2	7,1 - 7,1														
25	Španělsko	6,7	6	0,6	5,6 - 7,1	6,2 - 7,0														
27	Slovinsko	6,6	8	0,7	5,1 - 7,6	6,1 - 6,9														
28	Estonsko	6,5	8	0,8	5,2 - 7,6	6,0 - 7,0														
28	Portugalsko	6,5	6	1,1	5,1 - 7,6	5,8 - 7,2														
33	Malta	5,8	4	0,6	5,2 - 6,6	5,3 - 6,2														
39	Kypr	5,3	3	0,3	5,1 - 5,6	5,1 - 5,5														
39	Maďarsko	5,3	8	0,5	4,2 - 5,8	4,9 - 5,5														
41	Česká republika	5,2	8	0,8	4,2 - 7,1	4,9 - 5,8														
41	Itálie	5,2	6	0,8	4,3 - 6,3	4,7 - 5,7														
49	Slovensko	4,9	8	0,6	3,9 - 5,6	4,5 - 5,2														
51	Litva	4,8	7	0,8	3,9 - 6,2	4,4 - 5,3														
51	Lotyšsko	4,8	6	0,6	3,8 - 5,3	4,4 - 5,1														
56	Řecko	4,6	6	0,5	3,8 - 5,2	4,3 - 5,0														
61	Polsko	4,2	8	1,2	2,7 - 5,6	3,6 - 4,9														
64	Bulharsko	4,1	8	1,1	2,7 - 5,8	3,6 - 4,8														
69	Rumunsko	3,7	8	0,7	2,8 - 4,9	3,4 - 4,1														

Zdroj: Transparency International, ČR, dostupný z: <http://www.transparency.cz/doc/CPI2007_poradi_zemi.xls>, upraveno